ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Ο Ι

ΛΟΓΟΙ

ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ

ΑΠΑΝΤΕΣ.

Accedunt Interpretatio et Notæ.

DUOBUS TOMIS.

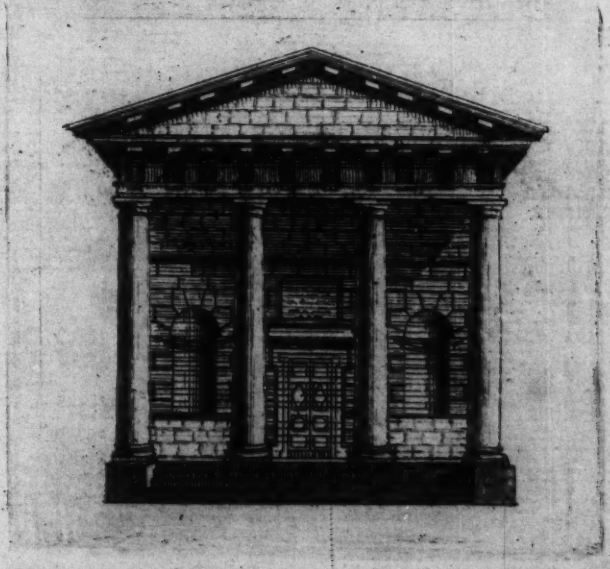

DUBLINII
Ex ÆDIBUS ACADEMICIS.
MDCCLIV.

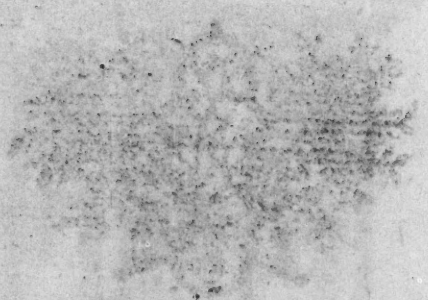

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ

ΛΟΓΟΙ

ΦΙΛΙΠΠΙΚΟΙ

ΑΠΑΝΤΕΣ.

Accedunt Interpretatio et Notæ.

TOMUS PRIOR.

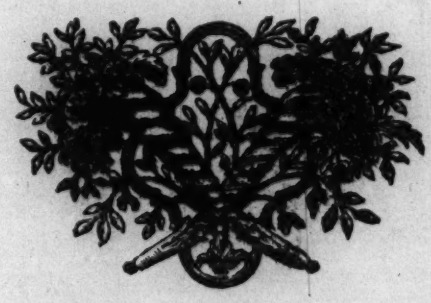

DUBLINII

Ex ÆDIBUS ACADEMICIS.

MDCCLIV.

JUVENTUTI

ACADEMICÆ,

SALUTEM.

INTEGRAM hanc Orationum ſeriem quas DEMOSTHENES in PHILIPPUM habuit, nec inutilem fore duximus, nec vobis ingratam: præſertim, cum *Philippicarum* libellus, qui *Glaſcuis* prodiit, non ita pridem, ſpes veſtras prorsùs fefellit; mendis nempè compluribus inquinatus. Codicem *Morellianum* præcipuè, alios melioris notæ, nonnunquam, expreſſimus: quin et harum lectionum, quas e codicibus manuſcriptis collegit *Morellius*, pauculas admiſimus. Ipſas Ora-

Orationes eo tandem ordine disposítas invenietis, omnes, quem præfinivit *Dionysius Halicarnassæus* in epistolâ suâ ad *Ammæum*. Interpretatione utimur *Wolfianâ*; eâ vero plurimis in locis castigatâ, ubi authoris sensum aut minùs accuratè, aut perperàm reddidisse videtur. Et ut subsidii aliquid præterea vobis adesset, Notas adjecimus, paucas jam primum editas, plurimas autem ex iis quas præbuere *Ulpianus*, *Wolfius*, interpretes Gallici *Tourrellus* et *Olivetus*, necnon *Mounteneius* noster, vir literis instructissimus, qui, cum apud *Cantabrigienses* commoratus est, Philippicam orationem primam et tres Olynthiacas nitidissimè edidit. Argumenta in orationes hasce quatuor priores, quæ ille ex *Tourrello* reddidit, interpretationi huic nostræ accedunt; et exemplo moniti reliqua ipsi supplevimus. In Notis, habita est brevitatis ratio. Quicquid Geographiam, quicquid Archæologiam spectat, quicquid denique Historiam perlegenti primo

primo intuitu ſe præbet, aut præterimus, aut parciùs attingimus. Haudquaquam nempè ſuſpicari fas eſt vos haſce orationes adituros, niſi his rebus omnibus penitus perſpectis.

HÆC ſunt quæ vobis præmonenda putavimus. Quòd ſi quid oculis noſtris ſe ſubduxerit, aut ſi quid auſi ſimus infœlicius, id benignè condonetis. Valete.

Tabula

Tabula Orationum

Quæ in hoc priori Volumine continentur.

Pag.

PHILIPPICA PRIMA. 3

PHILIPPICA SECUNDA,
VULGO
OLYNTHIACA SECUNDA. 30

PHILIPPICA TERTIA,
VULGO
OLYNTHIACA TERTIA. 48

PHILIPPICA QUARTA,
VULGO
OLYNTHIACA PRIMA. 70

PHILIPPICA SEXTA,
(cum quinta aut periit, aut primæ annectitur)
VULGO
ORATIO DE PACE. 87

PHILIPPICA SEPTIMA,
VULGO
SECUNDA IN PHILIPPUM. 101

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ κατὰ Φιλίππυ πρώτυ Λόγυ.

ΚΑΚΩΣ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Αθηναῖοι Φερόμενοι, συνειληλύθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες· ὁ τοίνυν ῥήτωρ τὴν τε ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων, ὡδὶ εἶναι θαυμαστὸν, εἰ ῥαθυμοῦντες κεκράτηνται· καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν· κελεύει δὴ δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω πολιτικὴν, ἥτις οἴκοι μένουσα, πρὸς τὰς τῶν ἐπικαίρων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξει· ἑτέραν δὲ ἐλάττονα, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παρεμπεμπτῶν δέ· καὶ κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Αθήνησι μένειν, μηδὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας· ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι, πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως· ἵνα μὴ τὰς ἐτησίας πνοὰς ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος, ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἡνίκα Αθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατὸν, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι, καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Αθηναίων, ἁπάντων κρατῇ· ἀλλ' ἄγχυ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις πρὸς αὐτὸν ὑπάρχῃ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

α'. ΕΙ μὲν περὶ καινῦ τινὸς πράγματος προυτίθετο, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, λέγειν, ἐπιχωρῶν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μή, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γινώσκω λέγειν· ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστὰς, εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν· εἰ γὰρ ἐκ τοῦ παρελθυθότος χρόνου τὰ δέοντα αὐτοὶ συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι.

β'. Πρῶτον μὲν ὧν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδὲν εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ· ὃ γάρ ἐστι χείριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. Τί δ' ἔστι τοῦτο; ὅτι οὐδέν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιοῦντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπείτοιγε εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πρατόντων, οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. Επειτα ἐνθυμητέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκούσασι, καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην ποτ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ ἧς χρόνος ὁ πολύς, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν Ελληνικῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. Τίνος δ' ἕνεκα ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν ὥστε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστὶ φοβερόν, ἤτ', ἂν ὀλιγωρῆτε, τοιοῦτον οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε, παραδείγμασι χρώμενοι, τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακε-

Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκραλεῖτε ἐκ τοῦ φρουρεῖν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τότε, δι' ἣν ταραττόμεθα, ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν.

γ'. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δυσπολέμητον οἴεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό, τε πλῆθος τῆς νῦν ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως, καὶ τὸ τὰ χώρια πάντα ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἴεται· λογισάσθω μέντοι τοῦτο, ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, Πύδναν, καὶ Ποτίδαιαν, καὶ Μεθώνην, καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ· καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνους νῦν ὄντων ἐθνῶν, αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχε, καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως, ἢ ἐκείνῳ. Εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν πολεμεῖν ἐστὶν Αθηναίοις, ἔχουσι τοιαῦτα ἐπιτειχίσματα τῆς αὐτοῦ χώρας, ἔρημος ὢν συμμάχων, οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν, οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν· ἀλλ' οἶδεν, ὦ ἄνδρες Αθη-

ναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα τὰ χωρία ἆθλα τῷ πολέμῳ κείμενα ἐν μέσῳ· φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν, τὰ τῶν ἀμελούντων· καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ, πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει, τὰ μέν, ὡς ἂν ἕλῃ τις ἔχοι πολέμῳ, τὰ δέ, σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ παρασκευάζειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οἷς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους, καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἃ χρή.

δ'. Αν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδήπερ ὑ πάντων, καὶ ἕκαστος ὑμῶν ὃ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν αὐτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν, ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ, ὁ μὲν χρήματα ἔχων, εἰσφέρειν, ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ, στρατεύεσθαι· συνελόντι δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, ἢν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι, καὶ παύσησθε, αὐτὸς μὲν

μὲν ἁδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν· καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατερῥαθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε. Μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον, καὶ δέδιεν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ· καὶ ἅπαντα, ὅσα περ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα κἂν τοῖς μετ' ἐκείνου χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι· καλέπληχε μέντοι ταῦτα πάντα νῦν ὑκ ἔχοντα ἀποσοφήν, διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν, ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη· ὁρᾶτε γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἵ προελήλυθεν ἀσελγείας ἄνθρωπος, ὃς ὐδ' αἱρέσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ πράττειν, ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπειλεῖ, καὶ λόγους ὑπερηφάνους, ὡς φασι, λέγει· καὶ ὐχ οἷός τέ ἐστιν ἔχων ἃ κατέσκαπται, μένειν ἐπὶ τούτων, ἀλλ' αἰεί τι προσπεριβάλλεται, καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζεται.

ε'. Πότ' ἔν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ποτε ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδάν τι γένηται; ἐπειδάν, νὴ Δία, ἀνάγκη τις ᾖ; νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. Η βέλεσθε, εἰπέ μοι, περιιόντες αὐτῶν πυνθάνεσθαι κατὰ τὴν ἀγορὰν, λέγεταί τι καινόν; γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Αθηναίους καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ελλήνων διοικῶν; τέθνηκε Φίλιππος; ὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀδενεῖ· τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν ὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἄν περ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· ὐδὲ γὰρ ὗτος παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον παρὰ τὴν ὑμετέραν ἀμέλειαν. Καίτοι καὶ τοῦτο (εἴ τι πάθοι, καὶ τὰ τῆς τύχης ὑμῖν ὑπάρξοι, ἅπερ αἰεὶ βέλτιον ἢ ὑμεῖς ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελήμεθα, καὶ τοῦτο ἐξεργάσαιτο·) ἴσθ', ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπι-

ἐπιςάντες, ὅπως ἂν βούληϑε διοικήσαιϑε· ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν Αμφίπολιν, δέξαϑαι δύναιϑ' ἄν, ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς καὶ ταῖς γνώμαις.

ϛ'. Ως μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμους, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων· τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οὕςινας χρημάτων, καὶ τἄλλα ὡς ἄν μοι βέλτιςα καὶ τάχιςα δοκῇ παρασκευαϑῆναι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν· δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοσοῦτον, ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, καὶ μὴ πρότερον προλαμβάνετε, μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινὶ καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλεσθαί με τὰ πράγματα ἡγείϑω· οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες, μάλιςα εἰς δέον λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν τάγε ἤδη γεγενημένα τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλύσαι δυνηθείημεν·

θείημεν· ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ, τίς ἡ παρασκευὴ, καὶ πόση, καὶ πόθεν, διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα, πειθόμενοι, τὸν πόλεμον, ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ ἔτι τῶν λοιπῶν πάσχοιμεν ἂν κακῶς. Οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι. Ἡ μὲν οὖν ὑπόσχεσις οὕτω μεγάλη, τὸ δὲ πρᾶγμα ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει· κρίνατε δ' ὑμεῖς ἔσεσθε.

ζ'. Πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πενήκοντα παρασκευάσασθαι φημὶ δεῖν· εἶτ' αὐτὰς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι· πρὸς δὲ τούταις, τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων ἱππαγωγοὺς τριήρεις, καὶ πλοῖα ἱκανὰ ἐντρεπίσαι κελεύω. Ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν, ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας ἀπᾶραι θαλείας, εἰς Πύλας, καὶ Χερρόνησον, καὶ Ὀλυνθον, καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώ-

μῃ

μὴ παραςῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν, καὶ πρότερόν ποτέ, φασιν, εἰς Αλίαρτον, καὶ τὰ τελευταῖα πρώην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὁρμήσαιτε. Οὔτοι παντελῶς ὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦτο, ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐςιν· ἵν' ἢ διὰ τὸν φόβον, εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς, (εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶ, γάρ, εἰσιν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος) ἡσυχίαν ἔχῃ· ἢ παριδὼν ταῦτα, ἀφύλακτος ληφθῇ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδῷ καιρός.

η'. Ταῦτα μέν ἐςιν ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν, καὶ παρασκευάσασθαι προσήκειν οἶμαι. Πρὸς δὲ τούτοις, δύναμίν τινα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἣ συνεχῶς πολεμήσει, καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. Μή μοι μυρίους, μηδὲ δισμυρίους ξένους, μηδὲ τὰς ἐπιςολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἡ τῆς πόλεως ἔςω· κἂν ὑμεῖς ἕνα,

κἂν

κἂν πλείους, κἂν τὸν δεῖνα, κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγὸν, τούτῳ πείσεται καὶ ἀκολουθήσει· καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω. Εσται δ' αὕτη τίς ἡ δύναμις, καὶ πόση, καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσετε ποιεῖν, ἐγὼ φράσω, καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. Ξένους μὲν λέγω, καὶ ὅπως μὴ ποιήσητε τοῦθ' ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν, ἅπαντ' ἐλάττω νομίζοντες εἶναι τοῦ δέοντος, καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι, ἐπὶ τῷ πράττειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες, καὶ πορίσαντες, τούτοις προστίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνηται· λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχιλίους· τούτων δὲ, Αθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ἧς ἄν τινος ὑμῖν ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τούτον, ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν, ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους, ξένους εἶναι κελεύω· καὶ μετὰ τούτων, ἱππέας διακοσίους· καὶ τούτων πεντήκοντα Αθηναίους τοὐλάχιστον, ὥσπερ

περ τὰς πεζὰς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους· καὶ ἱππαγωγὰς τούτοις. Εἶεν. Τί οὖν τούτοις ἔτι; ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γὰρ ἔχοντος ἐκείνῳ ναυτικὸν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ.

θ'. Πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται; ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω, ἐπειδὰν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν, καὶ πολίτας τοὺς στρατευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω. Τοσαύτην μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διὰ ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παραλαξομένην, ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώτην· ὃ τοίνυν, ὅθ' ὑπέρκειτο αὐτὴν, (οὐ γάρ ἐστι μισθὸς, οὐδὲ τροφὴ,) οὐδὲ παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ. Πολίτας δὲ παρεῖναι, καὶ συμπλεῖν, διὰ ταῦτα κελεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν Κορίνθῳ τὴν πόλιν, ὃν Πολύστρατος ἡγεῖτο, καὶ Ἰφικράτης, καὶ Χαβρίας, καὶ ἄλλοι τινές·

τινές· καὶ ὑμᾶς αὐτὸς συστατεύεσθαι· καὶ οἶδα ἀκούων ὅτι Λακεδαιμονίους, παρατατλόμενοι μεθ' ὑμῶν, ἐνίκων ἕτοι οἱ ξένοι, καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων· ἐξ ὧν δ' αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τὰς φίλας νικᾷ, καὶ τὰς συμμάχους, οἱ δ' ἐχθροὶ μείζους τῷ δέοντος γεγόνασι· καὶ παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς πόλεως πόλεμον, πρὸς Ἀρτάβαζον, καὶ παντάχῃ μᾶλλον οἴχεται πλέοντα· ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ· εἰκότως· οὐ γὰρ ἔστιν ἄρχειν μὴ διδόντα μισθόν. Τί οὖν κελεύω; πὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τῷ στρατηγῷ καὶ τῶν στρατιωτῶν, μισθὸν πορίσαντας, καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρατευομένων παρακαλέσαντας· ἐπεὶ νῦν γε γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασιν· εἰ γάρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; μὰ Δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἴποιτ' ἄν, ἀλλὰ Φιλίππῳ πολεμοῦμεν. Οὐκ ἐχεφολονεῖτε δὲ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους, καὶ στρατηγούς, καὶ φυλάρχους, καὶ ἱππάρχους δύο; τί οὖν ἕτοι ποιοῦσι, πλὴν

ἑνὸς

ἑνὸς ἀνδρὸς, ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πόλεμον; οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμψουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ πλάτωνες τὺς πωλίνυς, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τὺς ταξιάρχυς καὶ τὺς φυλάρχυς, ὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὐ γὰρ ἔχρῆν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ταξιάρχυς παρ᾽ ὑμῶν, ἱππάρχυς παρ᾽ ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείυς εἶναι, ἵν᾽ ἧ ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις; ἀλλ᾽ εἰς μὲν Λῆμνον, τὸν παρ᾽ ὑμῶν ἵππαρχον δεῖ πλεῖν, τῶν δ᾽ ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων, Μενέλαον ἱππαρχεῖν· καὶ ὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ᾽ ὑφ᾽ ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ἧ

ι΄. Ισως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι· τὸ δὲ τῶν χρημάτων, πόσα καὶ πόθεν ἔστι, μάλιστα πυθεῖτε ἀκοῦσαι· τοῦτο δὴ καὶ πειράσω. Χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφὴ, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις μόνον, τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἐννενήκοντα, καὶ μικρόν τι πρὸς δέκα

δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις τετταράκοντα τάλαντα, εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μναῖ τῷ μηνὸς ἑκάστῳ· στρατιώταις δὲ διχιλίοις, τοσαῦτα ἕτερα, ἵνα δέκα ἕκαστος τῷ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ· τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν τεμάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τῷ μηνὸς, δώδεκα τάλαντα· εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι τοῦτ' ἂν γένηται, πορισοῦμαι τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, μηδένα τῶν Ελλήνων ἀδικῶν, μηδὲ τῶν συμμάχων, ὡς' ἔχειν μισθὸν ἐνδεῆ· κἀγὼ συμπλέων ἐθελοντὴς, πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' ὕστως ἔχῃ. Πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω, γενήσεται, τοῦτ' ἤδη λέξω.

ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

ιά. Α Μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑρεῖν, ταῦτά ἐστιν· ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χειροτονήσατε, ἵνα μὴ μόνον τοῖς ψηφίσμασι, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. Δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου, καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλεύσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῆς χώρας, ὅθεν ἦν πολεμήσετε, ἐνθυμηθείητε, καὶ λογίσαισθε, ὅτι τοῖς πνεύμασι, καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιππος· καὶ φυλάξας τὰς ἐτησίας ἢ τὸν χειμῶνα, ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυνώμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτα ἐνθυμουμένους, μὴ βοηθείαις πολεμεῖν (ὑστεριοῦμεν γὰρ ἁπάντων) ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ, καὶ δυνάμει. Ὑπάρχει δ' ὑμῖν, χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει, Λήμνῳ, καὶ Θάσῳ, καὶ Σκιάθῳ, καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς ἐν τούτῳ

τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες, καὶ σῖτος, καὶ ἃ χρὴ στρατεύμασι, πάνθ' ὑπάρχει. Τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τὴν γῆν γενέσθαι ῥᾴδιον, καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλὲς, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ, καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορίων στόμασι, ῥᾳδίως ἔστιν. Ἃ μὲν οὖν χρήσεται καὶ ποτε τῇ δυνάμει παρὰ τὸν καιρὸν, ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν, βουλεύσεται· ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐγὼ γέγραφα.

ιϛ'. Αν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πορίσητε τὰ χρήματα, πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα καὶ τἄλλα πάντα παρασκευάσαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἱππέας, ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν νόμῳ καταστήσητε ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ ποριστὰὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ' ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλευόμενοι, καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε·

ἔστι

ἔςι δ' οὗτος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν. Επειτα τί πρὸς τούτῳ; τοῦ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς, ἔξω γενήσεσθε· οὐχ ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρόνον εἰς Λῆμνον καὶ Ιμβρον ἐμβαλὼν, αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ' ἄγων, καὶ πρὸς τῷ Γεραιςῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν, ἀμύθητα χρήματα ἐξέλεξε· τὰ τελευταῖα δ' εἰς Μαραθῶνα ἀπέβη, καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ᾤχετ' ἔχων τριήρη· ὑμεῖς δὲ οὔτε ταῦτα ἠδύνασθε κωλύειν, οὔτ' εἰς τοὺς χρόνους οὓς ἂν προέλησθε βοηθεῖν.

ιγ'. Καίτοι τί δήποτε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, νομίζετε, τὴν μὲν τῶν Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων, ἀεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίνεσθαι, ἄν τε δεινοὶ λάχωσιν, ἄν τε ἰδιῶται οἱ τούτων ἑκατέρων ἐπιμελησόμενοι· εἰς ἃ τοσαῦτα ἀναλίσκετε χρήματα, ὅσα οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἀποςόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ τοσαύτην παρασκευὴν, ὅσην οὐκ οἶδ' εἴ τις

τῶν ἀπάντων ἔχει· τοὺς δὲ ἀποστόλους παύλας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς Μεθώνην, τὸν εἰς Παγασάς, τὸν εἰς Ποτίδαιαν; ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἄπαντα νόμῳ τέτακται, καὶ προεῖδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ, τίς χορηγός, ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε, καὶ παρὰ τοῦ, καὶ τί λαβόντα, τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον, οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἠμέληται· ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου, καὶ τῆς τούτου παρασκευῆς, ἄτακτα, ἀόριστα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα. Τοιγαροῦν ἅμα ἀκηκόαμέν τι, καὶ στρατάρχης καθίσταμεν, καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα, καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν· καὶ μετὰ ταῦτα, ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας, εἶτ' αὐτοὺς πάλιν ἀναμβιβάζειν· εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλετε, προαπόλωλεν ἐφ' ἃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ πρᾶτειν χρόνον, εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν· οἱ δὲ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥαθυμίαν· ἂν δ' εἰς τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθα

θα ἡμῖν ὑπάρχειν, ὐδὲν ὅιαίτε ὄσαι ποιεῖν, ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται· ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥς' ἐπιστέλλειν Εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ιδ'. Τούτων ὧν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων, ἀληθῆ μέν ἐστι τὰ πολλά, ὡς ὐκ ἔδει· ὐ μὴν ἀλλ' ἴσως ὐχ ἡδέα ἀκούειν· ἀλλ' εἰ μὲν ὅσα ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτούς, καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους, ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερίζειν τῶν ἔργων· καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολεμῶ χρωμένους, ὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ

τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τὸς εὖ βουλευομένους ἡγεῖσθαι χρή, ἵν' ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται, καὶ μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναγκάζωνται διώκειν. Ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημάτων πρόσοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, οὐδενὶ πώποτε ἐν δέοντι κέχρησθε, οὐδενὸς δὲ ἀπολείπεσθε· ὥσπερ δὲ οἱ βάρβαροι πυκτεύουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ· καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγεὶς ἀεὶ τῆς πληγῆς ἔχεται, κἂν ἑτέρωσε παλάξῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· περιβάλλεσθαι δὲ, ἢ βλέπειν ἐναντίον, οὔτε οἶδεν, οὔτ' ἐθέλει· καὶ ὑμεῖς ἐὰν ἐν Χερρονήσῳ πύθησθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε· ἐὰν ἄλλοθί που, συμπαραθεῖτε ἄνω καὶ κάτω, καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου· βεβούλευσθε δὲ οὐδὲν αὐτοῖς συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδὲ περὶ τῶν πραγμάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον,

ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. Ταῦτα δὲ ἴσως πρότερον μὲν ἐνῆν ποιεῖν, νῦν δὲ ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμὴν, ὥς' οὐκέτ' ἐγχωρεῖ.

ιέ. Δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῖς γιγνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος, τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύτην ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ· εἰ γὰρ ἔχων ἃ κατέστραπται καὶ προείληφεν, ἡσυχίαν ἔχειν ἤθελε καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἄν μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην, καὶ ἀνανδρίαν, καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφληκότες ἂν ἦμεν δημοσίᾳ· νῦν δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι, καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν ἐκκαλέσαιθ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἑαυτῶν ἀπεγνώκατε. Θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται, μήτε ὀργίζεται, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον, τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη, ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν αὐτοὺς κακῶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. Αλλὰ

μὴν ὅτι γε οὐ ϛήσεται, δῆλον, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει· εἶτα τοῦτο ἀναμενοῦμεν, καὶ ῥητῆρεις κενὰς, καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος ἐλπίδας ἐὰν ἀποϛείλητε, πάντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι ϛρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ τὴν ἐκείνου πλευσούμεθα; ποῖ δὴ ποθ' ὁρμισόμεθα; ἤρετό τις· ἐυρήσει τὰ σαθρὰ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων, αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπιχειρῶμεν· ἂν μέντοι καθώμεθα οἶκοι, λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιωμένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐ δέ ποτ' οὐδὲν ἡμῖν οὐ μὴ γένηται τῶν δεόντων· ὅποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος τι τῆς πόλεως συναποϛαλῇ, κἂν μὴ πᾶσα παρῇ, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς, καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν συναγωνίζεται· ὅποι δ' ἂν ϛρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν, καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας ἐκπέμψητε, οὐδὲν ἡμῖν τῶν δεόντων γίγνεται· ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶσιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει, τὴν τοιαύτην ἀποϛολὴν· οὐ γάρ ἐϛιν, οὐκ ἔϛιν ἕνα

ἕνα ἄνδρα ἂν δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι ἅπανθ', ὅσα βούλεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι, καὶ φῆσαι, καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι, καὶ τὸν δεῖνα, ἔστι· τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν. Οταν γὰρ ἡττῆται μὲν ὁ στρατηγὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ, πρὸς ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥᾳδίως ἐνθένδε ὦσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε, ὅ, τι ἂν τύχῃ ῥᾳδίως ψηφίσησθε, τί καὶ χρὴ προσδοκᾷν; Πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας, καὶ μάρτυρας τῶν στρατηγουμένων, καὶ δικαστὰς, οἴκαδε ἐλθόντας, τῶν εὐθυνῶν. ὥστε μὴ ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾷν· νῦν δ' εἰς τοῦθ' ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς κρίνεται παρ' ὑμῖν περὶ θανάτου· πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς, οὐδεὶς οὐδὲ ἅπαξ αὐτῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λωποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱροῦνται, τοῦ προσήκοντος· κακούργου μὲν γάρ ἐστι,

κρι-

κριθέντα ἀποθανεῖν, στρατηγοῦ δὲ, μαχόμενον τοῖς πολεμίοις.

ιϛ'. Υμῶν δὲ οἱ μὲν, περιϊόντες, μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θηβαίων κατάλυσιν, καὶ τὰς πολιτείας διασπᾷν· οἱ δ', ὡς πρέσβεις πέπομφεν ὡς Βασιλέα· οἱ δ' ἐν Ιλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν· οἱ δὲ, λόγους πλάττοντες, ἕκαστος περιερχόμεθα. Εγὼ δ' οἶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, νὴ τοὺς θεοὺς, ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὀνειροπολεῖν ἐν τῇ γνώμῃ, τήν τ' ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα, καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπῃρμένον· οὐ μέντοιγε μὰ Δία οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥστε τοὺς ἀνοητοτάτους τῶν παρ' ἡμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· (ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λογοποιοῦντες) ἀλλ' ἐὰν ἀφέντες ταῦτα, ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος, καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ, καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ ἅπαντα ὅσα πώποτε ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν,

καθ'

καθ' ἡμῶν ἔυρηται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐστὶ, κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ' ἴσως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν· ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωκότες, καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· ὁ γὰρ ἅτλά ποτ' ἔσται δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ὅτι φαῦλα; ἐὰν μὴ προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε, εὖ εἰδέναι.

ιζ'. Εγὼ μὲν οὖν, ὅτ' ἄλλοτε πώποτε πρὸς χάριν εἰλόμην λέγειν, ὅ, τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος ὦ· νῦν τε ἃ γιγνώσκω, πάνθ' ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαῤῥησίασμαι. Εβουλόμην δ' ἄν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὸ τὰ βέλτιστα ἀκούειν οἶδα, οὕτως εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶπον· νῦν δ' ἐπ' ἀδήλοις ὅσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως, ἐπὶ τῷ συνοίσειν ὑμῖν ἐὰν πράξητε ταῦτα, πεπεῖσθαι, λέγειν αἱροῦμαι· νικᾷη δ' ὅ, τι πᾶσιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν,

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τῦ λόγυ Ολυνθιακῦ πρώτυ.

Προσήκαλο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ολυνθίων οἱ Αθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλυσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ διδιασιν ὡς δυσπολεμήτυ ὄνος τῦ Φιλίππου. Παριλθὼν ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα· καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπλον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν ἐκ ἰσχυρόν· τυὺς γὰρ Μακεδόνας, ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυλύς.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ά. ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δοκεῖ μοι, τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γενομένην τῇ πόλει· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τὸν πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὅμορον, καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς, πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ

τινὶ καὶ θεία πανλάπασιν ἔοικεν εὐεργεσία. Δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτὸς, ὅπως μὴ χείρως περὶ ἡμᾶς αὐτὸς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπαρχόντων· ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων ὧν ἡμέν πολε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένως, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων τε καὶ καιρῶν.

β'. Τὸ μὲν ἓν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὴν Φιλίππε ῥώμην διεξιέναι, καὶ διὰ τύτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι· διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσα ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεφρᾶχθαι· ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δὲ ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσύτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε· ταῦτα μὲν ἓν παραλείψω· καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι,

σκο-

σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὑτῷ. Ων ἦν, ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτῷ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τῷ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη, βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

γ'. Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενήν, δικαίως· τὰ δὲ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε δεξιόνια, ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ, τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι· καὶ τοῦ, τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς ὕστερον παραχρησόμενος, μέγας νῦν ηὐξήθη,

θη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτῷ. Εγὼ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν εἶναι τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστὸν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν, εὑρίσκω, τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τοκαταρχὰς, ὅτε Ολυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ἡμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Αμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τῷ θρυλλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγόμενον· τὴν δ' Ολυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ Ποτίδαιαν οὖσαν ἡμετέραν ἐξελεῖν· καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις· Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. Ολως δὲ οὐδείς ἐστιν ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. Ωσπερ

ὧν διὰ τούτων ἦρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν· ὥστως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται.

δ'. Καιρῷ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δὲ ὑμῖν, δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν αὐτῷ. ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὑτῶν ἀξίαν δεδωκότες Θετταλοί, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι. Καὶ μήν εἴ τις ὑμῶν, ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τὰ τοιαῦτα πεφιλῆφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται· ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συζῇ, καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς, καὶ μένειν θέλουσιν

οἱ

οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τίς (ὥσπερ ἔτος) ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν παῖσμα, ἅπαντα ἀνεκαίτισε καὶ διέλυσεν· ὃ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα, καὶ ἐπιορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι· ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα, εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀνλέχει, καὶ σφόδρά γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ· τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται, καὶ περὶ αὐτὰ καλαῤῥεῖ· ὥσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, τὰ κάτωθεν ἰσχυρόταλα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. Τοῦτο δὲ οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

ε. Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς, ἅμα τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἥ, τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσὶν ἐψηφισμέ-

νοι Παλασὰς ἀπαιλῆν, καὶ περὶ Μαγνησίας λόγυς ποιεῖσθαι. Σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγυς ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργόν τι δεικνύειν ἔξουσιν, ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὅπλων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενὸν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμελέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ.

ς'. Πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολὴν, εἰσφέρουσας, ἐξιούσας, ἅπασα ποιοῦσας ἑτοίμως, εἴπέρ τις ὑμῖν πρόσεξει τὸν νοῦν. Κἂν ταῦτα ἐθελήσητε, ὡς προσήκει καὶ δεῖ, προαιρεῖσθαι, ὃ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀθρόως καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται· ὅλως μὲν γὰρ

γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐν μὲν προσθήκης μέρει ἐςί τις ȣ̓ σμικρὰ, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέȣ πρὸς Ολυνθίȣς· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτίδαιαν Ολυνθίοις ἐφάνη τι τȣ̃το συναμφότερον· νυνὶ δὲ Θετταλοῖς νοσȣ̃σι καὶ ςασιάζȣσι, καὶ τεταραγμένοις, ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε. Καὶ ὅποι τις ἂν οἶμαι προσθῇ, κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. Αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐςὶ μεςή· καὶ γὰρ ȣ̃τος ἅπασι τȣ́τοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς ςρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεςέραν αὐτὴν ἢ ὑπῆρχε φύσει, κατεσκεύακεν ἑαυτῷ· μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν, καὶ τȣ̀ς ἀρχομένȣς· ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τȣ̃το ἐζήλωκε, καὶ προῄρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι παθεῖν, τὴν τȣ̃ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν ἀντὶ τȣ̃ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος· τοῖς δὲ, τῆς μὲν φιλοτι-

μίας τῆς ἀπὸ τȣ́των ȣ̓ μέτεςι· κοπτόμενοι δὲ αἰεὶ ταῖς ςρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω τε καὶ κάτω, λυπȣ̃νται καὶ συνεχῶς ταλαιπωρȣ̃σιν, ȣ̓τ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, ȣ̓τ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, ȣ̓θ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν, ȣ̓τως ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

ζ'. Οἱ μὲν ȣ̓ν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχȣσι Φιλίππῳ, ἐκ τȣ́των ἄν τις σκέψαιτο ȣ̓ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι, καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχȣσιν ὡς εἰσὶ θαυμαςοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τȣ̃ πολέμȣ· ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκȣον, ἀνδρὸς ȣ̓δαμῶς οἵου τε ψεύδεσθαι, ȣ̓δένων εἰσὶ βελτίȣς. Εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐςιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμȣ καὶ ἀγώνων, τȣ́τȣς μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βȣλόμενον πάντα αὐτȣ̃ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔγρα· πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν φιλοτιμίαν τἀνδρὸς ἀνυπέρβλητον εἶναι. Εἰ δέ τις σώφρων,

φρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην, καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεωρᾶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον· λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς, καὶ κόλακας, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. Δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει. Καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν· ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσειε, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ πάντ' ἐξεταστήσεται· δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες

Αθηναῖοι, δεῖξαι ὑμῖν εἰς μακρὰν, ἂν οἵτε θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βούλησθε. Ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλό τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ· οὕτω καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν· ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα.

η'. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν πρὸς πολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπὴ, μᾶλλον δὲ ὅλον, ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· ὁ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσιν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἅ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρὸν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς

εἰς

εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ἡμῖν ἐνθσας, ἢ ἐκείνῳ· ἀλλ' οἶμαι, καθήμεθα, ὐδὲν ποιοῦντες· ὐκ ἔνι δ' αὖ τὸν ἀργοῦντα, ὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιλάτειν ὑπὲρ ἀπτῦ τι ποιεῖν, μή τι γε δὴ τοῖς θεοῖς. Οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ σφαλευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ἡμῶν μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων περιγίνεται. Οὐ δὴ θαυμάζω τῦτο ἐγώ· τὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστὸν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι φροσήκει, τῦ πάντα ποιοῦντος ἃ δεῖ περῆμεν· ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν πολε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ελληνικῶν δικαίων ἀντήραλε, καὶ πολλὰ ἰδία πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν, ὐκ ἠθελήσαλε· ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκελε εἰσφέροντες, καὶ προεκινδυνεύελε σφαλευόμενοι· νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κλημάτων· καὶ τὰς

μὲν

μὲν ἄλλως σεσώκαλε πολλάκις πάνλας, καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει· τὰ δὲ ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθηδε· ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδὲ εἷς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναλαι λογίσαδαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν ἔτος· ἴσε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόνλων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόνλων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόνλων, πάλιν ἐλπιζόνλων, χρεὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. Εἶθ' ὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσε δι' ὧν ἐκ χρημάτων φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τούτων αὐτῶν τούτων ἐλπίζεῖε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεδαι; ἀλλ' ὅτ' εὔλογον, ὅτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχονλας φυλάτλειν, ἢ κλήσαδαι πάνλα πέφυκε· νυνὶ δὲ ὅ, τι μὲν φυλάξομεν, ἀδηλόν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον· κλήσαδαι δὲ δεῖ· αὐτῶν δ' ἐν ὑμῶν ἔργον τοῦτο ἤδη.

Δ'. Φημὶ

Θ'. Φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτὸς ἐξιέναι προθύμως, μηδένα αἰτιᾶσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε· τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας, τὸς μὲν ἀξίως ἐπαινεῖν τιμᾶν, τὸς δὲ ἀδικοῦντας κολάζειν· τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· ὐ γὰρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. Τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγὸς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους; εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν· ὅτι ἐνταῦθα μέν, ἐστι τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Αμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι, τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι· μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ, κίνδυνοι μὲν, ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. Ἐπὶ οὖν

τοῦ

τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν· ὑμεῖς δὲ, ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε· ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε, τούτους ἀφίετε. Περίεστι τοίνυν ἡμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν, καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα· τὰ κοινὰ δὲ ἔχειν φαύλως. Πρότερον μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας· νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοηθησόμενοι οἱ τριακόσιοι· οἱ δὲ ἄλλοι προσνενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δὲ ὡς ἐκείνους. Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι· εἰ δὲ, τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε· τοῖς δὲ ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι· τοῖς δὲ, ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδοτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἡδι-

ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει· εἶτα ὑμῖν τύτυς κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν πεμέψαι.

ί. Λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσηθε· πᾶσι τοῖς πολεμίοις λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα, ἢ ὁ δεῖνα, εἴπῃ. Κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον πολιτικὰ ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ἡμῖν ἐχόντων.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ λόγυ Ολυνθιακῦ δευτέρυ.

Επεμψαν βοήθειαν τοῖς Ολυνθίοις οἱ Αθηναῖοι· καὶ τὰ κατορθῶν ἔδοξαν δὶ αὐτῆς· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο· ὁ δὲ δῆμος περιχαρὴς, οἵ τε ῥήτορες παρακαλῆντες ἐπὶ τιμωρίαν Φιλίππυ. Ο δὲ Δημοσθένης δεδοικὼς μὴ θαρσήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν ποιησάμενοι τοῖς Ολυνθίοις τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι, διὰ τῦτο παρελθὼν, ἐπισκώπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν· καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα, τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων ὲ περὶ τῆς Φιλίππυ τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας· οἶδε γὰρ ὅτι καὶ Αθηναῖοι, καὶ ἄλλοι πυ τινὲς τῦ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι, ποιῆνται φροντίδα· περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τὲς ἐναντίες ἧττον σπεύδάζυσιν. Εν δὲ τύτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβυλῆς φανερώτερον ἅπλεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τὲς νόμυς, τὲς ἐπιτιθείλας ζημίαν τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι γραμματικὰ, ἵνα δειχθῇ, τὸ συμβυλεύειν τὰ βέλτιστα· παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναζῆναι, καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις· καὶ ἐπιτιμήσει πολλῷ κέχρηται κατὰ τῦ δήμυ τέως ἐκλελυμένυ, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς ἐκ ὀρθῶς προϊσαμένων τῆς πόλεως.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

α'. ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσταλαί μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέπω, καὶ ὅταν πρὸς τὸς λόγους ὃς ἀκούω. Τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι Φίλιππον ὁρῶ γινομένους· τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε, ὅπως μὴ πεισώμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. Οὐδὲν ἂν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ, τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν, ἁμαρτάνειν. Ἐγὼ δ' ὅτι μὲν ποτὲ ἐξῆν τῇ πόλει, καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ Φίλιππον τιμωρήσασθαι,

ρήσαδαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γὰρ, οὐχὶ πάλαι, γέγονε ταῦτα ἀμφότερα· νῦν μέντοι πείσομαι τοῦθ' ἱκανὸν πρόλαβεῖν εἶναι ἡμῖν τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσωμεν· ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον.

β'. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπέρ ποτε, καὶ νῦν πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δὲ, οὐχ ὅ, τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώταλον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν· πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν πάλαι καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι, τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, ἢ τῷ μὴ συνιέναι. Ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παῤῥησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ ἀληθῆ

λέγω, καὶ διὰ τοῦτο ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους, εἰς πᾶν προῆλθε μοχθηρίας τὰ πράγματα. Ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι.

γ'. Μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτε ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θρᾴκῃ, τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τοῦτι, Ἠραῖον τεῖχος πολιορκῶν· τότε τοίνυν, μὴν μὲν ἦν Μαιμακτηριών. Πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετρακοσίους ἱππέας καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετρακοσίους ἐτῶν, αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. Καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, Ἐκαλομβαιῶνος, Μεταγειτνιῶνος, Βοηδρομιῶνος· τούτου τοῦ μηνός, μόγις, μετὰ τὰ Μυστήρια, δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα Χαρίδημον, κενάς, καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου· ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀφειστήκει, καὶ τεθνεώς, (ἦλθε γὰρ ἀμφότερα,) οὐκέτι καιρὸν ἦν τοῦ βοη-

βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον· ἦν δ' ὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος τότε σωθείς.

δ'. Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει· τίς οὗτος; δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. Τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυναλὸν, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐξεπεπληκότες ἔσεσθε πάντα ὑπὲρ Φιλίππου. Ὑπῆρχον Ολύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· ὅτε Φίλιππος ἐθαῤῥεῖ τούτους, ὧθ' ὗτοι Φιλίππου· ἐπεμάξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην. ἦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερὲς, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διπλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς· ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παν-

τὸς ῥόπα· καὶ ὁ πάνλες ἐθρύλλων τέως, τοῦτο πέπραχλαι νυνὶ ὁπως δήπολε. Τί ἦν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως καὶ προθύμως, ἐγὼ μὲν ἐχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς περιῤῥήσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, ὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχθσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων· μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄνλος Φιλίππῳ τὰ παρόνλα καλας ρεψαμένῳ, πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγμαλα. Αλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέονλα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βέλεται τὰ δεινὰ, ἐξὸν ἀκύειν ἄλλοθι γινόμενα, καὶ βοηθὸς ἑαυτῷ ζηλεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιῤήσεται τὰ πράγμαλα, ἐὰν τὰ παρόνλα πρῶμεθα, χεδὸν ἴσμεν ἅπανλες δήπθ.

ε'. Αλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἂν, πάνλες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. Μὴ τοίνυν, ὦ

ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς· νομοθέτας καθιστᾶτε· ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις, μὴ θῆσθε νόμον μηδένα· εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί· ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε· λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεσμικῶν, σαφῶς οὕτωσι, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους· ὧν οἱ μέν, τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεσμικά· οἱ δὲ, τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν· εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους, ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. Επειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παρασκευάσητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράφοντα ἃ πάντες ἴστε ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε· πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε· ἄλλως τε, καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, τοῦ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν, τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα· μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν, τοὺς τὰ βέλ-

τις᾽ α λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. Καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὸς νόμους δεῖ τούτους αὐτὸς ἀξιῶν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν· ὃ γάρ ἐστι δίκαιον, τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαψε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ᾽ ἀπέχθειαν, δι᾽ ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι· πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ᾽ ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάλλα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ᾽ ὅτως ἀνίκητον, ὥστε εἰς πρᾶγμα κακὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν.

ς᾽. Οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἐκεῖνό γ᾽ ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα ἀδένος ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τάγε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς· εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ περὶ ὧν γράφει διαπράξασθαι, οὐτ᾽ ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρὰ, μᾶλλον δ᾽ οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιπ-

πος

πος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πάλαι γὰρ
ἂν ἕνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην·
ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράτ-
λειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν
τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖτ-
τόν ἐστι· τοῦτ' οὖν δεῖ πρασσεῖναι, τὰ δ'
ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέ-
οντα παρ' ὑμῖν, εἰσὶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖ-
οι, δυνάμενοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς
ὀξύταλοι τὰ ῥηθέντα· καὶ πρᾶξαι δὲ δυ-
νήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. Τίνα γὰρ
χρόνον, ἢ τίνα καιρὸν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖ-
οι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ ποτε
ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα
μὲν ἡμῶν τὰ χωρία προείληφεν ἄνθρω-
πος; εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας
γενήσεται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα;
οὐχ ὃς εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώσειν
ὑπισχνούμεθα, ὅτοι νῦν πολεμοῦνται; οὐκ
ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; ὁ βάρβα-
ρος; οὐχ ὅ, τι ἂν εἴποι τις; Αλλὰ πρὸς
θεῶν, ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, καὶ μο-
νονουχὶ συγκαλασκευάσαντες αὐτῷ, τότε
τοὺς αἰτίους οἵτινές εἰσι τούτων ζητήσο-

μεν; ὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ· ὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις, τῶν φευγόντων ὐδεὶς ἑαυτῷ καληγορεῖ· ἀλλὰ καὶ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῶν πλησίον, καὶ πάντων μᾶλλον· ἤτηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τὰς φεύγοντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξὸν τῷ καλοῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. Καὶ νῦν, ὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω· ἕτερος λέγει τις βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ· ἀλλ' ὐχ ἡδέα ταῦτα; ὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ· πλὴν εἰ, δέον εὔξασθαι, παρελείπει· εὔξασθαι μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον, εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βέλεταί τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ· ἑλέσθαι δὲ ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, ὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν.

ζ. Εἰ δέ τις ὑμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς,

τικὺς, οὐχ ὅτος κρείττων; εἴποι τις ἂν. Φημὶ ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω εἴ τῳ ποτὲ ἀνθρώπων, ἢ γέγονεν, ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. Αλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχειν λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις· διόπερ ῥᾷστον ἀπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται· τὰ δὲ πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν.

ιη'. Ορᾶτε οὖν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ταῦθ' ὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται, καὶ συνήσεσθε ἐξιέναι, καὶ μισθὸν ἔξετε. Οὗτοι σωφρόνων, οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν χρημάτων τῷ πολέμῳ, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν· οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίοις, καὶ Μεγαρέαις, ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις Ελληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις. Καὶ

ταῦτ'

ταῦτ' ἐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τηνάλλως πεφήρημαι λέγειν· ἐ γὰρ ὅτως ἄφρων ἐδὲ ἀτυχής εἰμι ἐγὼ, ὥςε ἀπεχθάνεσθαι βέλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ δικαίᾳ πολίτᾳ κρίνω, τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι· καὶ γὰρ τὰς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγουσας ἀκήω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, ἃς ἐπαινεῖσαι μὲν οἱ ποιηταὶ ἅπαντες, μιμεῖσθαι δ' ἐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἤθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα· ἐξ ὧν δὲ οἱ διεφθαρμένοι ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βέλεσθε, τί γράφω, τί ὑμῖν χαρίσομαι, προπόλαι τῆς παραυτίκα ἡδονῆς καὶ χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει· καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς.

Θ'. Καίτοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι, τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων, καὶ τῶν

ἐφ'

ἐφ' ὑμῶν· ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· ὃ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. Ἐκεῖνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζοντθ' οἱ λέγοντες, ἀλλ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς ἕτοιμοι νῦν, πόλις μὲν καὶ τετρακόσια ἔτη τῶν Ελλήνων ἦρξαν ἑκόντων· πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον· ὑπῆκουε δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεύς, ὥσπερ ἔστι πρόσπολον βάρβαρον Ελλησι· πολλὰ δὲ καὶ καλά, καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες, ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατευόμενοι· μόνοι δὲ ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. Επὶ μὲν δὴ τῶν Ελληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθε οἵοποῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις. Δημοσίᾳ μὲν τοίνυν, οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν, καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγινομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι·

θαι· ἰδίᾳ δ', οὕτω σώφρονες ἦσαν, καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Αριστείδου, καὶ τὴν Μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴτις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. Εκ δὲ τοῦ, τὰ μὲν Ελληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως, διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. Τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἄραγε ὁμοίως, ἢ παραπλησίως; καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δὲ ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ὑμῖν ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν,

καὶ

καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βεβεύειν, ἃπερ ἠρήμεθα μὲν χώρας οἰκείας, πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς ὑμᾶς δέον· ὑφ' ὧν δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχων ἐκλησάμεθα, εἰρήνης οὔσης, ἀπολωλέκασιν ἕτοι· ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτὸς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν· ἢ φερσάτω τις ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν Φίλιππος. Ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τάχ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει. Καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν; καὶ τὰς ὁδοὺς ἃς ἐπισκευάζομεν; καὶ κρήνας; καὶ λιμένας; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς τὰ τοιαῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν, ἐκ πολλῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ', ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι· ἔνιοι δὲ, τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ καλεσκευασμένοι. Ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων μείζονα. Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων; καὶ τί δήποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρῶ-

πρῶτον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν· καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινὸς μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοὐναντίον, κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται· ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι, καὶ περιῃρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ βοΐδια πέμψωσιν οὗτοι· καὶ τὸ πάντων ἀνανδρότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε· οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες ὑμᾶς, ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ τιθασσεύουσι χειροήθεις αὐτοῖς ποιοῦντες. Εστι δ' οὐδέποτ' οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. Ταῦτα, μὰ τὴν Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι

ἐμοὶ

ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· ὕβρις γὰρ παρρησία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἐστίν· ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν γέγονε θαυμάζω.

ι'. Εἰ δὲ ἄλλα νῦν γ' ἔτι, ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε, καὶ φράτειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἂν ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθὸν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε· καὶ γὰρ ἐκεῖνα ὅτε ἰσχὺν ἐντίθησιν, ὅτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, ὅτε τοσαῦτά ἐστιν ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, ὅτ' ἀπογνόντας ἄλλό τι φράτειν ἐᾷ· ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἑκάστου ῥαθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσει τις· καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἵνα τῶν

κοι-

κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτῳ δέοιτο ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἑτοίμως χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι. Ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μένων εἴ βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος. Συμβαίνει τὶ τοιοῦτον οἷον καὶ τὰ νῦν; στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Ἐστὶ τὶς ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα ὅτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω· πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἃ χρὴ πράττεσθαι. Ὅλως δὲ ὅτ' ἀφελῶν, ὅτε προσθεὶς, πλὴν μικρόν, τὴν ἀταξίαν ἀνελὼν, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ, τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχοι, καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσαι. Οὐκ ἔστιν ὅπου τοῖς μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν ποιησόντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν· ἀλλ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίνεται· καὶ οὐχὶ μέμ-

μέμφομαι τὸν ποιῆντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν· ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι, τῆς ἀρετῆς, μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι, κατέλιπον. Σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δὲ ἴστε ὅ, τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τῆ λόγῳ Ολυνθιακῆ τρίτῃ.

ΟΛΥΝΘΟΣ ἦν πόλις ἐπὶ Θράκης· Ελληνικὸν δὲ ταύτῃ τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ Χαλκὶς Αθηναίων ἄποικος. Πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τῆς Ολύνθου· Αθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν Ελλήνων τὸ παλαιὸν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ὑπερεῖχεν· ἦν γὰρ ἐπὶ Θράκης πολύ τι γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ολύνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Αθηναίους τοκατάρχας, καὶ τοῦτο μὲν Ανθεμοῦντα παρὰ τοῦ Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητήσιμον Μακεδόσι καὶ Ολυνθίοις, τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἣν Αθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος, Ολυνθίοις παρέδωκεν, ὕστερον ὑποπλεύσειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, ὑποπτον δὲ τὴν γνώμην· ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Αθηναίους, καὶ λύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον· συνετίθειτο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Αθηναίους, κἂν ἄλλό τι δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. Ο δὲ Φίλιππος, πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβὼν, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις, πόλε-

μον ἐπήνεσεν· οἱ δὲ πεπόμφασι πρέσβεις εἰς Αθήνας περὶ βοηθείας· οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ολυνθίοις· καὶ φησὶ τὴν Ολυνθίων σωτηρίαν, ἀσφάλειαν τῶν Αθηναίων εἶναι· σωζομένων γὰρ τῶν Ολυνθίων, ὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ατλικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Αθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι, τὸν πόλεμον· εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τὰς Αθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ· φησὶ δὲ μὴ δυσμάχητον εἶναι τὸν Φίλιππον ὄντως, ὡς ὑπείληφαι· θαρσύνων ἐπ' αὐτὸν τὰς Αθηναίους. Διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. Καὶ τὸ ἦθος ὑ προδηλον ὄν, ᾧ ἐχρῶντο οἱ Αθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. Οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἐκρίων· καὶ πάντων καταλαμβάνειν τὸν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο καὶ πω καὶ τραύματα. Τοῦτο κωλύσαι βουληθέντες οἱ προεστῶτες τῶν Αθηναίων, ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους· καὶ ἕκαστον ἦδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα θέαν ἔχειν. Ινα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολούς· ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἦρξατο· προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο· ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατίας ὀκνηροὶ κατέστησαν· πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι, μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον· τότε δὲ, ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς, οἶκοι μένοντες, διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκ ἔτι οὖν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν· ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μεταληθῆναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γενέσθαι στρατιωτικά· διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς, καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν, ὅτι σὺ γράφεις ταῦτα

εἶναι

εἶναι στρατιωτικά; ἐπιφέρει, μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. Τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν· διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτὸς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν, τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναί φησι τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ

ΤΡΙΤΟΣ.

α'. ΑΝΤΙ πολλῶν ἂν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. Οτε τοίνυν τοῦθ' ὅτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· ὁ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε· ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν· ὥς' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι.

β'. Ο μὲν ὢν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μονονυχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀνθιληπτέον ἐστὶν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίαν αὐτῶν φροντίζετε. Ημεῖς δ' οὐκ οἰδ' ὁντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά· ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφισασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσητε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν, ὅπερ καὶ πρότερον· πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ, καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν· ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ, πανοῦργος ὢν, καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκὼν, ἡνίκα ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν, (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο) τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων, καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων.

γ'. Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὃ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν· τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὅπλα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγόν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι, πολλῷ προέχει· πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσηται ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους ἐναντίως ἔχει· δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν ὑπὲρ πέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος· καὶ ἴσασιν ἃ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς, ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι.

δ'. Ταῦτ'

δ'. Ταῦτ' ἂν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ τἄλλ' ἃ προσήκει πάνλα ἐνθυμεμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παρξυνθῆναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπέρ ποτε, καὶ νῦν, χρήμαλα εἰσφέρονλας προθύμως, καὶ αὐτοὺς ἐξιόνλας, καὶ μηδὲν ἐλλείπονλας· ὐδὲ γὰρ λόγος, ὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τῷ μὴ τὰ δέονλα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπελαι· νυνὶ γὰρ ὧ πάντες ἐθρυλλεῖτε, ὡς Ολυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦτα ὡς ἂν ὑμῖν μάλισ'α συμφέροι. Εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ἡμῶν πειθόνλες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι, καὶ μέχρί τε ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνλαι καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν. Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, παραπεπλωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, ὐδὲ παθεῖν ταὐτὸ, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθαλε· εἰ γὰρ, ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες, καὶ

καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ, καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ὑμᾶς πλεῖν, καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν· τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε, καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. Καὶ πάλιν ἠνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τἄλλα (ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω) πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ προθύμως, καὶ ὡς προσῆκεν, ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖς, ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. Νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματα οἰόμενοι χρήσειν καλῶς, καὶ πυξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς, καὶ καλες ήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδεὶς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. Νυνὶ δὲ καιρὸς ἥκει· τίς οὗτος; ὁ τῶν Ὀλυνθίων αὐτόμαλος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν πρότερον ἐκείνων.

ε'. Καὶ

ε'. Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηρξμένων καλῶς, καίπερ ἐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν· εἰκότως. Τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον, τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως· τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. Αλλ', οἶμαι, παράμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κλήσεως· ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν· ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συναπόλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν. Καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως· οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ', εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν, μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβαῖνον ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων, ὡς τὰ πολλὰ, κρίνεται. Διὸ καὶ σφί-

σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι, τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀπολιψώμεθα. Εἰ δὲ μεμνησόμεθα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ τότως τὰς ἀνθρώπους, εἶτ' Ολυνθον ἐκεῖνος καλαιρέψεται, φρασάτω τις ἐμοὶ, τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν ἔσαι βαδίζειν ὅποι βέλεται.

ς'. Ἀρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν ἀδεκὴς ὢν τοκαλαρχὰς, Φίλιππος; τὸ μὲν πρῶτον Αμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη. Μετὰ ταῦτα, Φερὰς, Παγασὰς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον, ᾤχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ, τοὺς μὲν ἐκβαλὼν, τοὺς δὲ καλασήσας τῶν βασιλέων, ἠδένησε· πάλιν ῥαΐσας, ἐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ολυνθίοις ἐπεχείρησε. Τὰς δὲ ἐπ' Ιλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτὸς, καὶ πρὸς Αρύμβαν, καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι, παραλείπω

λείπω στρατείαν. Τί ὖν, ἄν τις εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, καὶ αἰσθησθε ἀμφότερα, καὶ τὸ προίεσθαι καθ' ἕκαστον αἰεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελὲς, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ἣ πρὸς ἅπαντας χρῆται καὶ συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς ὃκ ἔστιν ὅπως, ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις, ἡσυχίαν ἄξει. Εἰ δ' ὁ μὲν ὡς αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔσται, ὑμεῖς δὲ, ὡς ὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐῤῥωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖτε, εἰς τί ποτε ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι. Πρὸς θεῶν, τίς ὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, ὕτω καὶ ἡμεῖς ἄν ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐῤῥαθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες,

τῶνλες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ὧν ὐκ ἠθελόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἐλθώμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

ζ'. Τὸ μὲν ὖν ἐπιτιμᾷν, ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι· τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παόντων ὅ, τι δεῖ πράτλειν ἀπφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβύλυ. Εγὼ δὲ ὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς, ὐ τὺς αἰτίυς, ἀλλὰ τὺς ὑςάτυς περὶ τῶν πραγμάτων εἰπύνλας, ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· ὐ μὴν οἶμαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοπῦνθ' ὑποτείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. Φημὶ δὴ, δικῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πεάγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ολυνθίοις σώζειν, καὶ τὺς τοῦτο ποιήσονλας ςρατιώτας ἐκπέμπειν· καὶ τῷ τὴν ἐκείνυ χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ τριήρεσι, καὶ ςρατιώταις ἑτέροις. Εἰ δὲ θατέρυ τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος ὑμῖν ἡ ςρατεία γένηται· εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν

τὴν ἐκείνῳ κακῶς ποιούντων, ὑπομείναι τοῦτο, Ολυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ολυνθον, ἀκινδύνως ἐρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. Δεῖ δὴ πολλὴν καὶ δισχῆ τὴν βοήθειαν εἶναι. Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γινώσκω.

ιή. Περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά· ταῦτα δὲ ὑμεῖς, ὅτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε· εἰ μὲν ὧν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου· εἰ δὲ μή, προσδεῖ· μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. Τί οὖν (ἄν τις εἴποι) σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. Εγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν καλασκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικὰ, καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι, τὴν αὐτὴν, τοῦ τε λαμ-

λαμβάνειν, καὶ τῶ ποιεῖν τὰ δέοντα. Ὑμεῖς δὲ ὕτω πως ἄνευ χρημάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς· ἔστι δὴ λοιπὸν οἶμαι πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. Δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἐστι γενέσθαι τῶν δεόντων· λέγουσι δὲ καὶ ἄλλως τινὰς ἄλλοι πόρους· ὧν ἔλεσθε, ὅστις ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρὸς, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

Γ'. Ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι, τὰ πράγματα ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ τοῦ Φιλίππου. Οὔτε γὰρ, ὡς δοκεῖ, καὶ φήσειέ τις ἄν, μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐπρεπῶς, οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστα αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχῃ· οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμον πολὺ τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεῆσειν αὐτόν· ἀλλ' ὡς ἐπιὼν, ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κἄτα διέψευσται. Τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει, παρὰ γνώμην γεγονὸς, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει· εἶτα, τὰ τῶν Θετταλῶν· ταῦτα γὰρ

γὰρ, ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει, καὶ ἀεὶ, πᾶσιν ἀνθρώποις· κομιδῇ δ' ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ· καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιλεῖν αὐτὸν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν· ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς ἤδη τὰς λιμένας, καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρπᾶσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν, ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, ὑ Φίλιππον λαμβάνειν. Αν δὲ τούτων ἀποστερηθῇ τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. Αλλὰ μὴν τόν γε Παιόνα, καὶ τὸν Ιλλυριὸν, καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τῷ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστὴς, ὥς φασι· καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ, τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου, καιρὸν

ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτούς, καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, ὡς εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρόν, καὶ πόλεμος γένοιτο περὶ τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν. Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ, μηδ' ἃ πάθοιτ' ἂν εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες, οὐ τολμήσετε;

ι'. Ετι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον· ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ολυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνῳ κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἑτοίμως. Αλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ' οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητ' ὑμεῖς. Η

ἄλλος

ἄλλος τις; ἀλλ', ὦ 'τᾶν, οὐχὶ βουλήσεται· τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν, ἄνοιαν ὀφλισκάνων, ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα συνηθεὶς μὴ πράξει. Ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι· εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους, τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. Εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι; καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις· καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία, τοῖς γε σώφροσι.

ια'. Πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας, βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν, ὧν, καλῶς ποιοῦντες, ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶν-

ται ἀδεῶς· τὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται· τὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθύναι ῥᾴδιαι γένωνται· ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιςῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. Χρηςὰ δὲ εἴη, παντὸς εἵνεκα.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

Τῦ περὶ τῆς εἰρήνης λόγυ.

ΜΗΚΥΝΟΜΕΝΟΥ τῦ πολέμυ τῦ περὶ Αμφιπόλεως, εἰρήνης ἐπεθύμησαν ὅ, τε Φίλιππος, καὶ οἱ Αθηναῖοι· οἱ μὲν Αθηναῖοι, κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι· ὁ δὲ Φίλιππος, βυλόμενος ἃ ὑπίσχετο Θετταλοῖς τε καὶ Θηβαίοις ἐπιτελέσαι. Υπίσχετο δὲ τοῖς μὲν Θηβαίοις, Ορχομενὸν παραδώσειν καὶ Κορώνειαν, πόλεις Βοιωτίας· ἀμφοτέροις δὲ, τὸν Φωκικὸν καταλύσειν πόλεμον. Τῦτο δὲ ἦν ἀδύνατον αὐτῷ, πολεμίων ὅλων Αθηναίων· καὶ γὰρ πρότερον βυληθεὶς εἰσβαλεῖν εἰς τὴν Φωκίδα, τῶν Αθηναίων περιπλευσάντων ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς καλυμένας Πύλας, ὑπ' ἐνίων δὲ Θερμοπύλας, ἀπεκωλύθη τῆς εἰσόδυ· νῦν τοίνυν εἰρήνην ποιησάμενος πρὸς τὺς Αθηναίυς, μηδενὸς κωλύσαντος, παρελθὼν εἴσω Πυλῶν, τὸ Φωκέων ἔθνος ἀνάστατον πεποίηκε, καὶ τὴν Φωκέων ἐν τοῖς Αμφικτύοσι χώραν, καὶ τὰς ἐκείνων ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφυς παρὰ τῶν ἄλλων Ελλήνων εἴληφε. Πέπομφε δὲ καὶ πρὸς Αθηναίυς πρέσβεις, ἀξιῶν καὶ αὐτὺς ταῦτα συγχωρεῖν. Καὶ ὁ Δημοσθένης παρῄνει συγχωρεῖν, ὑ τῷ πράγματι συνιγάμενος ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, ὑδὲ δίκαιον εἶναι λέγων μετέχειν Ελληνικῦ συνεδρίυ τὸν Μακεδόνα, ἀλλὰ διαλύειν φάσκων, μὴ καταναγκασθῶσι κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τὺς Ελληνας ἔχειν· προσκεκρυκέναι γὰρ λέγει τοῖς Αθηναίοις ἄλλως δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας, τύτυς δὲ κοινῇ πολεμήσειν αὐτές· δώσομεν, φησὶ, κοινὴν αἰτίαν ταύ-

τὴν καθ' ἡμᾶς, ὅτι μόνοι τοῖς τῶν Αμφικτυόνων ἐνιστάμεθα δόγμασιν, ὥστε κάλλιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρειληλυθότος ἔτι σω Πυλῶν, καὶ ἐπελθεῖν δυναμένου τῇ Ατθικῇ, ἢ περὶ μικρᾶ τηλικοῦτον κίνδυνον ἄραισθαι. Οὗτος δὲ ὁ λόγος, παρεσκευάσθη μὲν, ὃ μὴν εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ· κατηγορῶν γὰρ ὁ ῥήτωρ Αισχίνου, καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαβάλλει, ὅτι συνεβούλευε, Φίλιππον Αμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι, μηδενὸς ἄλλου τολμῶντος τοῦτο εἰσηγήσασθαι, μηδὲ Φιλοκράτους τῶ πάντων ἀναιδεστάτου. Οὐκ ἂν ἓν αὐτὸς περὶ τούτων συμβεβουλευκὼς, τὸν Αισχίνην ἐπ' αὐτοῖς διέβαλλεν. Αλλὰ δηλονότι τὴν ὑπόνοιαν ἔδωκεν, μὴ δόξῃ Φιλιππίζειν, καὶ χρήμασιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθεὶς, τοιαύτην γνώμην ἀποφήνασθαι. Επεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τινὰ ὑπόνοιαν ἰσάμενος φαίνεται, συνηγὰς ἑαυτὸν ὡς ἔυνον τῇ πόλει καὶ ἀδωροδόκητον.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

ΛΟΓΟΣ.

α'. ΟΡΩ μὲν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὰ πραγμαῖα πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχήν, ὑμῖν μόνον τῷ πολλὰ προεῖσθαι, καὶ μηδὲν εἶναι ῥᾴδιον περὶ αὐτῶν εὖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τῷ περὶ τῶν ὑπολοίπων κατὰ ταὐτὰ μηδὲ καθ' ἓν τὸ συμφέρον πάντας ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς μὲν ᾧδί, τοῖς δὲ ἑτέρως δοκεῖν. Δυσκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεπῶς τοῦ βουλεύεσθαι, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατε, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, πρὸ τῶν

πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι· ὑμεῖς δὲ, μετὰ τὰ πράγματα. Ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει παρὰ πάντα τὸν χρόνον, ὃν οἶδ' ἐγὼ, τὸν μὲν, οἷς ἂν ἁμάρτητε ἐπιτιμῶντα, εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν· τὰ δὲ πράγματα, καὶ περὶ ὧν βουλεύεσθε, ἐκφεύγειν ὑμᾶς. Οὐ μὴν ἀλλὰ, καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, οἶμαι, καὶ πεπεικὼς ἐμαυτὸν, ἀνέστηκα, ἂν ἐθελήσητε, τῷ θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν ἀπεστάντες, ἀκούειν, ὡς ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις, καὶ τηλικούτων πραγμάτων, προσήκει, ἔξειν καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν, δι' ὧν καὶ τὰ παρόντα ἔσται βέλτιω, καὶ τὰ μελλόμενα σωθήσεται.

β'. Ἀκριβῶς δὲ εἰδὼς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ λέγειν περὶ ὧν αὐτὸς εἴπέ τις, καὶ περὶ αὐτῶν, παρ' ὑμῖν ἀεὶ τῶν πάνυ λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ὄν, οὕτως ἡγοῦμαι φορτικὸν καὶ ἐπαχθὲς, ὥστε, ἀνάγκην ἔσαν ὁρῶν, ὅμως ἀποκνῶ· νομίζω δ' ἄμεινον ἂν ὑμᾶς περὶ ὧν νῦν ἐρῶ χρῆ-

κρῖναι, μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ' ἐμοῦ μνημονεύσαντας. Εγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, πρῶτον μὲν ἡνίκ' ἔπειθόν τινες ὑμᾶς, τῶν ἐν Ευβοίᾳ ταραττομένων πραγμάτων, βοηθεῖν Πλουτάρχῳ, καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπανηρὸν ἄρασθαι, πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν ἀντεῖπον· καὶ μονονοὺ διεσπάσθην ὑπὸ τῶν, ἐπὶ μικροῖς λήμμασι, πολλὰ καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἁμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνου βραχέος διελθόντος, μετὰ τοῦ προσόφλειν αἰσχύνην, καὶ παθεῖν οἷα τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδένες πώποτε πεπόνθασιν ὑπὸ τούτων οἷς ἐβοήθησαν, πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε, τήν τε τῶν ταῦτα πεισάντων κακίαν, καὶ τὸν τὰ βέλτιστα εἰρηκότα ἐμέ. Πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, κατιδὼν Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν, τῷ μὲν τῆς τέχνης προσχήματι τυγχάνοντα ἀδείας, κακὰ δ' ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν, καὶ τὰ παρ' ὑμῖν διοικοῦντα Φιλίππῳ, καὶ πρυτανεύοντα, παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἕνεκα οὔτ' ἔχθρας οὔτε συκοφαντίας

τίαι ἰδίας, ὡς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἔργων γέγονε δῆλον. Καὶ ὐκέτ' ἐν τούτοις αἰτιάσομαι τὰς ὑπὲρ Νεοπτολέμου λέγονλας, (οὐδὲ εἷς γὰρ ἦν) ἀλλ' αὐτὰς ὑμᾶς· εἰ γάρ, ἐν Διονύσου, τραγῳδὸς ἐθεάσασθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σωτηρίας καὶ κοινῶν πραγμάτων ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν ὕτως ὕτε ἐκείνου πρὸς χάριν, ὕτε ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν, ἠκούετε. Καίτοι τοῦτό γε ὑμᾶς οἶμαι νῦν ἅπανλας ἠδῆσθαι, ὅτι τὴν τότε ἄφιξιν εἰς τὰς πολεμίας ἐποιήσαλο, ὑπὲρ τοῦ τὰ ἐκεῖ χρήμαλα ὀφειλόμενα, ὡς ἔφη, κομίσας δεῦρο λειτουργεῖν· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ χρησάμενος, ὡς δεινὸν εἴ τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκεῖθεν ἐνθάδε τὰς εὐπορίας ἄγουσιν, ἐπειδὴ διὰ τὴν εἰρήνην ἀδείας ἔτυχεν, ἣν ἐνθάδε ἐκέκτητο οὐσίαν φανερὰν, ταύτην ἐξαργυρίσας, πρὸς ἐκεῖνον ἀπάγων ᾤχετο.

γ'. Δύο μὲν δὴ ταῦτα ὧν προεῖπον ἐγὼ, μαρτυρεῖ τοῖς τότε γεγενημένοις λόγοις ὀρθῶς καὶ δικαίως, οἷάπερ ἦν ἀποφανθέλα ὑπ' ἐμοῦ· τρίτον δ', ὦ ἄνδρες Αθη-

Αθηναῖοι, καὶ μόνον ἓν τοῦτ' εἰπὼν ἔτι, καὶ δὴ καὶ περὶ ὧν παρελήλυθα ἐρῶ. Ηνίκα τὰς ὅρκους τὰς περὶ τῆς εἰρήνης ἀπειληφότες ἤκομεν οἱ πρέσβεις, τότε, Θεσπιάς τινῶν καὶ Πλαταιὰς ὑπιχνουμένων οἰκιαθήσεσθαι, καὶ τὰς μὲν Φωκέας τὸν Φίλιππον, ἂν γένηται κύριος, σώσειν, τὴν δὲ Θηβαίων πόλιν διοικεῖν, καὶ τὸν Ωρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν, καὶ τὴν Εὔβοιαν ἀντ' Αμφιπόλεως ἀποδοθήσεσθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενακισμὰς, οἷς ὑπαχθέντες ὑμεῖς, ὅτε συμφερόντως ὅτε ἴσως ὅτε καλῶς προεῖσθε Φωκέας, ὑδὲν τούτων ὅτ' ἐξαπατήσας ὅτε σιγήσας ἐγὼ φανήσομαι· ἀλλὰ προειπὼν ὑμῖν, (ὡς εὖ οἶδ' ὅτι μνημονεύετε) ὅτι ταῦτα ὅτε οἶδα ὅτε προσδοκῶ, νομίζω δὲ τὸν λέγοντα ληρεῖν. Ταῦτα τοίνυν πάντα, ὅσα φαίνομαι βέλτιον τῶν ἄλλων προορῶν, ὑδὲ εἰς μίαν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, ὅτε δεινότητα, ὅτε ἀλαζονείαν, ἐπανοίσω, ὑδὲ προσποιήσομαι δι' ὑδὲν ἄλλο γινώσκειν, καὶ προαισθάνεσθαι, πλὴν δι' ἃ ἂν ὑμῖν εἴπω δύο· ἓν μὲν, ὦ ἄνδρες Αθη-

Αθηναῖοι, δι' εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώποις ὕσης δεινότητος καὶ σοφίας ὀρῶ κρατοῦσαν· ἕτερον δὲ, ὅτι φρονίμα τὰ πράγματα κρίνω καὶ λογίζομαι, καὶ οὐδὲν λῆμμα οὐδεὶς ἂν ἔχοι, πρὸς οἷς ἐγὼ πεπολίτευμαι καὶ λέγω, δεῖξαι προσηρημένον· ὀρθὸν ὄν, ὅ, τι ἂν πολε ἀπ' αὐτῶν ὑπάρχῃ τῶν πραγμάτων, τὸ συμφέρον φαίνεταί μοι· ὅταν δ' ἐπὶ θάτερα, ὥσπερ εἰς τρυλάνην, ἀργύριον προσενέγκῃς, οἴχεται φέρον, καὶ καθείλκυσε τὸν λογισμὸν ἐφ' αὑτό· καὶ οὐκέτ' ἂν ὀρθῶς οὐδ' ὑγιῶς ὁ τοῦτο ποιήσας περὶ οὐδενὸς ἂν λογίσαιτο.

δ'. Εν μὲν οὖν ἔγωγε πρῶτον ὑπάρχειν φημὶ δεῖν. Οπως, εἴτε σύνταξιν, εἴτε συμμαχίαν, εἴτ' ἄλλό τι, βούλεταί τις κατασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύων τοῦτο ποιήσῃ· οὐχ ὡς θαυμαστὴν, οὐδ' ὡς ἀξίαν οὖσαν ὑμῶν· ἀλλ', οἵα ποτ' ἐστὶν αὕτη, μὴ γενέσθαι μᾶλλον εἶχε τοῖς πράγμασι καιρὸν, ἢ γεγενημένην νῦν δι' ὑμᾶς λυθῆναι· πολλὰ

λὰ γὰρ προείμεθα, ὧν ὑπαρχόντων, τότ' ἂν, ἢ νῦν, ἀσφαλέστερος καὶ ῥᾴων ἦν ἡμῖν ὁ πόλεμος. Δεύτερον δὲ, ὁρᾶν, ὅπως μὴ προαξώμεθα, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τὰς συνεληλυθότας τούτους, καὶ φάσκοντας Αμφικλύονας νῦν εἶναι, εἰς ἀνάγκην καὶ πρόφασιν κοινῷ πολέμῳ πρὸς ὑμᾶς· ἐγὼ γὰρ, εἰ γένοιθ' ἡμῖν πρὸς Φίλιππον πάλιν πόλεμος δι' Αμφίπολιν, ἢ τι τοιοῦτον ἔγκλημα ἴδιον, ὃ μὴ μετέχουσι Θετταλοὶ, μηδὲ Αργεῖοι, μηδὲ Θηβαῖοι, οὐκ ἂν ἡμῖν οἶομαι τούτων οὐδένα πολεμῆσαι· καὶ πάντων ἥκιστα, (καί μοι μὴ θορυβήσῃ μηδεὶς πρὶν ἂν ἀκούσῃ) Θηβαίους· οὐχ ὡς ἡδέως ἔχουσιν ἡμῖν· οὐδ' ὡς οὐκ ἂν χαρίζοιντο Φιλίππῳ· ἀλλ' ἴσασιν ἀκριβῶς, εἰ καὶ πάνυ φήσειέ τις αὐτοὺς ἀναισθήτους εἶναι, ὅτι, εἰ γένησεται πόλεμος πρὸς ὑμᾶς αὐτοῖς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ' ἕξουσιν αὐτοὶ, τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἑφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται· οὐκ ὢν πρόθυμο ἂν ἑαυτὸς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς αἰτίας οὔσης τοῦ πολέμου. Οὐδέ γε, εἰ πάλιν πρὸς τοὺς Θηβαίους πολεμήσαι-

μεν

μεν δι' Ωρωπόν, ἢ τι τῶν ἰδίων, οὐδὲν ἂν ἡμᾶς παθεῖν ἡγοῦμαι· καὶ γὰρ ἡμῖν κἀκείνοις τὰς βοηθήσονλας ἂν, οἶμαι, εἰς τὴν οἰκείαν εἴ τις ἐμβάλοι, βοηθεῖν· οὐ συνεπιστρατεύσειν ἑτέροις· καὶ γὰρ αἱ συμμαχίαι τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον· ὧν καὶ φροντίσειεν ἄν τις, καὶ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ἐστιν. Οὐκ ἄχει τῆς ἴσης ἕκαστός ἐστιν εὔνους, ὅθ' ἡμῖν, ὅτε Θηβαίοις, ὥστε εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων· ἀλλὰ σῶς μὲν εἶναι ἅπανλες ἂν βούλοιντο ἕνεκα ἑαυτῶν· κρατήσανλας δὲ τοὺς ἑτέρους, δεσπότας ὑπάρχειν αὐτῶν, οὐδὲ εἷς.

ε'. Τί οὖν ἡγοῦμαι φοβερὸν; καὶ τί φυλάξασθαι φημὶ δεῖν ὑμᾶς; ὅπως μὴ κοινὴν προφασιν, καὶ κοινὸν ἔγκλημα, ὁ μέλλων πόλεμος πρὸς ἅπανλας λάβῃ· εἰ γὰρ, Αργεῖοι μὲν, καὶ Μεσσήνιοι, καὶ Μεγαλοπολῖται, καί τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, ὅσοι γε δὴ τὰ αὐτὰ τούτοις φρονοῦσι, διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ἐπικηρυκείαν ἐχθρῶς ᾠήσουσι, καὶ τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαί τι τῶν ἐκείνοις πρε-

πεπραγμένων· Θηβαῖοι δὲ, ἔχθει μὲν ὡς λέγουσιν ἀπεχθῶς, ἔτι δὲ ἐχθρότερως χήσουσιν, ὅτι τὰς παρ' ἐκείνων φεύγοντας σώζομεν, καὶ πάντα τρόπον τὴν δυσμένειαν ἐνδεικνύμεθα αὐτοῖς· Θετταλοὶ δὲ, ὅτι τὰς Φωκέων φυγάδας σώζομεν· Φίλιππος δὲ, ὅτι κωλύομεν αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυονίας· φοβοῦμαι μὴ πάντες, περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος ὀργιζόμενος, κοινὸν ἐφ' ἡμᾶς ἀγάγωσι τὸν πόλεμον, τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων δόγματα προστησάμενοι, εἶτ' ἐπισπασθῶσιν ἕκαστοι, πρόφασιν τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς, ἡμῖν πολεμῆσαι, ὥσπερ καὶ περὶ Φωκέας. Ἰστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι νῦν Θηβαῖοι, καὶ Φίλιππος, καὶ Θετταλοὶ, οὐχὶ τὰ αὐτὰ μάλιστα ἕκαστοι ἐσπουδακότες, τὰ αὐτὰ πάντες ἔπραξαν· οἷον, Θηβαῖοι, τὸν μὲν Φίλιππον παρελθεῖν, καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους, οὐκ ἠδύνατο κωλύσαι, οὐδέ γε τῶν αὐτοῖς πεπονημένων ὕστερον ἐλθόντα τὴν δόξαν ἔχειν· νυνὶ γὰρ, Θηβαίοις, πρὸς μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομίσθαι, κάλλιστα πέπρακται· πρὸς δὲ τιμὴν καὶ δόξαν,

αἴσ-

αἴσχιστα· εἰ γὰρ μὴ παρῆλθε Φίλιππος, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς ἐδόκει εἶναι· ταῦτα δ' οὐκ ἐβούλοντο· ἀλλὰ τῷ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν λαβεῖν ἐπιθυμεῖν, μὴ δύνασθαι δὲ, ταῦτα πάνθ' ὑπέμειναν. Φίλιππον τοίνυν τινὲς μὲν δήπου τολμῶσι λέγειν, ὡς οὐκ ἐβούλετο Θηβαίοις Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν παρασῶναι, ἀλλ' ἠναγκάσθη· ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν ἐῤῥῶσθαι λέγω· ἐκεῖνο δὲ οἶδα, ὅτι οὐ μᾶλλόν γε ταῦτ' ἔμελεν αὐτῷ, ἢ τὸ τὰς παρόδους λαβεῖν ἐβούλετο, καὶ τὴν δόξαν τοῦ πολέμου, τοῦ δοκεῖν δι' αὑτὸν κρίσιν εἰληφέναι, καὶ τὰ Πύθια θεῖναι δι' ἑαυτοῦ· καὶ ταῦτ' ἦν ὧν μάλιστα ἐγλίχετο. Θετταλοὶ δέ γε οὐδέτερα ἐβούλοντο τούτων, οὔτε Θηβαίους οὔτε τὸν Φίλιππον μέγαν γενέσθαι· πάντα γὰρ ταῦτα ἐφ' ἑαυτοὺς ἡγοῦντο εἶναι· τῆς Πυλαίας δὲ ἐπεθύμουν, καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς πλεονεκτημάτων, δυοῖν κύριοι γενέσθαι· τῷ δὲ τούτων γλίχεσθαι, τάδε συνκατέπραξαν. Τῶν τοίνυν ἰδίων ἕνεκα, ἕκαστον εὑρήσετε εἰς τὰ πολλὰ πεπηγμένον, ὧν οὐδὲν ἐβούλετο πρᾶξαι· τοῦτο

τῦτο μὲν τοίνυν, ὅτι τοιῦτόν ἐς͵ι, φυλακτέον ἡμῖν.

ε΄. Τὰ κελευόμενα ἡμᾶς ἆρα δεῖ ποιεῖν ταῦτα φοβυμένυς; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις; πολλῦ γε καὶ δέω. Ἀλλ᾽ ὡς, ὅτε πράξομεν ὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν αὐτῶν, ὅτ᾽ ἔς͵αι πόλεμος, νῦν τε δόξομεν πᾶσιν ἔχειν, καὶ τὰ δίκαια λέγειν, τῦτ᾽ οἶμαι δείξειν. Πρὸς δὲ τὺς θρασέως ὁτιῦν οἰομένυς ὑπομένειν δεῖν, καὶ μὴ πρῳρωμένυς τὸν πόλεμον, ἐκεῖνα βύλομαι λογίσαδαι. Ημεῖς Θηβαίυς ἐῶμεν ἔχειν Ωρωπόν. Καὶ εἴ τις ἔρριτο ἡμᾶς, κελεύσας εἰπεῖν τἀληθῆ, διὰ τί; ἵνα μὴ πολεμῶμεν, φαίημεν ἄν. Καὶ Φιλίππῳ, νυνὶ, κατὰ τὰς συνθήκας, Αμφιπόλεως παρακεχωρήκαμεν· καὶ Καρδιανὺς ἐῶμεν ἔξω Χερρονησιτῶν τῶν ἄλλων τετάχθαι· καὶ τὸν Κᾶρα τὰς νήσυς καλαλαμβάνειν, Χίον, καὶ Κῶ, καὶ Ρόδον· καὶ Βυζαντίυς κατάγειν τὰ πλοῖα· δηλονύτι, τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες, ἢ τὸ

προσκρούειν, καὶ τὸ φιλονεικεῖν, περὶ τούτων. Οὐκοῦν εὔηθες, καὶ κομιδῇ χέτλιον, πρὸς ἑκάστους καθ' ἕνα οὕτωσὶ ἤδη προσεπηνεγμένους περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων, πρὸς ἅπαντας περὶ τῆς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

Τῦ καλὰ Φιλίππυ Λόγυ δεύτερυ.

ΠΑΡΑΙΝΕΙ διὰ τύτυ τῦ λόγυ τοῖς Αθηναίοις ὁ Ρήτωρ, πολέμιον ὑποκλεύειν τὸν Φίλιππον, καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν, ἀλλὰ ἐγείρεσθαι καὶ προσέχειν τὸν νῦν τοῖς πράγμασι, καὶ ἐυτρεπίζεσθαι εἰς πόλεμον· ἐπιβυλεύειν γὰρ αἰτιᾶται καὶ τοῖς Αθηναίοις, καὶ πᾶσι τοῖς Ελλησι τὸν Φίλιππον· καὶ τῦτο αὐτῦ καλαμαρτυρῦντος, πράξειν φησίν. Επαγγέλλεται δὲ καὶ ἀποκρίσεις δώσειν, πρός τινας πρέσβεις ἥκοντας, ἀπορούντων τῶν Αθηναίων ὁπότε ἀποκρίνασθαι δεῖ. Πόθεν δὲ ὅτοι, καὶ περὶ τίνων ἥκυσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν ὐ δηλῦται, ἐκ δὲ τῶν Φιλιππικῶν ἱστοριῶν μαθεῖν δυνατόν· κατὰ γὰρ τῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ Φίλιππος πρὸς τὺς Αθηναίυς, αἰτιώμενος ὅτι διαβάλλυσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τὺς Ελληνας, ὡς ἐπαγγελλόμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, ψευσάμενον δέ· ὐδὲν γὰρ ὑπισχῆσθαί φησιν, ὐδὲ ἐψεῦσθαι· καὶ περὶ τύτων ἐλέγχυς ἀπαιτεῖ. Επεμψαν δὲ μετὰ Φιλίππυ καὶ Αργεῖοι καὶ Μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς Αθήνας, αἰτιώμενοι καὶ ὅτοι τὸν δῆμον, ὅτι Λακεδαιμονίοις καθαδυλεμίτοις τὴν Πελοπόνησον, ἔυνυς τέ ἐστι καὶ συγκροτεῖ· αὐτοῖς δὲ περὶ ἐλευθερίας πολεμῦσιν ἐναντιῦται. Απορῦσιν ὖν οἱ Αθηναῖοι καὶ πρὸς τὸν Φίλιππον ἀποκρίσεως, καὶ πρὸς τὰς πόλεις, ὅτι εὖνοι μέν εἰσι Λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν τῶν Αργείων καὶ Μεσσηνίων μετὰ Φιλίππυ σύγασιν καὶ μισῦσι

καὶ ὑποπλεύσειν, ἃ μὲν ἀποφήνασθαι δύναιλαι δίκαια πράττειν τὸς Λακεδαιμονίους· πρὸς δὲ τὸν Φίλιππον, διημαρτήκασι μὲν ὧν ἤλπισαν· ἃ μὴν ὑπ' ἐκείνῳ γε αὐτῷ δοκοῦσιν ἐξηπατῆσθαι· ὅτε γὰρ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐνέγραψεν ὁ Φίλιππος ἐπαγγελίαν ἀδιμίαν, ὅτε διὰ τῶν ἰδίων πρισβειῶν ἐποιήσατό τινα ὑπόσχεσιν, ἀλλὰ Αθηναίων τινὲς ἦσαν οἱ τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαιλες, ὡς Φίλιππος Φωκίας σώσει, καὶ τὴν Θηβαίων ὕβριν καταλύσει. Διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης τῶν ἀποκρίσεων μνησθεὶς, ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὰς δώσειν· φησὶ δὲ, ὅτι δίκαιον ἦν, τὸς τὴν δυσχέρειαν ποιησάτας, ἐκείνης καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαιτεῖσθαι, τὸς ἀπατήσαιλάς φησι τὸν δῆμον, καὶ ἀνοίξαιλας Φιλίππῳ Πύλας. Ταῦτα δὲ εἰς τὸν Αἰσχίνην αἰνίτλεται, προκαλασκευαζόμενος, ὡς φασι, τὴν κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν τῆς παραπρισβείας, ἣν ὕστερον ἐνεγκάσατο, καὶ προσκαβάλλων αὐτὸν πρὸς τὸς Αθηναίους.

ΔΗΜΟΣ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΚΑΤΑ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

α'. ΟΤΑΝ, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ ὧν Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην ἀεὶ, τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λόγους, καὶ δικαίους καὶ φιλανθρώπους ὁρῶ φαινομένους, καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας ἀεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον δ' οὐδὲν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν εἵνεκα ταῦτα ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤδη προηγμένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει,

ὥστε ὅσῳ τὶς ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγχῃ Φίλιππον, καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα, καὶ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντα, τοσούτῳ τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεύσαι χαλεπώτερον εἶναι. Αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας, ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δέον· πρῶτον μὲν ἡμεῖς οἱ παριόντες, τούτων μὲν ἀφέστημεν καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν, διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες· οἷα ποιεῖ δέ, ὡς δεινὰ καὶ χαλεπὰ καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίως λόγως, καὶ λέγοντος ἄλλῳ συνίητε, ἄμεινον Φιλίππῳ παρεσκεύασθε· ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτα, ἐφ' ὧν ἐστὶ νῦν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε· συμβαίνει δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον οἶμαι, καὶ ἴσως εἰκός, ἐν οἷς ἑκάτεροι διατρίβετε, καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχειν, ἐκείνῳ μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. Εἰ μὲν ἦν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερα ὑμῖν ἐξαρ-

ἐξαρκεῖ, ῥᾴδιον, καὶ πόνος οὐδεὶς περὶσεται τῷ πράγματι· εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντα ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν, καὶ μὴ περιελθόντα ἔτι πορρωτέρω λήσει πάντας ἡμᾶς, μηδ' ἐπιτήσεται μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος ὅσπερ πρότερον τοῦ βουλεύσασθαι· ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν, τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντ' ἀντὶ τῶν ῥᾳστων καὶ τῶν ἡδίστων προαιρετέον.

β'. Πρῶτον μὲν οὖν, εἴ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαρρεῖ, ὁρῶν ἡλίκος ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδένα οἴεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει, μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα ταῦτα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω, καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι, τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαί μου διὰ βραχέων, δι' οὓς τὰ ἐναντία μοι παρέστηκε προσδοκᾶν, καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον εἶν', ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον τῶν ἄλλων προορᾶν, ἐμοὶ πειθῆτε· ἐὰν δ' οἱ θαρροῦντες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τούτοις προσ-

θηδε. Εγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, λογίζομαι, τίνων ὁ Φίλιππος κύριος πρῶτον μετὰ τὴν εἰρήνην κατέστη, Πυλῶν, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων· τί ἦν; πῶς τούτοις ἐχρήσατο; ἃ Θηβαίοις συμφέρει, καὶ οὐχ ἃ τῇ πόλει, πράττειν προείλετο· τί δήποτε; ὅτι πρὸς πλεονεξίαν, οἶμαι, καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι τὰς λογισμὰς ἐξετάζων, καὶ οὐ πρὸς εἰρήνην, οὐδ' ἡσυχίαν, οὐδὲ δίκαιον οὐδέν, οἶδε τοῦτο ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει, καὶ τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν, οὐδὲν ἂν ἐνδείξαιτο τοιοῦτον, οὐδὲ ποιήσειεν, ὑφ' ὧν πεισθέντες ὑμεῖς, τῆς ἰδίας ἕνεκα ὠφελείας, τῶν ἄλλων τινὰς Ελλήνων ἐκείνῳ προεῖσθε· ἀλλὰ καὶ τοῦ δικαίου λόγον ποιούμενοι, καὶ τὴν προσοῦσαν ἀδοξίαν τῷ πράγματι φεύγοντες, καὶ πάνθ' ἃ προσήκει προορώμενοι, ὁμοίως ἐναντιώσεσθε, ἄν τι τοιοῦτον ἐπιχειρῇ πράττειν, ὥσπερ ἂν εἰ πολεμοῦντες τύχοιτε. Τοὺς δὲ Θηβαίους ἡγεῖτο, ὅπερ συνέβη, ἀντὶ τῶν ἑαυτοῦ γιγνομένων, τὰ λοιπὰ ἑάσειν ὅπως βούλεται πράττειν αὐτὸν, καὶ οὐχ ὅπως ἀντι-

ἀνλιπράξειν καὶ διακωλύσειν, ἀλλὰ καὶ συμβαλεῖσθαι, ἂν αὐτὸς κελεύῃ. Καὶ νῦν τὸς Μεσσηνίους καὶ τὸς Αργείους ταῦτα ὑπειληφὼς, εὖ ποιεῖ, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι· κέκριδε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων, μόνοι τῶν πάντων, μηδενὸς ἂν κέρδος τὰ κοινὰ δίκαια τῶν Ελλήνων προέσθαι, μηδὲ ἀνταλλάξασθαι μηδεμιᾶς χάριτος μηδ' ὠφελείας, τὴν εἰς τὸς Ελληνας εὔνοιαν. Καὶ ταῦτ' εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν ὕτως ὑπείληφε, καὶ κατ' Αργείων καὶ Θηβαίων ὡς ἑτέρως, ὐ μόνον εἰς τὰ παρόντα ὁρῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τούτων λογιζόμενος· εὑρίσκει γὰρ, οἶμαι, καὶ ἀκούει, τὸς μὲν ὑμετέρους προγόνους, ἑξὸν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ελλήνων, ὥς' αὐτὸς ὑπακούειν βασιλεῖ, ὐ μόνον ὐκ ἀναχομένους τὸν λόγον τοῦτον, ἡνίκα ἦλθεν Αλέξανδρος ὁ τούτων πρόγονος, περὶ τούτων κήρυξ, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν προελομένους, καὶ παθεῖν ὁτιῶν ὑπομείναντας, καὶ μετὰ ταῦτα, πράξαντας ταῦτα, ἃ πάντες μὲν ἀεὶ γλίχονται λέγειν, ἀξίως δ' εἰ-

εἰπεῖν ὐδεὶς δεδύνηται· διόπερ κἀγὼ παραλείψω δικαίως· ἔστι γὰρ μείζω τὰ ἐκείνων ἔργα, ἢ ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι· τὸς δὲ Θηβαίων καὶ Αργείων προγόνους, τὸς μὲν συστρατεύσαντας τῷ Βαρβάρῳ, τὸς δ' ὐκ ἀναιτιωθέντας· οἶδεν ὃν ἀμφοτέρους ἰδία τὸ λυσιτελοῦν ἀγαπήσοντας, ὐχ ὅ, τι συνοίσει κοινῇ τοῖς Ελλησι σκεψομένους. Ηγεῖτο ὃν, εἰ μὲν ὑμᾶς ἕλοιτο φίλους, ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἱρήσεσθαι· εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο, συνεργὸς ἕξειν τῆς αὐτῶ πλεονεξίας· διὰ ταῦτ', ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἱροῦνται· ὐ γὰρ δὴ τηρήσειν γε ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν ἐνέσας, ὐδ' ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ τινὰ ἀρχὴν εὗρηκε, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμπορίων ἀφέστηκεν· ὐδ' ἀμνημονεῖ τὸς λόγους, ὐδὲ τὰς ὑποχέσεις, ἐφ' αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν.

γ'. Αλλὰ νὴ Δία εἴποι τις ἂν, ὡς πάντα ταῦτα εἰδὼς, ὐ πλεονεξίας ἕνεκεν, ὐδ' ὧν ἐγὼ καλῶ, τότε ταῦτ' ἐωρᾶξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιότερα ἀξιοῦν τὸς Θηβαίους ἢ ἡμᾶς. Αλλὰ τοῦτον καὶ μόνον

νον τῶν λόγων πάντων ὑπ' ἔνες' αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίοις ἀφιέναι κελεύων, πῶς ἂν Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν τότε Θηβαίοις παρεδίδες, τῷ δίκαια νομίζειν ταῦτ' εἶναι πεποιηκέναι, σκήψαιτο; ἀλλ' ἐβιάσθη νὴ Δία· (τοῦτο γὰρ ἔδ' ὑπόλοιπον) καὶ παρὰ γνώμην, τῶν Θετταλῶν ἱππέων καὶ τῶν Θηβαίων ὁπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθείς, συνεχώρησε ταῦτα· καλῶς. Οὐκοῦν φασὶ μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπλως ἔχειν, καὶ λογοποιοῦσί τινες περιιόντες, ὡς Ελάτειαν τειχιεῖ· ὁ δὲ ταῦτα μὲν μέλλει, καὶ μελλήσει γε, ὡς ἐγὼ κρίνω· τοῖς Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Αργείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους συνεισβάλλειν οὐ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει, καὶ χρήματ' ἀποστέλλει, καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχων αὐτός ἐστι πρόσοδον. Τοὺς μὲν οὖν ὅλας ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαιμονίους ἀναιρεῖ· ὃς δ' ἀπώλεσεν αὐτὸς πρότερον, Φωκέας, νῦν σώσει· καὶ τίς ἂν ταῦτα πιστεύσειεν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ἡγοῦμαι Φίλιππον, εἴτ' εἰ τὰ πρῶτα

βιασ-

βιαθεὶς ἄκων ἔπραξεν, ὅτ' ἂν εἰ νῦν ἀπεγίνωσκε Θηβαίοις, τοῖς ἐκείνων ἐχθροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦσθαι· ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ, κἀκεῖνα ἐκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας ἐκ πάντων, δ' ἄν τις ὀρθῶς, θεωροίη, ὅτι πάντα πραγματεύεται κατὰ τῆς πόλεως συνιάτιων. Καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τέτοκε τινὰ αὐτῷ νῦν γε δὴ συμβαίνει· λογίζεσθε γάρ, ἄρχειν βούλεται· τότε δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς· ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον· καὶ τοῦτο αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ ὅσιν ἡμετέροις ἔχει χρῆσθαι, τούτοις πάντα τὰ ἄλλα ἀσφαλῶς κέκτηται· εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προοῖτο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βεβαίως ἡγοῖτο. Ἀμφότερα οὖν οἶδε, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζοι, καὶ παρόξυνται, πείσεσθαί τι κακὸν προσδοκῶν, ἐὰν καιρὸν λάβηε, ἐὰν μὴ πρότερον φθάσῃ ποιήσας. Διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν ἐπὶ τῇ πόλει, θεραπεύει τινὰς Θηβαίων, καὶ

Πελο-

Πελοποννησίων τὸς ταυτὰ βελομένους τύτῳ· ὃς διὰ μὲν πλεονεξίαν, τὰ παρόντα ἀγαπήσειν οἴεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων, τῶν μετὰ ταῦτα ὐδὲν προόψεσθαι. Καίτοι σωφρονῶσί γε καὶ μετρίως, ἐναργῆ παραδείγματά ἐστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους καὶ πρὸς Αργείους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη· βέλτιον δ' ἴσως ἐστὶ καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι.

δ'. Πῶς γὰρ οἴεσθε, ἔφην, ὦ ἄνδρες Μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκύειν Ολυνθίους, εἴ τις λέγοι κατὰ Φιλίππου, κάτ' ἐκείνους τὸς χρόνους, ὅτ' Ανθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς ἤφιει, ὃ πάντες οἱ πρότερον Μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο· Ποτίδαιαν δὲ ἐδίδου, τὸς Αθηναίων ἀποίκους ἐκβαλών· καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς αὐτὸς ἀνήρητο, τὴν χώραν δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρπᾶσθαι; ἆρα προσδοκᾶν αὐτὸς τοιαῦτα πείσεσθαι, ἢ λέγοντός ἄν τινος πιστεύσαι; ὐκ οἴεσθέ γε. Αλλ' ὅμως, ἔφην ἐγὼ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν καρπωσάμενοι, πολὺν τῆς ἑαυτῶν ὑπ' ἐκείνοις στέρονται,

ται, αἰσχρῶς ἐκπεσόντες, ὑ κρατηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες ὑπ' ἀλλήλων, καὶ προαθέντες· ὑ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολιτείαις αἱ πρὸς τὺς τυράννυς αὗται λίαν ὁμιλίαι. Τί δ' οἱ Θετταλοί; ἆρ' οἴεσθε, ἔφην, ὅτε αὐτῶν τὺς τυράννυς ἐξέβαλε, καὶ πάλιν Νίκαιαν καὶ Μαγνησίαν ἐδίδυ, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς; ἢ τὸν τὴν Πυλαίαν ἀποδόντα, τοῦτον, τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδυς παιρήσεσθαι; ὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλὰ μὴν, γέγονε ταῦτα, καὶ πᾶσίν ἐστιν εἰδέναι. Ὑμεῖς δὲ, ἔφην ἐγὼ, διδόντα μὲν καὶ ὑπισχνούμενον θεωρεῖτε Φίλιππον· ἐξηπατηκότα δ' ἤδη καὶ παρακεκρυσμένον, ἀπεύχεσθε, ἂν σωφρονῆτ', ἰδεῖν. Ἔστι τοίνυν νὴ Δί', ἔφην ἐγὼ, παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς πόλεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη, καὶ τάφροι, καὶ τἄλλα ὅσα τοιαῦτα· καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖται. Ἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκ-

κέκληται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μέν ἐστιν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τὰς τυράννους. Τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀπιστία· ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε, ἐὰν ταύτην σώζητε, οὐδὲν δεινὸν μὴ πάθητε. Τί οὖν ζητεῖτε; ἔφην, ἐλευθερίαν; εἶτ' οὐχ ὁρᾶτε Φίλιππον ἀλλοδριωτάτας ταύτῃ καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας, ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐναντίος. Οὐ φυλάξεσθε, ὅπως, ἔφην, μὴ πολέμῳ ζητοῦντες ἀπαλλαγῆναι, δεσπότην εὕρητε;

ε'. Ταῦτα ἀκούσαντες ἐκεῖνοι, καὶ θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς λέγεται, καὶ πολλὰς ἑτέρας λόγους παρὰ τῶν πρέσβεων, καὶ παρόντος ἐμοῦ, καὶ πάλιν ὕστερον ἀκούσαντες, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον ἀποσχήσονται τῆς Φιλίππου φιλίας, οὐδ' ὧν ἐπαγγέλλεται. Καὶ ὁ τοῦτό ἐστιν ἄτοπον, εἰ Μεσσήνιοι καὶ Πελοποννησίων τινὲς, παρ' ἃ τῷ λογισμῷ βέλτιστ' ὁρῶσι, τὶ πράξουσιν· ἀλλ' ὑμεῖς, οἱ καὶ συ-

συνιέντες αὐτοὶ, καὶ τῶν λεγόντων ἀκούοντες ἡμῶν, ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιτειχίζεσθε, ἐκ τοῦ μηδὲν ἤδη ποιῆσαι, λήσετε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάντα ταῦτα ὑπομείναντες· ὅλως ἡ παραυτίκα ἡδονὴ καὶ ῥᾳστώνη μεῖζον ἰσχύει τοῦ πόθ' ὕστερον συνοίσειν μέλλοντος. Περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῖν πρακτέων, καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δὲ νῦν ἀποκρινάμενοι, τὰ δέοντ' ἂν εἴητ' ἐψηφισμένοι· ταῦτ' ἤδη λέξω.

* * *

ϛ'. Ην μὲν ὦν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Αθηναῖοι, τοὺς ἐνεστῶντας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς ἐπείσθητε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν· ὅτε γὰρ αὐτούς ἂν ποτε ὑπέμεινα πρεσβεύειν, ὅτε ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα πράξειν, τυχόντα εἰρήνης, Φίλιππον ᾤεσθε· ἀλλ' ἦν πολὺ τούτων ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα. Καὶ πάλιν γ' ἑτέρους καλεῖν. Τίνας; τοὺς, ὅτ' ἐγὼ, γεγονυίας ἤδη τῆς εἰρήνης, ἀπὸ τῆς ὑστέρας ἥκων πρεσβείας, τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, αἰσθόμενος φενακιζομένην τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διε-

διεμαρτυρόμην, καὶ ἐκ εἴων πρέσθαι Πύλας, ἐδὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων, εἰκότως δύσκολος καὶ δύστροπός εἰμί τις ἄνθρωπος· Φίλιππος δὲ, ὅπερ εὔξασθ' ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει· καὶ Θεσπιὰς μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ, Θηβαίοις δὲ παύσει τῆς ὕβρεως, Χερρόνησον δὲ, τοῖς αὐτῷ τέλεσι διορύξει, Εὔβοιαν δὲ καὶ τὸν Ὠρωπὸν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει. Ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐπὶ τοῦ βήματος ἐνταυθοῖ μνημονεύετε οἷδ' ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες ἐκ δεινοὶ τὰς ἀδικίας μεμνῆσθαι. Καὶ τὸ πάντων αἴσχιστον, καὶ τοῖς ἐξηγύνοις πρὸς τὰς ἐλπίδας τὴν αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύτην προσεφηφίσασθε· ὕτω τελέως ὑπήχθητε. Τί δὴ ταῦτα νῦν λέγω; καὶ καλεῖν φημί δεῖν τοὺτους; ἐγώ, νὴ τοὺς θεούς, τἀληθῆ μετὰ παῤῥησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκ ἀποκρύψομαι. Οὐχ ἵνα εἰς λοιδορίαν ἐμπεσών, ἐμαυτῷ μὲν ἐξίσω λόγον παρ' ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ' ἐμοὶ προσκρούσασιν ἐξαρχῆς, καινὴν παρεχω πρόφασιν, τοῦ πάλιν γέ τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου· ἐδ'

ἵνα τηνάλλως ἀδολεσχῶ· ἀλλ' οἶμαί πωθ' ὑμᾶς λυπήσειν ἃ Φίλιππος πράττει, μᾶλλον ἢ τὰ νυνί· τὰ γὰρ πράγματα ὁρῶ περβαίνοντα, καὶ οὐχὶ βουλοίμην μὲν ἂν εἰκάζειν ὀρθῶς· φοβοῦμαι δὲ μὴ λίαν ἐγγὺς ᾖ τοῦτ' ἤδη. Οταν δ' ὦν μηκέθ' ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηται τῶν συμβαινόντων, μηδ' ἀκούητε, ὅτι ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἐστὶν, ἐμοῦ, μηδὲ τοῦ δεῖνος, ἀλλ' αὐτοὶ πάντα ὁρᾶτε, καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλως καὶ τραχεῖς ὑμᾶς ἔσεσθαι νομίζω. Φοβοῦμαι δὲ, μὴ, τῶν πρέσβεων σεσιωπηκότων, ἐφ' οἷς αὐτοῖς συνίσασι δεδωροδοκηκόσι, τοῖς ἐπανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν διὰ τούτους ἀπολωλότων, τὴ παρ' ὑμῶν ὀργὴ περιπεσεῖν συμβῇ· ὁρῶ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἐνίους, οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους, ἀλλ' εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας.

ἡ. Εως δ' ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα, καὶ καλακύομεν ἀλλήλων· ἕκαστον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνῆσαι βούλομαι· τίς ὁ Φω-

ὁ Φωκέας καὶ Πύλας πείσας ὑμᾶς πρέσθαι; ὧν καλας ὰς ἐκεῖνος κύριος, τῆς ἐπὶ τὴν Ατλικὴν ὁδῦ, καὶ τῆς εἰς Πελοπόνησον κύριος γέγονε· καὶ πεποιήκεν, ὑμῖν, μήτε περὶ τῶν Ελληνικῶν δικαίων, μήθ' ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων, εἶναι τὴν βυλὴν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τῦ πρὸς τὴν Ατλικὴν πολέμυ; ὃς λυπήσει μὲν ἕκας ον ἐπειδὰν παρῇ· γέγονε δ' ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· εἰ γὰρ μὴ παρεκρύσθητε τόθ' ὑμεῖς, ὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα· ὅτε γὰρ ναυσὶ δήπυ κρατήσας, εἰς τὴν Ατλικὴν ἦλθεν ἄν πολε ς όλῳ Φίλιππος· ὅτε πεζῇ βαδίζων ὑπὲρ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας· ἀλλ' ἢ τὰ δίκαια ἂν ἐποίει, καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν· ἢ πραγχρῆμα ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι' ὃν, τότε πρότερον τῆς εἰρήνης ἐπεθύμησε. Ταῦτ' ἔν, ὡς μὲν ὑπομνῆσαι, νῦν ἱκανῶς εἴρηται· ὡς δ' ἂν ἐξεταστθείη μάλις α ἀκριβῶς, μὴ γένοιτο, ὦ πάντες θεοί· ὐδένα γὰρ βυλοίμην ἂν ἔγωγε, ὐδ' εἰ δίκαιός ἐς' ἀπολωλέναι, μελὰ τῦ πάντων κινδύνυ, καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποχεῖν.

DEMOS-

DEMOSTHENIS

Orationum Pars Quinta

INTERPRETATIO

DEMOSTHENIS

Orationum Philippicarum

INTERPRETATIO.

LIBANII

DEMOSTHENIS

Orationum Prolegomena

INTERPRETATIO.

LIBANII

ARGUMENTUM

IN

PHILIPPUM

ORATIONIS I.

ATHENIENSES, *cum bellum infeliciter contra Philippum gererent, in concionem convenerunt desperabundi: Orator igitur et erigere abjectos animos conatur (neque enim esse mirum, si in tantâ socordiâ victi sint) et quâ ratione bellum rectissimè administrent, docet. Jubet autem geminas copias comparari: alteras majores urbanas, quæ domi maneant, in omnem eventum paratæ; alteras minores, quæ militibus peregrinis constent, permistæ civibus, et eum exercitum non Athenis manere, neque ex urbe opem conferre jubet; sed circa Macedoniam*

doniam versari, belligerantem continenter: ne flatû Etesiarum Philippus observato, aut etiam hyeme, cum Athenis in Macedoniam navigari non possit, rem aggrediatur, et per absentiam Athenienſium omnia obtineat: sed exercitum, qui cum eo dimicet, vicinum potius ei esse oportere censet.

ALIUD

ALIUD ARGUMENTUM EX *TOURRELLO.*

DEMOSTHENES, *triginta annos natus, primam contra Philippum Orationem habuit; Archonte Ariſtodemo, regni Philippi anno nono, Olympiadis autem centeſimæ ſeptimæ primo. Philippo, ſub initia ejus regni, obſtiterant Athenienſes; Argæumque, qui cum eo de ſummâ rerum certabat, ſtrenuè adjuverant. Vicit Philippus, pacem tamen cum iis, ut erat verſutus, miſſis legatis ultrò iniit: ſive ut novum imperium ſtabiliret, ſive ut in eo proferendo felicius procederet. Igitur initium cepit ab Illyriis et Pœonibus ſubjugandis; deinde loca plurima, diverſaſque regiones, quæ Macedoniæ erant confines, quæque adeò plurimùm ei*

conducebant, occupavit. Brevi, ejus victoriæ commodum locum obtulere iis consiliis exequendis, quæ contra Græciam meditabatur. Thessali eum advocabant, ut à tyrannis eos liberaret; isque, sub liberatoris nomine, ipsum quod sustulisse visus est in eos imperium exercuit. Eorum oppidis in ditionem suam receptis, facilem indè atque opportunam in Phocenses invadendi occasionem arripuit; hoc maximè prætextu, quod Thessalorum hostes essent, Athenienſibus verò amicitiâ conjunctissimi. Bellum itaque iis indixit; annoque hanc orationem præcedente magno eos prælio superavit. Hâc victoriâ elatus eos subjugandi spem cepit; adque Thermopylas profectus est, quà unicus patet transitus ex Thessaliâ in Phocidem euntibus. Athenienses, audito ejus itinere, quod quò tenderet, cùm ipsis tum Græcis omnibus erat pertimescendum, ad angustias Thermopylarum confluxerunt; iisque opportuno tempore occupatis, Philippo, ne in Græciam transiret, viam obstruxere. Periculi tam magni, à quo recens liberati sunt, memoria usque animis inhærebat; utque rebus suis vel adhuc diffiderent, effecit. Demosthenes, hâc eorum dispositione usus, vivam iis imaginem depingit imminentis periculi quod iis effrænata Philippi ambitio minitatur, quàmque maturè cauto opus sit in animos studet ingerere. Quando igitur, ob rapidum Philippi progressum, armorumque ejus successum, Athenienses tantùm non desperarent; primùm animos iis addere aggreditur Orator; unicam calamitatum causam eorum ignaviam esse dicens; deinde belli gerendi rationem proponit, aptam sanè cùm eorum negligentiæ corrigendæ,

dæ, tum ipſi infortuniorum fonti et origini auferendæ, atque adeò ſpei faciendæ melioris in poſterum fortunæ. Ejus ſumma eò redit, ut duos colligant exercitus; quorum unus, iſque major, ex civibus ſolis conflatus, ſemper in procinctu ſtet, ad defendendam Atticam; alter minor, quique partim civibus, partim peregrinis conſtet, circa Macedoniæ confinia ſine ullâ intercapedine volitet, hoſtem obſervet, vexet, atque ex propinquo aggrediatur; ne, abſentibus Athenienſibus, quum aut anni tempeſtas aut venti impediant quo minus in ejus regnum claſſe applicent, liberè conſilia capiat, nulloque negotio exequatur quicquid aggredi in animum induxerit. Quod ad Chronologiam attinet, in eo quòd primam Philippicam ante Olynthiacas ponam, de communi opinione diſcedo: nequis tamen ſingularia me affectare ideò exiſtimet; quum optimos duces ſecutus fuerim, Dionyſium *nempè* Halicarnaſſenſem, *et* Diodorum Siculum. *Rationes in Notis reddentur; ubi hujuſce Orationis ordinem validiſſimis inſuper, ni fallor, conjecturis ſtabilivimus.*

DEMOS-

DEMOSTHENIS PHILIPPICA I.

I. SI de novâ aliquâ re dicere propoſitum eſſet, Athenienſes, continens *me*, dum plurimi eorum quibus mos eſt ſententiam ſuam aperuiſſent, ſi quid mihi ab illis dictum placuiſſet, quieviſſem; ſin minùs, tum et ipſe quæ ſentio conatus eſſem fari. Quoniam vero ita accidit, ut quibus illi de rebus jam antè ſæpenumerò dixerunt, hæ nunc in deliberationem vocentur, arbitror me, quamvis primus ad dicendum ſurrexerim, jure tamen veniam nacturum eſſe. Si enim ſuperiori tempore opportunè iſti conſuluiſſent, nihil vos nunc neceſſe eſſet deliberare.

II. PRIMUM igitur, Athenienſes, non eſt de præſentibus rebus, ne ſi vehementer afflictæ eſſe videantur, deſperandum vobis. Nam quod in eis ex præterito tempore eſt peſſimum, id ipſum eſt ad ea quæ reſtant optimum. Quid igitur hoc eſt? Veſtrâ nimirum, Athenienſes, factum eſſe ſocordiâ et officii neglectu ut res noſtræ ſint adverſæ. Nam ſi, vobis omnia quæ decuit agentibus, res ita ſe haberent, ne ſpes quidem reliqua

reliqua esset, fore eas aliquandò meliores. Deindè cogitandum, id quod partim ex aliis auditis, partim ipsi ex memoriâ vestrâ scitis, quantâ aliquando potentiâ præditis Lacedæmoniis, idque non ita olim; quam præclarè, atque ut vos decebat (nihil hujus Reipublicæ dignitati alienum admisistis, verùm) pro *communi* Græcorum jure bellum contra illos sustinuistis. Quorsum vero hæc dico? Ut perspicere possitis Athenienses, atque animadvertere, neque præcaventibus vobis quicquam esse formidabile, neque si negligentes sitis, tale quid quale vos vultis, eventurum esse; exemplis utentes, potentiâ quæ tum fuit Lacedæmoniorum, quam, rebus vestris animos applicando, superâstis; et hujus, quæ nunc est, insolentiâ, propter quam æstuamus, eò quod nihil eorum quæ oportuit, curavimus.

III. Quod si quis vestrûm Athenienses, Philippum penè inexpugnabilem esse arbitretur, considerans cùm multitudinem copiarum quæ nunc illi competunt, tum omnia præsidia urbi nostræ periisse; rectè sanè existimat. Idem tamen hoc cogitet, fuisse aliquandò in nostrâ potestate Pydnam, Potidæam, Methonam, et omnem illam undique adjacentem regionem: plurimas etiam, quæ cum illo nunc sunt, gentes suis legibus ac liberas vixisse, vobisque maluisse, quàm illi, amicitiâ conjungi. Si igitur Philippus in hâc tum opinione fuisset, difficile esse bellum gerere cum Athenienſibus, qui tales

les arces ad ditionem ipſius oppugnandam haberent, quum eſſet ipſe ſociis deſtitutus, nihil, eorum quæ nunc fecit, egiſſet; neque tantam potentiam eſſet conſecutus. Sed hoc, Athenienſes, præclarè ille novit, hæc loca omnia eſſe belli præmia, in medio poſita; naturam etiam ita ferre, ut præſentibus cedant quæ ſunt abſentium, et volentibus labores ac pericula adire quæ ſunt negligentium. Hâc ille ſententiâ uſus, omnia ſubegit et tenet, alia ut bello capta quis teneat, alia ſocietatibus atque amicitiis ſibi devinciens. Etenim cum his ſocietatem inire, atque his adhærere, volunt omnes, quos inſtructos eſſe vident, et ea quæ oportet agere paratos.

IV. Si igitur vos etiam, Athenienſes, hoc animo eſſe nunc velitis, quando quidem priùs non *fuiſtis*; et unuſquiſque veſtrûm, quibus in rebus debet et poteſt Reipublicæ ſe utilem præſtare, omni omiſsâ diſſimulatione, *aliquid* navare ſit paratus; *nimirum*, qui dives eſt, tributa conferre, qui vero in ætate eſt bello aptâ, militare; denique ut uno verbo ſimpliciterque dicam, ſi veſtri compotes ipſi fieri volueritis, et deſieritis quiſque veſtrûm ſperare nihil ſe facturum eſſe, alium verò pro ipſo omnia eſſe acturum; *tum* et veſtras opes recuperabitis, et amiſſa per ſocordiam denuò recipietis, pœnaſque de illo ſumetis. Neque enim exiſtimetis, illi, tanquam Deo cuidam, præſentem ejus fortunam immobilitèr fixam eſſe in perpetuum: eſt enim

qui

qui illum odit, quique metuit, quique invidet; etiam ex iis qui jam illi amiciſſimi eſſe videntur: et profectò omnia, quæcunque in aliis quibuſvis hominibus reperiuntur, hæc in iis etiam qui cum illo ſunt ineſſe exiſtimandum eſt. Hæc verò omnia præ metu nunc ſe abſcondunt, cùm nullum habeant confugium, propter veſtram tarditatem, et ſocordiam, quam *vobis* jam eſſe abjiciendam dico. Videtis enim rem, Athenienſes, quò protervitatis evaſit homo, qui ne quidem optionem vobis dat aut belli gerendi, aut otium agendi, ſed minitatur, et ſuperbis, ut fama eſt, ſermonibus utitur; neque adduci poteſt ut, quæ jam ſubegit, retinens, his acquieſcat; ſed perpetuò quid amplius molitur, et circùm undique cunctantes vos, atque ſedentes, *velut* indagine cingit.

V. QUANDO igitur, Athenienſes, quando quæ oportet facietis? Ubi aliquid acciderit? Ubi credo neceſſitas aliqua fuerit? De præſenti igitur rerum ſtatu quæ vobis opinio eſſe debet? Ego enim arbitror, liberis hominibus maximam eſſe neceſſitatem, ex rebus geſtis ſuſceptum dedecus. Num vultis, quæſo, circumcurſitantes alius alium percontari in foro, diciturne aliquid novi? Quid enim magis novum fieri poteſt, quam hominem Macedonem Athenienſes bello ſubigere, Græciæque *pro ſuo libitû* res adminiſtrare? Mortuuſne eſt Philippus? Non per Jovem; atqui ægrotat. Quid verò hoc veſtrâ intereſt? Etſi enim aliquid ei acciderit, brevi

vos

vos alium Philippum *vobis* facietis, ſi animos rebus *veſtris* hoc modo adhibeatis. Neque enim is ſuis tantum viribus crevit, quantum noſtrâ negligentiâ. Itaque illud etiam, (ſi quid ei acciderit, nobiſque Fortuna faverit, quæ ſemper meliùs nos *curavit*, quàm curamus ipſi, atque hoc effectum reddiderit) ſcitote, quòd, ſi in propinquo ſitis, rebus turbatis omnibus imminentes, ita ut voletis eas adminiſtrare poteritis; ut verò nunc vobis eſt, ne quidem ſi tempora Amphipolim vobis traderent, accipere *eam* poſſetis, veſtris et apparatibus et ſententiis fluctuantes.

VI. Oportere igitur omnes paratos eſſe quæ *in ſingulos* conveniunt ultro facere, tanquam ſcientibus vobis atque perſuaſis, diutiùs dicendo non immoror. Rationem verò apparatûs, quem talibus vos negotiis liberaturum eſſe putem, et magnitudinem quantam *eſſe oportet*, ac rationes pecuniæ comparandæ quaſnam, cæteraque quomodo mihi optimè atque celerrimè videntur inſtruenda, *continuò* conabor dicere: *hoc* tantillum vos precatus; poſtquam omnia audieritis, judicate; nec *quæ ego dicturus ſum* anticipate, neque, ſi cui, initio videar novum apparatum dicere, res a me procraſtinari *is ideò* exiſtimet. Etenim qui illicò atque hodie *rem geri debere* dicunt, non maximè ad utilitatem loquuntur; (neque enim quæ jam nobis contigerunt auxiliis nunc miſſis defendere poſſemus) verùm quiſquis oſtenderit, qualis apparatus *vobis* comparatus, quan-

quantuſque, et unde *ſuſtentatus* durare poterit, quoad aut bellum perſuaſi finiverimus, aut hoſtes ſuperaverimus. Ita enim, nullis in poſterum injuriis laceſſemur. Ego igitur hæc dicere me poſſe arbitror, non impediens ſi quis alius pollicetur aliquid. Promiſſum igitur adeò magnum: ipſa verò res in examen jam veniet, judices autem vos eritis.

VII. Primum igitur, Athenienſes, triremes quinquaginta inſtrui oportere dico; deinde vos eo animo eſſe, ut, ſiquid opus fuerit, ipſis in eas conſcendentibus ſit navigandum. Præterea, dimidiæ equitum parti hippagines, atque *alia* navigia ſufficientia ornari jubeo. Hæc equidem cenſeo præſtò eſſe oportere, contra repentinas ejus è ſuâ regione expeditiones, ad Thermopylas, et Cherroneſum, atque Olynthum, nec non quò libet. Namque opus eſt, hoc in ejus animum ſubire, vos ex immodicâ hâc negligentiâ, ſicut ad Eubœam, et priùs aliquandò, ut ferunt, ad Haliartum, et poſtremò nuper ad Thermopylas, fortaſsè erupturos. Non omninò, tametſi non feceritis, ut ego faciendum eſſe dico, fuerit *hoc* contemnendum: ut vel præ metu, ſi ſcierit paratos eſſe vos (certò enim ſciet: ſunt enim, ſunt apud vos ipſos, qui de omnibus rebus eum certiorem faciunt, plures quam expedit) otium agat; vel his deſpectis, incautus opprimatur: nihilo obſtante quo minùs in ejus regnum, ſi per occaſionem licuerit, navigetis.

VIII. Hæc

VIII. Hæc igitur ſunt, quæ a vobis decerni oportere dico, quæque ut inſtruantur convenire arbitror. Præter hæc, copias aliquas, Athenienſes, in procinctu habendas cenſeo, quæ continenter belligerent, et illum infeſtent. Ne mihi *quis dicat* decies mille, neque vicies mille peregrinos; neque conductitios illos exercitus: eas volo copias, quæ civibus conſtent: quæ, ſive vos unum, ſive plures, ſive illum, ſive quemcunque ducem creaveritis, ei pareant, et ſequantur; et his commeatum curari jubeo. Quæ autem erunt hæ copiæ, et quantæ, et unde commeatum habituræ ſint, et quomodo hæc facere poſſitis, ego dicam, et horum ſingula ſeorſim explicabo. Peregrinos dico (neque id feceritis, quod ſæpè vobis nocuit, dum minora putatis omnia quàm oporteat, et maxima in decretis ſuſcipientes, cùm ad rem ventum eſt, ne parva quidem facitis: ſed ubi parva feceritis et comparaveritis, illis adjicite, ſi minora videbuntur) dico igitur univerſos milites eſſe oportere, bis mille. Ex his, Athenienſes oportere eſſe dico quingentos, è quacunque illi deligendi vobis ætate videbuntur, qui certum tempus militent; non longum illud, ſed quantum commodum eſſe videbitur, ut ſubindè aliis alii ſuccedant; reliquos peregrinos eſſe jubeo: et cum his, equites ducentos, quorum quinquaginta ſint Athenienſes minimùm, eòdem quo pedites modo militaturi; et hippagines quibus hi utantur. Eſto: quid ad hæc amplius?

Celeres

Celeres triremes decem: opus enim nobis eſt, cum ille claſſem habeat, etiam velocibus triremibus, ut tutò copiæ navigent.

IX. Unde igitur hæ alentur? Ego et hoc dicam, et oſtendam, poſtquam, cur tantulas copias ſatis eſſe putem, et cives militare jubeam, docuero: tantulas, Athenienſes, propterea quòd nobis nunc exercitum parare non licet, qui collatis ſignis cum eo dimicet; ſed latrocinari eſt neceſſe, et hâc gerendi belli ratione utendum primùm. Quare nec immenſas eas (nec enim ſtipendia et commeatus ſuppetunt) nec prorſus exiguas eſſe oportet. Cives autem adeſſe, et navigare unà propterea jubeo, quòd priùs etiam aliquandò audio peregrinum aluiſſe Corinthi militem *noſtram* urbem, cui Polyſtratus præfuerit, et Iphicrates, et Chabrias, et alii quidam, et voſmetipſos unà militaſſe: et ut auditione cognovi, peregrini illi vobiſcum conjuncti, et vos cum illis, Lacedæmonios vicerunt. Poſtquam autem ipſi peregrini per ſeſe bella vobis obeunt, amicos vincunt et fœderatos; hoſtes autem facti ſunt majores quàm expediret: et cum ad bellum *noſtræ* urbis obiter reſpexerint, ad Artabazum et quovis gentium potiùs abeunt; imperator eos ſequitur: non injuriâ: neque enim is imperare poteſt, qui ſtipendia non ſolvit. Quid igitur jubeo? cauſas adimi et duci et militibus, mercede numerandâ: et domeſtico milite, velut eorum inſpectore quæ a duce geruntur, adjungendo.

Nam

Nam ut nunc fit, ridicula eſt noſtra rerum adminiſtratio. Si quis enim vos roget, pacemne agitis, Athenienſes? Minimè verò nos quidem, dicturi ſitis; ſed cum Philippo bellum gerimus. Nonne verò creâſtis e veſtris civibus decem centuriones, et duces, et tribunos, et magiſtros equitum duos? Iſti verò quid agunt, uno illo excepto quem ad bellum miſeritis? reliqui pompas vobis ducunt cum ſacrificulis. Ut enim ii qui luteos fingunt, in forum creatis centuriones et tribunos, non ad bellum. An non oportuit, Athenienſes, centuriones cives, magiſtros equitum cives, magiſtratus domeſticos eſſe, ut revera eſſent copiæ civitatis? At in Lemnum *ſcilicet* oportet magiſtrum equitum qui e vobis eſt, navigare: eorum autem qui pro reipublicæ poſſeſſionibus præliantur, Menelaum eſſe magiſtrum equitum. Neque hæc hominis reprehendendi causâ dico: ſed à vobis eum creatum eſſe oportebat, quiſquis tandem ſit.

X. Fortassis autem hæc rectè dici putatis: de pecuniâ verò, quanta erit, et unde *comparanda*, maximè audire cupitis. Id igitur ſanè expediam. Ea eſt pecuniæ ratio, ut ad alendum hunc exercitum, et cibaria duntaxat militibus comparanda, nonaginta ſint talenta numeranda, et paulo amplius: decem celeribus navibus quadraginta talenta, vicenæ minæ in navem ſingulis menſibus: militum duobus millibus totidem alia, ut duas ſinguli milites drachmas in menſem pro cibariis accìpiant: equiti-

bus ducentis numero, si tricenas drachmas in mensem accipiant singuli, duodecim talenta. Si quis verò putat, commeatum parvo esse subsidio iis qui militant: non rectè sentit. Ego enim compertum habeo, si hoc factum fuerit, ipsum exercitum e bello sibi reliqua comparaturum, sine ullâ, vel Græcorum, vel sociorum, injuriâ, ut integrum stipendium habeat. Atque ego ultro navigans unà, quidvis pati paratus *sum* nisi hæc ita erunt. Unde igitur pecunia, quam requiro a vobis, comparabitur? Hoc jam dicam.

PECUNIARIA RATIO.

XI. QUÆ nos, Athenienses, excogitare potuimus, hæc sunt. Postquam autem sententias rogaveritis, ea quæ vobis probata fuerint, decernite: ut non tantùm decretis et literis belligeretis cum Philippo, sed etiam factis. Multò autem meliùs, ut mihi videtur, de bello et totâ instructione deliberabitis, si situm, Athenienses, regionis cui bellum inferetis, considerabitis; et cogitabitis, ventis et anni temporibus anticipatis, pleraque perficere Philippum: et exspectatis Etesiis, aut hyeme, bellum aggredi, cùm nos illuc pervenire non possumus. His itaque consideratis, non mittendo tumultuario milite vobis bellandum est (omnibus enim *occasionibus* præveniemur) sed instructione perpetuâ atque exercitu. Licebit autem vobis Lemni et Thasi, et Sciathi, et in aliis

aliis illius loci insulis hybernare cum exercitu: in quibus et portus, et frumentum, et omnia quæ requirit exercitus, parata sunt. Anni autem tempus, cum et appellere ad terram facile *sit*, et a ventis juxta ipsam regionem, et emporiorum fauces, *versantibus* nihil sit periculi, *intellectu* facile erit. Quomodo igitur, et quando, utendum sit exercitu, *id* dux a vobis designatus pro temporis ratione constituet. Quæ autem a vobis præstari debeant, hæc sunt quæ ego scripsi.

XII. Quod si hanc, Athenienses, pecuniam comparaveritis, primùm quam dico; deinde cætera etiam omnia perfectè instruxeritis, milites, triremes, equites; omnesque copias lege obstrinxeritis, ut bello continentèr incumbant, ipsique vos pecuniæ quæstores et præbitores, ab imperatore rerum gestarum rationes requiretis: iisdem de rebus sine ullo successu perpetuò deliberare desinetis. Accedit illud etiam, Athenienses, maxima illi emolumenta intercipietis. Ea quæ sunt? a nostris sociis extortâ pecuniâ nos oppugnat, navibus hostiliter diripiendis. Quid præterea? Vos illud eritis consecuti, ut vobis noceri non possit: non ea fient, quæ superiori tempore, cùm, in Lemnum et Imbrum factâ impressione, vestros cives captivos abduxit: et ad Geræstum captis *vestris* navibus, immensam pecuniæ vim coegit; postremò in Marathonem exscendit, et sacrâ triremi e nostrâ ditione abreptâ, abiit: vos autem ne-

que hæc prohibere potuiſtis, nec quibus maxime velletis temporibus opitulari.

XIII. VERUM cur tandem putatis, Athenienſes, Panathenæorum ferias, et Bacchanalium ſemper convenienti tempore fieri, ſive peritis harum utrarumque curatio ſorte obvenerit, ſive imperitis? in quas tantos ſumptus facitis, quantos nec in unam claſſis emiſſionem; et tantam turbam adhibetis, et tantum apparatum, quantum haud ſcio an ulla omnium habeat: claſſes autem omnes veſtras, occaſionibus demum amiſſis venire, illa Methonem, illa Pagaſas, illa Potidæam *miſſa?* Quòd illa omnia lege ſancita et ordinata ſunt, et quiſque veſtrûm multò antè novit, quis Ædilis aut Gymnaſiarchus ſuæ tribus, quando, et a quo, et quid accipiendum, quidque faciendum ſit. Nihil non exquiſitum, nihil non definitum, nihil denique neglectum eſt. In rebus autem bellicis, et belli apparatione, inordinata, indefinita, incompoſita omnia. Quapropter ſimulatque audivimus aliquid; et triremium præfectos conſtituimus, et inter eos permutationes opum inſtituimus, et de parandæ pecuniæ ratione deliberamus; poſtea decernitur, ut inquilini conſcendant, et libertini, qui ſuam ipſi rem familiarem adminiſtrant. Deinde ut cives illis iterum ſuccedant. Sic interim dum hæc prorogatis, interierunt ea ad quæ *conſervanda* claſſem mittimus, antè adventum noſtrum. Nam rei gerendæ tempus in apparando conſumimus, rerum autem occaſiones non exſpectant

ſpectant noſtram tarditatem et ſocordiam. Quas verò interjecto tempore copias nos habere putamus, eæ, cùm ad ipſam rem ventum eſt, nihil poſſe gerere deprehenduntur. Ille autem eò venit inſolentiæ, ut ſcribat Eubœenſibus tales jam literas.

LITERÆ.

XIV. HÆC igitur, Athenienſes, quæ lecta ſunt, vera pleraque ſunt, aliter quàm oportebat: non autem fortaſſe jucunda ſunt auditu. Verum, ſi res, offenſionis vitandæ causâ, ut taceri a dicente, ſic etiam revera poſſent amoveri; ad voluptatem auditorum conciones inſtituendæ eſſent. Sin orationis jucunditas, alieno tempore uſurpata, reipſa damnum fit; turpe eſt ſemetipſum decipere, et ea omnia quæ moleſta ſunt, differendo, negligere omnes rei gerendæ occaſiones, ac ne illud quidem poſſe intelligere, eorum eſſe officium qui bellum adminiſtrant, non ſequi res, ſed rebus antecedere: et quemadmodum receptum eſt, ut exercitum ducat imperator, ſic et a cordatis viris res ducendas eſſe, ut quæ ipſis videntur, ea gerantur, non ut eventum perſequi cogantur. Vos autem, Athenienſes, cum copias habeatis omnium maximas, triremes, legiones, equites, pecuniæ reditus, ne harum quidem rerum in hunc uſque diem ullâ unquam opportunè eſtis uſi, et neminem non ſequimini: et ut barbari pugiles dimicare ſolent, ita vos bellum geritis

cum Philippo. Ex iis enim, is qui ictus est, ictui semper inhæret: quòd si eum alibi verberes, illò manus transfert: ictum autem depellere, aut contra intueri neque scit, neque vult. Ita et vos: Si esse in Chersoneso Philippum auditis, illuc mittenda esse auxilia decernitis; si in Pylis, illuc itis; si alibi uspiam, assectamini sursum et deorsum: et eum, ut ducem milites, sequimini, neque ullum vobis utile de belli gerendi ratione consilium initis; neque quicquam prospicitis, antequam aut factum esse aliquid, aut fieri audiatis. Ista verò facitare olim fortasse licuit: nunc in ipsum discrimen rerum ventum est. Quare non jam idem licet.

XV. Ac mihi cogitanti videtur, Athenienses, deorum aliquis, quem *nostræ* urbis gratiâ, eorum quæ fiunt, pudet, illum rerum gerendarum ardorem injecisse Philippo. Qui si quæ subegit et intercepit, ea tenere et quiescere vellet, neque quicquam præterea moliretur: vestrûm quidam ea non ægrè laturi mihi viderentur, quæ reipublicæ dedecus et ignaviæ crimen et summa omnia probra attulissent. Nunc, dum semper aggreditur aliquid et plus appetit, fortasse vos evocabit, nisi de vobis omnino desperâstis. Ego verò miror, si nemo vestrûm neque cogitat, neque indignatur, quando videt, Athenienses, bellum cœpisse initium de ulciscendo Philippo: finem autem in eo jam versari, ne ipsi cladibus afficiamur a Philippo. Verùm eum non quieturum, perspicuum est, nisi ab aliquo coer-

coerceatur. Id igitur nos exſpectabimus: et triremes vacuas, et ſpem a neſcio quo factam ſi miſeritis, omnia præclare ſe habere putabitis? Non conſcendemus *naves?* non exibimus ipſi parte ſaltem aliquâ domeſticorum militum nunc, ſiquidem id priùs factum non eſt? non ditionem ejus claſſe invademus? At quò appellemus, roget aliquis? Aperiet quâ vitioſæ ſint res Philippi bellum ipſum, Athenienſes, modò aggrediamur. Verùm ſi domi ſedebimus, conviciantes audituri et criminantes inter ſe oratores; non fieri ullâ ratione unquam poteſt, ut quicquam ritè conficiamus. Nam, ut mea quidem fert opinio, quocunque pars aliqua civitatis ablegabitur, tametſi tota non adſit, ibi et deorum et fortunæ benevolentia nobis opitulabitur. Cum autem imperatorem, et decretum inane, et ſpes concionales mittitis, nihil a vobis feliciter geritur: ſed *ut* hoſtes derident iſtiuſmodi expeditiones, *ita* ſocii metu emoriuntur. Non enim poteſt, non poteſt fieri, ut unus vir unquam vobis ea conficiat omnia, quæ vultis: polliceri quidem et affirmare, et accuſare hunc et illum licet; ſed hiſce *rationibus* omnia perierunt. Nam, cum miſerorum peregrinorum ſtipendio fraudatorum, dux ſuccubuerit; qui verò de rebus illic ab eo geſtis, ad vos ex hoc loco expeditè mentiantur, exſtiterint; et vos ex auditu, quicquid in mentem venerit, temerè decreveritis: quid, quæſo vos, exſpectandum eſt? Sed quodnam iſtis malis remedium invenietur? Hoc: ſi voſmetipſos, Athenienſes, oſtenderitis et milites

et teſtes actorum ducis: et, ubi domum reverſi fueritis, judices rationum referendarum: ita ut non tantùm quæ veſtra ſunt audiatis, verùm etiam præſentes intueamini. Nunc eò flagitii ventum eſt, ut quique duces bis et ter capitis cauſam apud vos dicant, cum hoſtibus autem eorum nemo vel ſemel de vitâ dimicare ſuſtineat: utque plagiariorum et furum interitum honeſtæ morti præferant. Malefici enim eſt, judicum ſententiâ condemnatum emori: ducis, cum hoſtibus præliantem.

XVI. Veſtrûm autem alii circumeuntes, cum Lacedæmoniis agere dicunt Philippum, de Thebanorum everſione, et reſpublicas divellere: alii, eum miſiſſe legatos ad regem *Perſarum:* alii oppida munire in Illyriis: alii, ſuas quiſque commenti fabulas obambulamus. Ego verò equidem exiſtimo, Athenienſes, ebrium eſſe eum rerum geſtarum magnitudine, et ejuſmodi ſomnia multa ſuo cum animo agitare: cùm quia videt neminem eſſe qui impediat, tùm ſucceſſibus elatum: non tamen eum ſic agere inſtituiſſe, ut qui apud nos ſunt ſtolidiſſimi norint quid ille ſit facturus. Stolidiſſimi enim ſunt iſti rumigeruli. At ſi, his omiſſis, illud ſpectemus, hominem eſſe nobis inimicum; et noſtras nobis opes eripere; et longo jam tempore inſolenter ſe geſſiſſe; et quæcunque ſperavimus aliquem pro nobis eſſe acturum, ea, ut conſtat, contra nos eſſe omnia; et cætera in nobiſmetipſis eſſe poſita; et, ſi nunc illic belligerare noluerimus

luerimus cum eo, idem fortaſſe nobis hìc facere neceſſe fore; hæc ſi ſtatuerimus, et rectè ſentiemus, et inanes fabulas miſſas faciemus. Neque enim, quæ ſint futura, quærendum eſt: ſed adverſa futura (niſi rebus gerendis intenti fueritis, et fungi officio volueritis) pro comperto habendum.

XVII. Ego igitur nec unquam aliàs ad gratiam loqui inſtitui, niſi idem et profuturum vobis perſuaſum haberem: et nunc quæ ſentio ſimpliciter omnia, ſine ullâ tergiverſatione, liberèque ſum elocutus. Velim autem, ut exploratum habeo, e re veſtrâ eſſe, ut ea quæ optima ſunt, audiatis: ſic ſcire me etiam fideliſſimo ſuaſori idem profuturum. Multò enim minùs gravatè dixiſſem. Nunc, quanquam obſcurum eſt, quidnam hinc conſecuturus ſim; tamen, quia perſuaſum habeo hæc factu vobis fore utilia, dicere inſtitui. Vincat autem id quod vobis omnibus profuturum eſt.

LIBANII

ARGUMENTUM

IN

OLYNTHIACAM.

(Juxta ipſum) SECUNDAM.

ADMISERANT *legationem Olynthiorum Athenienſes, et auxilia eis decreverant: ſed expeditionem differebant, metuentes, ne ſibi difficile cum Philippo bellum eſſet futurum. Demoſthenes igitur progreſſus, confirmare populum ſtudet: atque oſtendit quàm infirmæ ſint opes Macedonis. Nam et ſociis eum ſuſpectum eſſe ait, et ſuis viribus parùm valere, quum Macedones per ſe infirmi ſint.*

ARGU-

ARGUMENTUM

PRIMÆ OLYNTHIACÆ

E X

TOURRELLO.

INTER *primam Philippicam primamque Olynthicam Orationem, quatuor annorum intervallum interceſſerat. Id quidem ex* Diodoro Siculo *atque* Dionyſio Halicarnaſſenſi, *quibus ſemper uſus ſum in re Chronologicâ auctoribus, planè colligendum eſt. Hic nempe docet, quo quamque orationem Archonte dixerit Demoſthenes, ille, quo anno ſinguli Archontes magiſtratum habuerint. Itaque, eorum auctoritate fretus, tres Olynthiacas orationes duodecimo regni Philippi anno, ſive quarto Olympiadis centeſimæ ſeptimæ, habitas fuiſſe ſtatuo.* Dionyſius Halicarnaſſenſis *parum ſe feciſſe ratus, quòd illarum Epocham tradiderit, quo etiam dictæ*

dictæ sunt ordine definit : dicitque primæ initium esse, ἐπὶ πολλῶν ; secundæ, οὐχὶ τ' αὐτὰ παρίσαται, tertiæ verò, ἀντὶ πολλῶν. Nihil expressius, nihil clarius dici potest. Scholiastæ tamen atque Interpretes ipsius testimonio omninò nihil tribuunt ; omnesque quasi conjurant ad hunc ordinem turbandum ; quem denuò restituere mihi visum est : quippe qui hâc in re autorum suffragia potiùs perpendenda esse quàm numeranda duxerim. Iis, qui auctoritatibus modò laudatis noluerint obtemperare, rationibus, quas in Notis reddidimus, me satisfacturum spero. Quin ut ad rem veniamus. Olynthus, Thraciæ urbs, a Græcis Chalcide, Eubœæ oppido, coloniâ verò Athenienſi, oriundis occupata eò paulatim magnitudinis pervenit, ut in magna sæpè bella et cum Athenienſibus, et cum Lacedæmoniis, inciderit. Circumspectiùs ne quidem cum Philippo egerunt Olynthii, quum ille ingressus imperium, omnibus quibus posset modis, in eo se confirmare studeret : duos enim fratres ejus, quos, ex novercâ genitos, veluti participes regni interficere gestiebat, profugos apertè receperunt. Intereà Philippus, parum adhuc in regno confirmatus, iracundiæ dissimulandæ maturè artem exercuit, et illatæ injuriæ memoriam minimè retinere visus, societatem cum iis ultrò petiit, imò potiùs mercatus est, non solùm Anthemuntem iis cedendo, de quâ cum regibus Macedoniæ diu illis contentio fuerat, verùm datâ etiam Potidæâ, quam conjunctis sibi eorum copiis, ideò ut iis eam traderet, ab Athenienſibus præripuerat. Citò periit beneficiorum quæ ab illo acceperant memoria ; subitisque ejus potentiæ incrementis perterrefacti, tùm magis adhuc quòd

infidum eum esse manifestè deprehenderent, id unicè curabant Olynthii, ut opportuno tempore ejus se societate extricarent; quod ni facerent, ut ei aliquando in servitutem cessuri essent verebantur. Itaque absentem nacti Philippum, missisque ad Athenienses legatis, privatam illicò cum iis pacem confecere. Reversus Philippus eos perjurii incusat, quippe qui mutuam pactionem violâssent, quâ, cùm in bello tum in pace, cum ipso conjunctim agere tenerèntur; minas deindè factis hostilibus insecutus est, læsæque fidei ulciscendæ prætextu, Olynthios obsidione cingit. Ii, simul atque ingruentem procellam sentirent, ad Athenienses statim confugiebant, utque auxilia celeriter mitterent orabant. Legati, prout mos erat, mandata sua in comitiis populo exponebant, quem solum penes erat aut comprobare postulatum aut repudiare. Rei momentum de quâ erat deliberandum effecit ut frequentissimus esset Oratorum concursus. Suggestum ordine conscendebant, proque ætatis ratione sententiam seriùs aut ocyùs dicebant. Demosthenes, quum triginta tantùm et quatuor annos natus esset, non nisi post senes illos, quibus ea res diu fuerat agitata, orationem habet. Itaque quasi de novo aliquo negotio haud verba facit, nec de quo sit deliberandum exponit; verùm, iis tanquam qui de eo satis essent eruditi, tantùm quid decernere oporteat, declarat; validisque consilium suum rationibus confirmat, in quibus non minus inest artis suæ subtilitatis atque elegantiæ, quàm vehementis ipsius ingenii impetûs. Orator igitur, quo meliùs finem propositum assequatur, alternis, terrorem incutit animosque addit Atheniensibus. Quod quidem tam in-

induſtriè ac peritè tractat, ut neque eos in deſperationem impellat, nec nimiam iis excitet confidentiam, ſed neutrobique ad extrema excurrens, cùm timoris tum fiduciæ cauſas ſolerti admodum temperamento intertexit. Proptereà duas Philippi, eaſque valdè diverſas, imagines ob oculos ponit. Hâc, eum ambitioſum, arrogantem, omnibus occaſionibus intentum, bello indefeſſum, intrepidum depingit; omnia non minùs auro ſubruentem, quàm expugnantem ferro, nulliſque non obſtaculis ſuperiorem; regem denique feliciſſimum, cui fortuna tam profusè beneficia accumulet, ut inconſtantiæ ſuæ penè oblita eſſe videatur. Alterâ, eum imprudentem, temerarium deſcribit, quippe qui non viribus ſuis, verùm ambitione ſolâ, conſilia ſua metiatur, quique adeò ſuam ipſe potentiam aliquando deſtructurus ſit: turpiſſimum veteratorem, cujus magnitudo fundamentis maximè ruinoſis nititur, perfidiâ ſcilicet, omniſque generis improbitate: Tyrannum omnibus tàm domi quàm foris execratum; perjurum denique impiumque, Diis, pariter atque hominibus, inviſum; quemque omninò perdituri ſint, modò eorum vindictam quiſquam exequi voluerit. Concludit Orator certam, eamque unicam, rationem iſtius Coloſſi evertendi in eo ſitam eſſe, ut quæ malè habent in præſenti rerum adminiſtratione corrigant, ut, privatis diſſenſionibus compoſitis, reipublicæ ſaluti conſulant, publiciſque ſumptibus omnes, juxta ſuas quiſque facultates, ad communem hoſtem ſubvertendum unanimiter conſpirent.

DEMOS-

DEMOSTHENIS OLYNTHIACA I.

Vulgò autem SECUNDA.

I. CUM multis ex rebus, Athenienſes, perſpici mihi poſſe videtur deorum immortalium benevolentia declarata erga *hanc* rempublicam, tùm verò maximè ex præſenti rerum ſtatu. Quòd enim hoſtes Philippi extiterint ii, qui et finitimam ei regionem tenent, et potentiâ nonnullâ præditi ſunt, et, quod omnium maximum eſt, de hoc bello ita ſentiunt, ut omnem quæ cum illo fiat reconciliationem, primùm infidam, deinde patriæ ſuæ everſionem eſſe putent, admirabile quoddam ac divinum prorſus beneficium eſſe videtur. Illud igitur jam providendum erit, Athenienſes, ne ipſi de nobis pejus mereri, quàm fortuna, videamur. Nam turpe, imò potiùs omnium turpiſſimum fuerit, non modò urbes et loca, quæ aliquando tenuimus, palàm abjicere, verùm etiam a fortunâ comparatos et ſocios et occaſiones.

II. Ac

II. Ac Philippi quidem vires recenſere, Athenienſes, et ejuſmodi oratione ad officium faciendum vos exhortari, non conſultum eſſe exiſtimo. Quamobrem? Quia quicquid eâ de re dixeris, id, ut ei aliquid afferre laudis, ſic nobis res non præclarè adminiſtratas exprobrare, videtur. Quò enim is plura ſupra dignitatem ſuam geſſit, eò admirabilior apud omnes habetur: vos, quanto deteriùs quàm decuerat uſi rebus eſtis, tanto majorem ignominiam ſuſcepiſtis. Hæc igitur omittam. Etenim, ſi quis verè conſideret, Athenienſes, hinc eum videat magnum eſſe factum, non a ſemetipſo. Proinde quas ille res acceptas iis referre debeat, qui ex ejus commodo rempublicam adminiſtrarunt, quoſque vos ſuppliciis coercere deceat, nunc non eſſe video narrandi locum. Quæ autem etiam præter hæc ſe offerunt, et vobis omnibus utiliſſima ſunt auditu, et magno, Athenienſes, illi eſſe probro apparebit, ſi qui rectè æſtimare velint; ea dicere conabor.

III. Eum igitur perjurum et perfidum vocare, ſine demonſtratione facinorum, convicium eſſe inane quivis jure dicat. Quæ autem unquam geſſit, ea recenſeri ac coargui omnia, orationem non longam poſtulare, et mihi quidem duabus de cauſis utilia eſſe dictu, videntur: tùm ut illum, id quod res eſt, improbum eſſe conſtet; tùm ut qui Philippi timore attoniti ſunt, quaſi is ſuperari non poſſit, videant,

eum percurriſſe omnia, quibus dudum homines ludificatus in hanc magnitudinem excrevit, et ad ipſum accedere finem res ejus. Equidem, Athenienſes, valdè ducerem et ipſe, formidabilem eſſe, et admirabilem Philippum, ſi honeſtis eum creviſſe rationibus viderem. Nunc verò, cùm rem diligenter conſidero, reperio, *eum* noſtram primò ſimplicitatem, (cum Olynthios quidam hinc repulerunt, orationem apud nos habituros, eo quòd ſe Amphipolim nobis traditurum, et arcanum illud quod aliquando jactabatur confecturum, diceret) pellexiſſe: Olynthiorum deinde amicitiam *ſibi adjunxiſſe*, expugnandâ Potidæâ noſtro oppido, et, ereptam nobis prioribus ſociis per injuriam, illis tradendo: Theſſalos nunc poſtremò *ſibi conciliaſſe*, promittendo, ſe eis Magneſiam traditurum, et recipiendo, ſe Phocenſe bellum pro eis geſturum. Denique nemo eſt eorum qui ipſo uſi ſunt quem non deceperit. His enim artibus crevit, ut ſemper eorum, a quibus ignoraretur, imprudentiam circumveniret atque aſciſceret. Ut igitur per hos altè aſcendit, dum quiſque aliquo ſe ab eo beneficio affectum iri putabat, ſic per eoſdem hoſce etiam dejici rurſus eum oportet, poſtquam compertum eſt, eum ad ſuam utilitatem referre omnia.

IV. In eo igitur loco res Philippi nunc ſunt, Athenienſes; aut prodeat aliquis, et mihi, ac potiùs vobis, oſtendat, vel hæc a me non verè dici, vel qui ante decepti ſunt, de reliquo ei fidem

fidem habituros, vel, contra ipsorum dignitatem servitute oppressos Thessalos, nunc non teneri desiderio recuperandæ libertatis. Quòd si quis vestrûm hæc quidem ita esse ducit, sed eum vi retenturum imperium opinatur, quòd loca et portus, et alia ejus generis, præoccupârit: non rectè opinatur. Cum enim benevolentiâ res componantur, et omnibus belli sociis eadem expediant, *tum* et conferre operam, et ferre ærumnas, et perseverare volunt homines. Si quis autem per avaritiam et improbitatem, ut ille, fit potens; prima quæque occasio et levis offensio omnia jam excussit et dissolvit. Non enim fieri, non fieri potest, Athenienses, ut per injurias, et perjuria, et mendacia stabilem quis potentiam comparet. Nam talia semel et ad breve tempus consistunt, et spe fortasse efflorescunt; sed tandem patefiunt, et ultrò collabuntur. Nam, meâ quidem sententiâ, ut ædium, et navis, et aliarum rerum ejus generis, infimas partes firmissimas esse oportet, sic etiam actionum principia et fundamenta vera et justa esse convenit. Id verò non inest nunc in rebus a Philippo gestis.

V. Itaque censeo a vobis et opem ferendam esse Olynthiis (quod quo pulchriùs et celeriùs quis fieri jusserit, eo magis mihi probabitur) et ad Thessalos legationem mittendam, quæ alios hæc edoceat, alios exhortetur: nunc enim Pagasas reposcere, et de Magnesiâ cum eo agere decreverunt. Illud tamen providete,

Athenienſes, ne verba duntaxat afferant legati noſtri; ſed ut opus aliquid oſtendere poſſint, profectis vobis pro dignitate civitatis *ad bellum*, et ipsâ re ſuſceptâ. Nam cùm omnis oratio, ſi res abſint, frivolum quiddam habeatur et inane; tum verò maximè ea quæ a noſtrâ urbe proficiſcitur. Quanto enim expeditiùs eâ uti videmur, eo magis ei diffidunt omnes.

VI. OSTENDENDA igitur eſt inſignis converſio, et magna mutatio, conferendo *tributo*, militando, omnia alacriter gerendo, ſi modo quiſquam vobis fidem habere debeat. Quæ ſi voletis, ut convenit et oportet, abſolvere; non ſolùm, Athenienſes, fœderatos infirmos et infidos apparebit eſſe Philippo, ſed etiam domeſticum ejus imperium et copias laborare deprehendetur. Omninò enim Macedonica potentia et imperium additamenti vice non parvum ſanè quiddam eſt; cujuſmodi vobis aliquando fuit, imperatore Timotheo, contra Olynthios; atque iterum, contra Potidæam Olynthiis viſum eſt eſſe aliquid utrumque conjunctum: nunc Theſſalos laborantes, ac diſſentientes, et conturbatos, idem contra tyrannicam (*Aleuadarum*) familiam adjuvit: (denique nihil eſt opinor, quin, quantumvis parvis, additis viribus adjuvetur). Ipſum verò per ſe infirmum, ac multis malis eſt refertum. Etenim iſte his rebus omnibus, ob quas magnum eum putes, bellis et expeditionibus, ruinoſius etiam id, quàm ſuâpte naturâ fuerat, ſibimet effecit. Neque enim putetis,

putetis, Athenienſes, iiſdem delectari rebus et Philippum et populum ejus. Ille enim gloriam appetit, eamque rem ſectatur; atque inſtituit, gerendis rebus, et periculis adeundis, nullum caſum recuſare; et hanc opinionem, ut ea perfeciſſe dicatur, quæ nullus alius Macedonum rex, vitæ ſecuritati anteponit: ad hos verò, illarum rerum gloria nihil attinet; quin moleſtè ferunt, ſe aſſiduis illis ſurſum deorſum obeundis expeditionibus atteri, et continenter ærumnas perpeti; ut qui nec rei dare operam, nec vivere domi ſuæ ſinantur; neque etiam quæ lucrati ſunt, quomodocunque potuerunt, diſponere poſſint, clauſis propter bellum Macedonicis emporiis.

VII. QUOMODO igitur vulgus Macedonum erga Philippum ſit affectum, ex his facile intelligitur. Qui autem cum eo verſantur peregrini milites et phalangitæ, opinionem illi quidem excitârunt, ſe admirandos eſſe ac ſtrenuos bellatores: ſed, ut ego e quodam in Macedoniâ nato audivi, optimæ fidei viro, nihilo ſunt aliis præſtantiores. Nam, etſi quidam inter eos viri ſint rei militaris et pugnandi periti; eos, ut eſt ambitioſus, omnes ab eo repelli dixit, omnia volente facinora videri ſua eſſe; præter enim cætera, et ambitionem viri eſſe immenſam. Si quis autem modeſtus, aut alioqui vir bonus, quotidianam vitæ intemperantiam, et ebrietatem, et ſaltationes obſcœnas ferre nequeat; eum negligi et nullo eſſe numero; re-

liquos autem quibus familiariter utatur, latrones esse, et adulatores, et ejusmodi homines qui inebriati tales saltare saltationes non recusent, quales ego nunc apud vos dicere vereor. Perspicuum autem est, hæc esse vera. Etenim quos hinc omnes expellebant, ut præstigiatoribus multò nequiores, Calliam istum *ministrum* publicum, et ejus generis homines, qui ridiculis de rebus mimos commentantur, et obscœnas cantilenas in sodales suos componunt, ut rideatur: hos amat et secum habet. Quæ, tametsi parva quis existimet, magna sunt tamen, Athenienses, indicia, si quis verè cogitet, illius ingenii et infelicitatis. Verùm hæc nunc ejus successibus obscurantur, quandoquidem res secundæ magnam vim habent ad occultanda et obumbranda talia prèbra. At si paulùm impegerit, tum in omnem ejus vitam et fortunas inquiretur. Id quod ipse, meâ quidem opinione, videtur, Athenienses, brevi ostensurus, si et dii annuent, et vos voletis. Ut enim in corporibus nostris, dum valeas, nullum adeò sensum doloris afferunt singulæ partes labefactæ; sin in morbum incideris, omnia moventur, sive ruptum sit, sive luxatum, sive quid aliud vitiatum: sic et civitatum et tyrannorum, dum foris bella gerunt, obscura vulgo mala sunt; quando autem finitimum bellum conseritur, omnia eluescunt.

VIII. Si quis autem vestrûm, Athenienses, eò difficilem in oppugnatu Philippum esse putet,

tet, quòd fortunatum eſſe videat: utitur is quidem ſobrii hominis cogitatione. Nam multum in fortunâ momenti eſt, ac ea potiùs ſola in omnibus mortalium rebus dominatur. Ego tamen, ſi optio mihi detur, noſtræ urbis fortunam (modò vos ipſi vel paululum officio fungi velletis) illius fortunæ anteferrem. Multò enim plures vobis cauſas ad divinam benevolentiam obtinendam ineſſe video, quàm illi. Verùm ſedemus, ut opinor, otioſi. Neque verò fas eſt, ut qui ipſe ignavus eſt, vel amicos aliquid agere ſuâ causâ jubeat, nedum deos immortales. Non igitur eſt mirandum, ſi ille, cum ipſe militet et laboret, et omnibus rebus interſit, et nullam vel occaſionem vel horam prætermittat, vos, cunctantes atque decreta facientes, et *quid novi ſit* ſciſcitantes, ſuperet. Ego quidem hoc non miror. Contrarium potiùs admiratione dignum eſſet, ſi nihil agendo nos, quod bellum gerentibus convenit, eum qui ubique officio fungitur, vinceremus. Illud autem demiror, cum olim vos Lacedæmoniis, Athenienſes, bellum intuleritis pro *communi* Græcorum jure, et multa ſæpe privata emolumenta, quæ arripere licuit, ſitis aſpernati; utque alii jus ſuum obtinerent, veſtras opes impenderitis, tributum conferendo, et pericula pro aliis adieritis militando: nunc vos dubitare exire, et ſegniter conferre pro veſtris privatis poſſeſſionibus: et cùm ſæpè alios ſervaveritis, quâ univerſos, quâ ſingulos, veſtris amiſſis opibus vos deſidere: hæc miror: atque illud etiam, ſi veſtrûm nemo

reputare poſſit, Athenienſes, quanto jam tempore cum Philippo bellum geratis; quidque vobis facientibus, omne id tempus præterierit. Noſtis enim hoc ſcilicet, ceſſantibus vobis, alios quoſdam rem geſturos ſperantibus, aliis alios culpantibus, accuſantibus, rurſus ſperantibus, eadem ferè, quæ nunc, agentibus, univerſum tempus abiiſſe. Deinde adeone deſipitis, Athenienſes, ut, quibus rationibus e ſecundis adverſæ res factæ ſunt civitatis, iis ipſis, ſperetis, eas ex adverſis fore ſecundas? At iſtud et incredibile eſt, et rerum naturæ contrarium. Multò enim faciliùs, quæ habeas, defendi ſolent omnia, quam parari. Nunc poſſeſſionum veterum quod tueamur, nihil a bello eſt reliquum: ſed de integro parandæ ſunt. Veſtrûm igitur ipſorum id jam officium eſt.

IX. Quare ſuadeo, ut pecuniam conferatis, ipſi militetis alacriter, neminem culpetis ante recuperatum imperium: ut tum ex ipſis factis facto judicio, et laude dignos honoribus, et maleficos pœnis afficiatis: cauſaſque item *deſerendi belli ab imperatoribus*, veſtraſque omiſſiones præcidatis. Neque enim fas eſt in aliorum facta acerbè inquirere, niſi a vobis imprimis ſuppetant omnia quæ oportet. Quid enim? Cur putatis, Athenienſes, duces omnes quos mittitis, hoc fugitare bellum, et privatim invenire bella? Si, quod res eſt, etiam de ducibus eſt dicendum: quòd hìc præmia, de quibus bellum geritur, veſtra ſunt: Amphipolis ſi capta fuerit,

vos eam e vestigio recipietis: pericula autem sunt imperatorum privata, merces nulla: illic, ut pericula minora, sic emolumenta, ducum sunt, et militum: *ut* Lampsacus, Sigeum, navigia quæ spoliârint. Id igitur quique sequuntur quod e re suâ est. Vos autem cùm in res intuemini parum prosperas, præfectos in judicium arcessitis: ubi verò factâ dicendi potestate, necessitates *relicti belli* audieritis, eos absolvitis. Nobis igitur id est reliquum, ut inter nos litigemus et dissideamus, aliis aliud sentientibus; respublica verò malè habeat. Olim enim, Athenienses, per classes tributa conferebatis, nunc per classes rempublicam geritis: Orator utrarumque dux est, et imperator illi subjectus, et trecenti, qui suffragentur: reliqui attributi estis, alii aliis. His igitur nunc saltem relictis, vobisque ad vosmetipsos redeuntibus, tum dicendi, tum consultandi, tum agendi *munus* commune faciendum est. Sin vobis imperandi aliquibus, tanquam regnum possideant, licentiam permiseritis; aliis instruendarum triremium, *tributi* conferendi, militandi, necessitatem imponetis; aliis *id negotii dabitis*, ut contra hos decreta duntaxat faciant, aliâque re nullâ operam navent; nihil, quod usus postulat, unquam tempestivè geretur. Semper enim ea pars, quæ affecta fuerit injuriâ, cessabit. Tandem vobis id relinquetur, ut eos pro hostibus puniatis.

X. QUAMOBREM in summâ jubeo, ut omnes, pro suis quisque facultatibus, conferatis:

ut omnes exeatis per vices, donec omnes militaveritis: ut omnibus iis qui ſuggeſtum conſcendunt, dicendi poteſtatem detis, et ex auditis optima amplectamini, non ea quæ hic vel ille dixerit. Quæ ſi feceritis, non oratorem duntaxat in præſentia laudabitis; ſed et poſteà vosmetipſos, rebus univerſis meliori loco, *quàm quæ nunc ſunt*, conſtitutis.

LIBANII

LIBANII

ARGUMENTUM

IN

OLYNTHIACAM

(Juxta ipſum) TERTIAM.

ATHENIENSES *Olynthiis auxilia miſerant, quibus aliquid profeciſſe videbantur. Quod cùm eis nunciaretur, et populus gaudio exultabat, et oratores ad Philippum ulciſcendum hortabantur. Demoſthenes autem, veritus ne fiduciâ pleni, ut qui viciſſent omnia, et auxilia ſatis magna miſiſſent Olynthiis, reliqua negligerent: eâ de causâ progreſſus, eorum arrogantiam retundit, et ad modeſtam cautionem animos traducit: quòd non de Philippi ultione nunc eis deliberandum ſit, ſed de ſalute ſociorum. Sciebat enim, et Athenienſes, et*

alios

alios fortaſſe nonnullos, cùm ſuas res retinendi curam ſuſcipiant, de ulciſcendis adverſariis minùs laborare. In hâc oratione illud etiam conſilium de theatrali pecuniâ attingit apertiùs, et leges poſtulat abrogari, quæ mulctam imponant iis, qui decerneret, ut ea fieret militaris, quo ſuadere optima liceat. Monet eos denique, ut ad majorum æmulationem excitentur, et ipſi cives militent; graviterque objurgat et populum, eo tempore remolleſcentem atque effœminatum; et magiſtratus, ut qui non rectè præſint reipublicæ.

ARGU-

ARGUMENTUM

SECUNDÆ OLYNTHIACÆ

E X

TOURRELLO.

SUPERIORIS *orationis is fuerat eventus, ut Demoſthenis, valde licet adverſante Demade, ſententia vicerit. Itaque ad Olynthios defendendos, (quibus, quum tanta eos premeret neceſſitas, quæ ad univerſam item Græciam ſpectabat, a nemine alio auxilium fuit) triginta triremes, militumque duo millia, Charete duce, miſerant Athenienſes. Hæc verò ſubſidia neque Philippi progreſſum impedire, nec eum a conſiliis initis poterant divertere. Itaque in Chalcidem profectus plurima ibi loca occupat, Zeiram Caſtellum expugnatum diruit, omnibuſque per totam iſtam regionem magnum ſui terrorem injicit. Olynthii igitur, quippe qui maximè peterentur,*

tur, quibuſque graviſſimæ ab eo calamitates immi-nerent, Athenas iterum mittunt qui nova illinc ſub-ſidia implorent. Demoſthenes eorum poſtulato ſtre-nuè patrocinatur, evincitque debere Athenienſes, cùm gloriæ, tum utilitatis causâ, ratum probatum-que id habere. In eo maximè hærebat res quod ad ſumptus ſuppeditandos pertinebat: quarè Orator vehementer invehit in perniciosum iſtum morem mi-litaris pecuniæ in ludos publicos inſumendæ. Ad textum rectè intelligendum neceſſe eſt ut res altiùs repetatur. Igitur ſciendum eſt, eodem ardore Athe-nienſes, quo Græcis naturale erat ſpectacula om-nis generis appetere, ad theatrum confluxiſſe; nec rarò ad plagas etiam et verbera deveniſſe, modò ut locum alterius occuparent, modò ut tuerentur ſuum. Magiſtratus, huic malo remedium adhibere quum ſtuderent, ut venalia in poſterum eſſent loca edix-ere, utque duos quiſque obolos theatri architecto pen-deret, ad præſtandam ei pecuniam quam in ante-ceſſum erogaverat: cuſtodes etiam portæ ut ponerent-tur curabant; ita ut plures non intrarent quam quos facilè capere poſſet amphitheatrum. Qui pri-mi venerint, iis quocunque vellent licitum eſt conſi-dere. Itaque ſola ipſorum diligentia quo ſederent oraïne præfinivit; quique uno die repulſi fuerant ſe poſtero die ſpectandi ſpe conſolabantur. Quum verò, ex eo quòd venalia eſſent loca, pauperiores ci-ves oppreſſi viderentur, omnem iis querelæ aut in-vidiæ cauſam præripere ſtudebant: atqui id cum ærarii damno factum eſt, quod, cum commune eſſet omnium, ut eum cùm pauperibus tum divitibus ſumptum ſuppeditaret conſtitutum eſt. Inſana hæc

pro-

prodigentia aliis corruptelis viam patefecit, moremque introduxit variis publicos reditus prætextibus diſſipandi. Exinde evenit, ut Athenienſes, voluptatibus dediti, ad militiæ labores perferendos prorſus remolleſcerent; etiamque peregrinis militibus, ex quibus eorum exercitus conflatus erat, ſtipendia præbere parum curarent. Eubulus, princeps ejus factionis quæ Demoſtheni adverſabatur, quo populi captaret benevolentiam, iſtam duorum obolorum de publico ſolutionem perpetuam eſſe voluit, legemque ſanxit, quæ capitalem ei pœnam minitabatur, qui auctor eſſet ut illud a populo beneficium detraheretur. Demoſthenes huic legi abrogandæ inſtat, quippe quæ gravamini ſit optimis civibus, quos propter eam neceſſe eſt, aut fideli conſilio dando ſui capitis periculum adire, aut timidâ reticentiâ patriæ ſuæ perituræ turpiter deeſſe. Quod ſupereſt orationis explicatione haud indiget.

DEMOSTHENIS OLYNTHIACA II.

Vulgò autem TERTIA.

I. NON idem ſtatuere poſſum, Athenienſes, cum in res intueor, et in orationes, quas audio. Nam orationes quidem de ulciſcendo Philippo haberi, res autem eò progreſſas video, ut, ne ipſi prius infortunium feramus, ſit providendum. Nihil igitur aliud niſi errare mihi videntur ii, qui iſta dicunt, cùm argumentum tractent prorſus ab hac veſtrâ deliberatione alienum. Ego verò aliquando licuiſſe civitati et ſua tenere tutò, et Philippum ulciſci, præclarè memini. Meâ enim ætate, non olim, contigerunt hæc utraque. Nunc autem ſic arbitror, ſatis eſſe nobis, ſi hoc primum anteverterimus, ut ſocios conſervemus. Horum enim ſalus ſi in tuto collocata fuerit, tum, et quâ ratione illum ulciſci poſſitis, diſpicere licebit. Antequam autem principium rectè conſtituatur, ſupervacaneum eſſe duco, de fine ullum facere verbum.

II. Ac

II. Ac tempora quidem hæc, Athenienſes, ſi unquam, nunc in primis magnam ſolicitudinem, et prudentiam requirunt. Ego verò, non quid in hiſce rebus ſuadendum ſit, difficillimum eſſe duco: ſed illud dubito, quo ſit pacto, Athenienſes, apud vos de eis dicendum. Perſuaſum enim habeo, quantum coram audivi et intellexi, in pleriſque vos fruſtrari negotiis, propter officii veſtri neglectum, non ex inſcitiâ. Quare peto a vobis, ut me, ſi paulò liberiùs verba fecero, feratis; et id ſpectetis, an vera dicam, eâque de causâ, ut reliqua fiant meliora. Videtis enim, ex eo quòd quidam ad gratiam conciones habent, res noſtras in omnem progreſſas eſſe calamitatem. Neceſſarium autem exiſtimo, pauca vobis ex iis quæ facta ſunt, in memoriam revocare.

III. Meministis, Athenienſes, nunciatum fuiſſe vobis, Philippum in Thraciâ, tertio aut quarto abhinc anno, Heræum oppidum obſidere. Tunc igitur menſis erat September. Multis autem verbis et tumultu facto apud vos, decreviſtis ut quadraginta trìremes deducerentur: utque, qui infra annum ætatis eſſent quintum et quadrageſimum, *eas* ipſi conſcenderent, utque talenta ſexaginta conferrentur. Pòſt, eo anno elapſo, Junius, Quintilis, Sextilis *erat*: eo vix tandem menſe, confectis *prius Cereris* myſteriis, Charidemum cum decem navibus vacuis ablegâſtis, et quinque talentis argenti. Ut e-

nim nunciatum fuit, Philippum ægrotare, et esse mortuum (nam uterque rumor afferebatur) nihil jam opus esse auxilio rati, omisistis, Athenienses, expeditionem. Erat autem ea ipsa occasio. Nam si tunc illò auxilia misissemus, ut strenuè decreveramus; non molestus nobis nunc esset Philippus, tum conservatus.

IV. Quæ igitur tum facta sunt, ea infecta fieri non possunt. Nunc autem alterius belli offertur occasio. Quænam hæc? *Ea* propter quam et harum rerum mentionem feci, ne eadem vobis usu veniant. Quomodo igitur hoc utemur, Athenienses? Nisi enim omni robore, quantum potestis, *Olynthiis* opem tuleritis; spectate, ut a vobis omnia ex Philippi commodo, quasi ejus duces essetis, administrata erunt. Ii erant Olynthii, quorum aliquæ vires essent; et ita se res habebat, ut neque Philippus hos invadere auderet, neque hi Philippum; fecimus nos et illi pacem inter nos. Erat id tanquam impedimentum quoddam Philippo, et incommodum, urbem magnam velut in statione esse, ad eum primâ quâque occasione infestandum, nobis reconciliatam; in eum concitandos *eos* homines omnibus modis existimavimus: et, quod omnes tum dictitabant, id nunc perfectum est quomodocunque. Quid ergo superfit, Athenienses, nisi ut opitulemini fortiter et strenuè, equidem non video. Præter enim eam, quam caperemus, ignominiam, si e rebus aliquid per ignaviam prodimus; non parum etiam ea quæ secu-

ſecutura ſunt metuenda eſſe video: dum quidem et Thebani ita erga nos animati ſunt, ut ſunt, et Phocenſes pecuniâ deſtituuntur: et Philippum, ubi ea, quæ nunc agit, expedierit, nihil futurum ſit quod impediat, quo minùs ad hæc ſe negotia convertat. Verùm ſi quis veſtrûm eò uſque ceſſat officium facere, is propè videre vult calamitates, cùm liceret eas, aliis in locis ortas, procul audire: et quærere ſibi adjutores, cùm nunc ipſi liceret alios adjuvare. Nam eò tandem rem eſſe redituram, ſi hæc neglexerimus, ferè omnes ſatis ſcimus.

V. At auxilium eſſe ferendum, dixerit aliquis, omnes ſtatuimus; et feremus: quomodo autem *ferendum ſit*, id dicito. Ne verò miremini, Athenienſes, ſi quid præter vulgi opinionem dixero. Legumlatores conſtituite: per eos autem legumlatores nullam ſancite legem (ſunt enim vobis ſatis multæ) ſed eas quæ vos in præſentiâ lædunt, abrogate; iſtas autem dico, *et* non diſſimulanter *dico*, quæ ſunt de theatrali pecuniâ, et de his qui merent, nonnullas; quarum illæ militarem pecuniam, iis qui domi manent, ad ſpectacula diſtribuunt; hæ verò, eos qui militiam detrectant indemnes conſtituunt: exinde etiam eos, qui officio fungi volunt, minùs animatos reddunt. Poſtquam verò hæc ſuſtuleritis, et viam optima conſulendi tutam præbueritis: tum qui ea ſcribat quæ omnes è republicâ eſſe ſcitis, quæritote. Priuſquam autem hæc acta ſint, ne circumſpiciatis, quiſnam,

dum vobis optimè consulat, a vobis interire velit: neminem enim reperietis; præsertim, cùm id unum ex eo futurum sit, ut et, qui ea dixerit ac scripserit, per injuriam mulctetur, nec rebus quicquam consulatur; sed optima suadendi studium magis etiam in posterum, quàm nunc est, reddatur periculosum. Ac postulandum est, ut eas leges abrogent isti ipsi, qui tulerunt. Non enim æquum est, gratiâ, quæ totam civitatem læsit, illos frui, qui tum tulerunt: odium autem, per quod cum omnibus nobis melius ageretur, ei qui nunc optima suaserit, esse fraudi. Priusquam autem hæc rite comparata fuerint, nequaquam, Athenienses, apud vos quenquam velitis esse tantum, ut hisce legibus a se violatis, pœnas non det: aut adeo vecordem, ut in evidens malum semetipsum conjiciat.

VI. Quin nec illud vobis ignorandum est, Athenienses, decreta nullius esse momenti, nisi et hoc accesserit, ut, ea quæ decernantur, nos alacriter facere studeamus. Nam si eam vim decreta per se haberent, ut, aut vos ad officium faciendum compellere, aut ea quæ continent perficere, possent; neque vos multa decernendo, *tam* pauca, vel nihil potiùs, effeciſſetis; neque Philippus tam diu se insolenter gessisset. Neque enim per decreta quidem stetisset, quo minùs olim pœnas dedisset. Sed hæc non ita se habent. Agere enim, ut ordine posterius quam orationes habere, aut suffragia ferre; ita vi prius est et potius. Hoc igitur adjungendum est:

eſt: reliqua præſtò ſunt. Nam qui prudenter dicere poſſint, ſunt apud vos, Athenienſes; voſque omnium acutiſſimi eſtis ad ea, quæ dicuntur, percipienda: quin et *eadem* exequi nunc poteritis, ſi rectè facietis. Quod enim tempus, quamve occaſionem, Athenienſes, meliorem hâc quæritis? aut quando ea, quæ fieri debent, agetis, ſi nunc non agetis? Nonne omnia vobis homo loca præripuit? quòd ſi et hac terrâ potietur, *nonne* omnium turpiſſima paſſuri ſumus? Nonne quibus, ſi bellum gererent, ſtrenuè nos opitulaturos ſpoſpondimus, hi nunc bello petuntur? Nonne hoſtis eſt? Non veſtra tenet? non barbarus? quid non denique? Sed, Deum immortalem! ſi hæc omnia reliquerimus, et ei tantùm non, ad ea *obtinenda*, operam navaverimus: tum, autores harum rerum qui ſint, quæremus? Neque enim nos in causâ eſſe fatebimur: ſatis hoc ego ſcio. Nam et in belli periculis fugientium nemo ſeipſum accuſat, ſed tum ducem, tum commilitones, et quoſvis potiùs: ut vincerentur tamen, per omnes eos profectò factum eſt qui fugerunt. Manere enim licuiſſet ei, qui alios accuſat. Quòd ſi hoc facerent ſinguli, viciſſent. Ita nunc, non ſuadet aliquis optima? ſurgat alius, et ſententiam dicat, non illum criminetur. Alius quiſpiam meliora dicit? ea facite, diis approbantibus. At ea jucunda non ſunt? nulla hæc dicentis culpa eſt: niſi, cum vota eſſent facienda, non fecerit. Omnia quippe in unum tamquam faſcem colligata, quæ velis, optare, facile eſt: at *opti-*

mam ſententiam eligere, cùm de negotiis conſultatio inſtituitur, non æquè promptum eſt; ſed utiliſſima jucundiſſimis, ſi utraque *obtineri* nequeunt, ſunt præferenda.

VII. At ſi quis theatralem pecuniam nobis relinquere poſſit, et alios ſumptus oſtendere militares, nonne is potior? dixerit aliquis. Aſſentior equidem, ſi quis ſit *qui hoc fecerit*, Athenienſes. Sed miror, ſi cui mortalium unquam aut evenit, aut eveniet, cùm ea, quæ habet, in res ſupervacaneas inſumpſerit, ut iis, quæ non habet, ad res neceſſarias abundet. Sed magnum iſtis rationibus, ex uniuſcujuſque voluntate nimirum, præſidium eſt. Quare omnium eſt facillimum ſeipſum decipere. Quod enim quiſque vult, id etiam ſibi fingit. Sæpe autem natura rerum alia eſt.

VIII. Ista igitur ita conſiderate, ut et res patiuntur: tum et militare poteritis, et ſtipendium habebitis. Non ſanè prudentium, neque generoſorum hominum eſt, omiſſis, ob pecuniæ inopiam, militaribus officiis, hujuſmodi dedecora facilè perpeti; aut contra Corinthios quidem et Megarenſes, arreptis armis, proficiſci; Philippum autem Græciæ civitates pati in ſervitutem redigere, propter inopiam commeatûs, quo exercitus ſuſtentetur. Atque hæc non temerè dicere inſtitui, ut quorundam e vobis odium ſuſcipiam (neque enim ita demens aut *ingenii* infelix ego ſum, ut, cum nullâ ſpe

publici

publici fructûs, mihi odium quæram) ſed boni civis eſſe duco, reipublicæ ſalutem orationis gratiæ anteponere. Nam qui majorum noſtrorum temporibus *publicè* dicebant, eos audio, quemadmodum fortaſſe vos etiam *accepiſtis* (quoſque etiam omnes, qui *nunc* conciones habent, laudare, parum verò imitari ſolent) hâc ratione et hoc inſtituto in republicâ gerendâ uti ſolitos: Ariſtidem illum, Niciam, eum qui idem mecum nomen habuit, *et* Periclem. Ex quo autem exorti ſunt *novi* iſti oratores qui vos, quid cupitis? quid ſcribam? interrogant: quâ vobis re gratificabor? præſentis voulptatis et gratiæ *causâ*, reipublicæ negotia *quaſi* propinata *pereunt*, et talia eveniunt: itaque iſtorum res omnes præclarè ſe habent, veſtræ turpiter.

IX. Atqui conſiderate, Athenienſes, quæ capita rerum, et à majoribus veſtris et à vobis geſtarum, quivis commemorare poſſit: brevis autem erit, et nota vobis oratio. Non enim alienis vos utentes exemplis, ſed domeſticis, Athenienſes, felices fieri licet. Illi igitur, quibus non adulabantur oratores, quos non ita ſuaviter tractabant, ut vos iſti nunc, quinque et ſexaginta annos Græcis volentibus imperârunt: amplius decies mille talenta in arcem congeſſerunt; et regem hujuſce Macedoniæ dicto audientem habuerunt, ſicut æquum eſt parere Græcis barbarum; et multa præclaraque trophæa, terrâ marique parta, erexerunt, cum ipſi militarent; et ſoli mortalium eam rerum geſtarum

gloriam, quæ invidiam ſuperat, reliquerunt. Ac in *tuendâ* Græciâ fuere tales. In ipsâ verò urbe ſpectate quales, et publicis et privatis in rebus, ſe præbuerint. Publicè igitur, ædificia et ornamenta talia et tanta inſtruxere nobis fanorum, et quæ his continentur donariorum, ut a poſteris ſuperari nequeat illorum excellentia; privatim autem adeo modeſti fuerunt, tantâque curâ inſtitutum reipublicæ obſervarunt, ut ſi quis forte veſtrûm Ariſtidis et Miltiadis, et illius ætatis illuſtrium hominum, ædes novit quæ ſint, vicini ædibus nihilo eſſe ſplendidiores videat. Neque enim rei familiaris amplificandæ gratiâ rempublicam gerebant, ſed quiſque ſibi rem communem augendam eſſe putabat. Ex eo autem quòd res Græcorum fideliter, religionem Deorum immortalium piè, commercia inter ipſos æquabiliter, adminiſtrabant, non injuriâ magnam ſibi felicitatem pepererunt. Tunc igitur ad hunc modum, dum illi, quos dixi, ſummæ reipublicæ præerant, ſe res habuerunt. Nunc, dum boni iſti præſunt, quis rerum veſtrarum ſtatus eſt? an ſimilis eſt, aut propè attingit? Ac cætera quidem taceo, cùm multa proferre poſſim. Sed quanquam in tantam incidimus ſolitudinem, quantam videtis omnes, cum et Lacedæmonii perierint, et Thebani occupati ſint, et cæterorum nemo tantas vires habeat, ut nobiſcum de principatu contendere auſit; cumque nobis liceret et privata noſtra ſine periculo tenere, et reliquorum controverſias diſceptare: tamen noſtris agris ſpoliati ſumus,

et

et pluſquam mille et quingenta talenta nullo cum fructu inſumpſimus; et quos in bello ſocios paravimus, hi pacis tempore perierunt, et hoſtem contra noſmetipſos tantum inſtruximus. Alioquì progrediatur aliquis, et mihi dicat, unde, niſi per noſmetipſos, ita ſint auctæ opes Philippi? at bone vir, ſi vitioſa hæc ſunt, at urbanarum rerum ſtatus eſt melior. Ecquid autem dici queat? num propugnacula, quæ dealbamus? et viæ, quas reficimus? et fontes? et nugæ? eos quæſo intuemini, quorum hæc acta ſunt in republicâ: quorum alii e mendicis facti ſunt divites, alii ex obſcuris clari, nonnulli privatas ædes publicis ædificiis ſplendidiores extruxerunt: et quanto res civitatis anguſtiores factæ ſunt, tanto iſtorum, ampliores. Quæ igitur cauſa eſt horum omnium? et cur tandem ſe omnia tum præclarè habuerunt, et nunc haud rectè? primùm, quòd et populus, cùm ipſe militare auderet, dominus erat magiſtratuum, omneſque reipublicæ facultates in ſuâ poteſtate habebat: et bene ſecum agi putabant cæteri omnes, ſi a populo aut honorem, aut magiſtratum, aut beneficium aliquod, conſecuti eſſent. Nunc contra, omnes reipublicæ facultates penes ſunt magiſtratûs, eorumque arbitrio geruntur omnia: vos populus enervati, et, pecuniâ, ſociis, ſpoliati, famuli et additamenti vicem obtinetis: contenti, ſi theatrales pecunias vobis impertiant; aut viſcerationes fortè miſerint; et, quod omnium abjectiſſimum *eſt*, propter ea quæ veſtra ſunt, gratiam etiam habetis.

betis. Qui verò vos in hanc urbem *tanquam carcerem* incluſere, ad talia vos alliciunt, et cicurant, ut vos ad nutum paratos habeant. Neque verò meâ quidem ſententiâ, fieri unquam poteſt, ut magnos et generoſos animos ſumant ii, qui parvis et vilibus rebus occupantur. Nam qualiacunque hominum ſtudia fuerint, talibus eos et animis eſſe præditos neceſſe eſt. Hæc, medius fidius haud mirabor, ſi mihi, qui dixerim, plùs apud vos nocuerint, quàm ipſis harum rerum auctoribus: neque enim ſemper apud vos omnibus de rebus liberè loqui licet, idque ego vel nunc licuiſſe miror.

X. Quòd ſi nunc ſaltem, moribus iſtis relictis, militare, et, ut veſtra dignitas poſtulat, rem gerere volueritis, atque harum domeſticarum opum redundantiâ velut inſtrumento utemini ad externa bona *comparanda*; fortaſſis, Athenienſes, fortaſſis perfectum aliquod et magnum bonum conſequemini, talibus lucellis repudiatis, quæ cum cibis, quos dant ægrotis medici, conferri poſſunt. Etenim *ut* illi neque vires augent, neque emori patiuntur; *ſic* et iſta, quæ vos nunc percipitis, neque tanta ſunt ut juſtam utilitatem aliquam afferant: neque vos, iis deſpectis, ad alia converti patiuntur, ſed alimenta ſunt veſtrûm omnium ſocordiæ. Tune ergo ſtipendium facere jubes? inquiet aliquis. *Sanè:* et e veſtigio eandem eſſe ordinationem omnium, Athenienſes, ut emolumenta publica quiſque accipiens, ubicunque civitati opus fuerit,

eo

eo ſuam operam ſtrenuè navet. Licet agere otium? Cum domi manes, melior eſt tua conditio, quòd ad nullum turpe facinus inopia te compellit. Incidit hujuſmodi quippiam, quale nunc? De iſtis ipſis emolumentis pro patriâ, ut æquum eſt, militabis. Eſtne veſtrûm aliquis extra ætatem *militarem?* Is, quæ nunc ſine ordine capit, ad nihil utilis, ea in æquabili ordine accipiat, omnia inſpiciens et adminiſtrans quæ ſunt agenda. Ad ſummam, neque detrahens quicquam, neque adjiciens, præter pauca; confuſione ſublatâ, rempublicam in ordinem redegi: eodem, accipiendi, militandi, judicandi, et id agendi, quod pro ætate quiſque poteſt, quodque tempus poſtulat, ordine inſtituto. Nuſquam ego dixi, nihil agentibus ea eſſe diſtribuenda, quæ fungentibus officio debentur: neque ipſos deſidere, omnique conſilio deſtitutos otium agere, quòdque alicujus *veſtri imperatoris* peregrini milites vicerint, audire. Hæc enim nunc fiunt. Neque reprehendo eos qui reipublicæ inſerviunt; ſed pro vobis ipſi ea debetis agere, propter quæ alios honoratis: neque cedere ſtatione virtutis, Athenienſes, quam vobis majores, magnis periculis partam, reliquerunt. Fere dixi, quæ conducere putem. Vos autem ea amplectamini, quæ et reipublicæ et vobis univerſis profutura ſunt.

Athenienſes Charidemo, (qui, licet alienigena eſſet, quippe Oreo Eubœæ oppido oriundus, eorum tamen exercitui in Helleſponto præfuit) in mandatis

tis dederant Chalcidem, quæ pagus Thraciæ eſt, nec longè ab Olyntho diſtat, ſuppetias ire. Is itaque quater mille pedites, equiteſque centum et quinquaginta illò deduxerat; iiſque Olynthiorum copiis conjunctis, Pallenen, (Macedoniæ peninſulam verſus Thraciam) Bottiamque (regionem Chalcidi confinem, quæque, inter alias urbes, Pellam quoque regni Macedoniæ caput continebat) depopulabatur. TOURELLUS.

LIBANII

LIBANII

ARGUMENTUM

IN

OLYNTHIACAM

(Juxta ipſum) PRIMAM.

OLYNTHUS *Thraciæ fuit urbs; eam Græci tenuerunt, oriundi Chalcide: quod eſt Eubœæ oppidum Athenienſium colonia. Multa porro et præclara Olynthii, ut et cum Athenienſibus, qui Græcis imperârunt olim, et item cum Lacedæmoniis, bella geſſerunt: ac magnam tandem adepti potentiam, inter cognatas civitates excelluerunt. Non parva enim in Thraciâ Chalcidicæ gentis multitudo fuit. Poſt, initâ cum Philippo rege Macedoniæ ſocietate, Olynthii cum eo primùm Athenienſibus arma intulerunt: idque partim ob Anthemuntem oppi-*

dum

dum acceptum, de quo inter Macedonas et ipſos contentio fuerat; partim ob Potidæam, quam Philippus, expugnatam ereptamque Athenienſibus, Olynthiis tradiderat. Tandem ſuſpectum habere cœperunt regem, quòd et magna ejus ſubitaque incrementa, et parum fidum eſſe ingenium, viderent. Obſervato igitur tempore, quo is peregre abeſſet, miſſis legatis pacem cum Athenienſibus fecerunt, in quo ictum cum Philippo fœdus violabant. Pacti enim fuerant, ſe communiter bellum et geſturos cum Athenienſibus, et, ſi aliud viſum eſſet, communiter compoſituros. Philippus autem, jampridem cauſam contra eos quæritans, tum verò hanc nactus, bellum eis, ut fœdifragis, et cum hoſtibus ſuis amicitiæ fœdere conjunctis, infert. Quare hi legatos Athenas mittunt ad petendum auxilium; iis Demoſthenes patrocinatur, et opem ferre jubet Olynthiis, quod in eorum ſalute ſit poſita ſecuritas Athenienſium. Nunquam enim Philippum, ſalvis Olynthiis, in Atticam venturum: Athenienſes autem facultatem habituros eſſe navigandi in Macedoniam, atque in eâ gerendi belli: ſin urbs hæc a Philippo ſubacta fuerit, apertam eſſe viam regi ad invadendos Athenienſes. Negat autem Philippum tam ſuperatu eſſe difficilem, quàm putetur; ut animos contra eum faciat Athenienſibus. Diſſerit etiam de pecuniâ publicâ: ſuadetque, ut a ſpectaculis ad militiæ uſum transferatur. Ac morem, quo Athenienſes quondam ſunt uſi, minus notum, explicari neceſſe eſt. Cum olim non ſaxeum eſſet apud eos theatrum, ſed ex ligneis tabulis coaſſatum, omneſque locum occupare properarent, et verberibus, et vulneribus etiam

etiam interdum, alii alios afficiebant. Quod magiſtratus Athenienſium prohibuturi, venalia fecerunt loca, ut nemo, niſi binis obolis numeratis, ad ſpectandum admitteretur. Ne verò pauperes eo ſumptu premi viderentur, conſtitutum fuit, ut e publico binos illos obolos quiſque acciperet. Quæ conſuetudo, inde orta, eò uſque proceſſit, ut non eo nomine duntaxat acciperent, ſed prorſus omnem pecuniam publicam diſtribuerent. Unde etiam ad militiam ſegnes facti ſunt: quam enim pecuniam olim propter expeditiones e publico in ſtipendium accipiebant, eam tum in ſpectaculis et feſtis domi partiebantur. Nolebant igitur jam egredi, et ſubire pericula: ſed et legem ſciverant de theatrali hac pecuniâ, quæ mortem minitaretur ei qui autor eſſet, ut ea in veterem ordinem reponeretur, fieretque militaris. Quare Demoſthenes cautè hanc conſilii partem attingit, ſeque ipſe interrogans, tune jubes, ut hæc militaris fiat? reſpondet, minime verò equidem. Atque hæc de theatrali pecuniâ. Diſſerit orator etiam de urbanis copiis: ipſis civibus eſſe militandum, non, ſicuti ſolebant, per milites peregrinos opem ferendam, cenſens, eam enim cauſam eſſe aſſerit, cur res malè geratur.

ARGU-

ARGUMENTUM

TERTIÆ OLYNTHIACÆ

EX

TOURRELLO.

HÆC oratio, eodem quo duæ ſuperiores titulo inſcripta, in ejuſdem etiam argumenti tractatione generaliter verſatur. Olynthii, vehementer a Philippo preſſi, quibuſque ad illud uſque tempus, conductitiis militibus, malè ab Athenienſibus ſuccurſum fuerat, novas petebant copias, non ex mercenariis, ſicuti antea, et peregrinis conflatas, verùm ipſis Athenienſibus; qui ſincero cùm ſuæ gloriæ, tùm communis cauſæ, ſtudio animati ſint. Ex hac occaſione Demoſthenes expendit quanti iis momenti ſit ut Olynthum incolumem ſervent, quippe quæ ultimum ſit ipſarum Athenarum propugnaculum. Quoniam igitur vicini mali formido eorum

aliquando

aliquando induſtriam acuit, quibus ne maxima quidem pericula, modò ſint longinqua, terrorem incutere poſſent; propterea orator ſummâ vocis contentione aquas clamat, tanquam ad reſtinguendum bellum, cujus jam per Atticam, atque circa ipſius caput, ſcintillæ volitant. Deinde, quò cautiorem adhuc expeditionis ſucceſſum reddat, quàm neceſſe ſit ut militiæ munera per ſe obeant, oſtendit; poſtremò, ut indicet, quâ certiſſimè ratione in hujuſce belli apparatum ſumptus poſſint ſuppeditare, rurſus iis de militari pecuniâ inſtat; ad eum verò modum ex quo intelligatur, prioribus ipſius admonitionibus non eum, quem par erat, ſucceſſum obtigiſſe. Athenienſes, ſub Charete duce, ſubſidio miſere ſeptendecim triremes, cum bis mille peditibus, equitibus verò trecentis, iiſque omnibus, ſicuti Olynthii petierant, Athenienſibus.

E DEMOS-

DEMOSTHENIS OLYNTHIACA III.

Vulgò autem PRIMA.

I. SI, quibus de rebus in hoc tempore deliberatis, Athenienſes, *in his* quid é republicâ futurum ſit, explicetur; multis *id* arbitror divitiis vos eſſe prælaturos. Quod cum ita ſit, æquum eſt, ut ultro et alacriter *omnes* eos, qui conſilium dare volunt, audiatis. Etenim non ſolùm ſi quid utile meditatus quis venerit, id debetis, cum audîeritis, amplecti: verùm etiam veſtræ fortunæ eſſe puto, ut multa opportuna dictu ſubitò nonnullis in mentem veniant; ita ut facile vobis ſit ex omnibus utilia deligere.

II. PRÆSENS igitur occaſio, Athenienſes, tantùm non editâ voce clamat, vobiſmetipſis eſſe curam rerum illarum ſuſcipiendam, ſi modò veſtræ ſalutis rationem habeatis. Nos verò neſcio quomodo mihi eſſe videmur erga illas animati. Sunt autem, quæ mihi quidem videantur, *hæc*; et auxilia jam eſſe decernenda, et quàm

quàm celerrime eſſe comparanda, ut hinc *(urbanis copiis)* opem feratis; et non idem admittatis, quod etiam priùs; et legatos mittendos eſſe, qui hæc dicant, et rebus interſint: quippe quòd hoc maximè timendum eſt, ne Philippus, (ut eſt homo callidus, et in rebus tractandis ſagax) partim concedendo, ubi res ita tulerit, partim minitando, (quâ quidem in parte non immeritò illi fides habebitur) partim nos et abſentiam noſtram criminando, de ſummâ rerum intervertat aliquid, et *ad ſeſe* arripiat.

III. Verùm illud peropportunè cadit, Athenienſes, ut quod ſummo Philippi rebus præſidio eſt, idem ſit etiam vobis utiliſſimum. Nam quòd is, ſolus, omnia et arcana et aperta moderatur, ac ſimul et dux eſt, et dominus, et quæſtor, et ipſe ubique adeſt exercitui; in eo, ad res bellicas celeriter et tempeſtivè conficiendas longè antecellit: pacificationi autem, quam cum Olynthiis libenter faceret, *hæc* adverſantur. Certò enim ſciunt Olynthii, ſe non jam de gloriâ, nec de agrorum aliquâ parte, verùm ne evertatur patria ſua, atque in ſervitutem redigatur, bellum gerere; norunt etiam quomodo cum Amphipolitis egerit, qui urbem ei tradiderant, et cum Pydnæis, qui *in urbem eum* receperant. Denique meâ quidem ſententiâ, omnino rebuſpublicis infida *res* eſt regia poteſtas, præſertim verò ſi ſint finitimæ.

IV. Quæ cum ita esse sentiatis, Athenienses, et cætera quæ decent omnia, cogitetis, ut velitis et excitemini, belloque, si unquam, nunc certè maximè incumbatis, *vos* oportere dico: pecuniam alacriter conferentes, et ipsos militantes, et nullâ in re deficientes. Nulla enim jam ratio vobis, nullus prætextus, quo minùs officio fungi velitis, relinquitur: nam quod omnes jactabatis, Olynthios in Philippum esse concitandos, id ultro nunc accidit: eâque ratione, quâ maximè vobis expediat; nam si vestro impulsu bellum suscepissent, socii fortasse parum firmi, atque ad tempus in eâ sententiâ fuissent. Quoniam autem eum ob illata sibi crimina oderunt: firmas eos probabile est cum eo, propter ea quæ et metuunt et perpessi sunt, gerere inimicitias. Quare non negligenda est talis oblata occasio: neque *committendum, ut* idem vobis accidat, quod sæpe jam priùs accidit. Si enim nos, cum defensis Eubœensibus rediremus, atque Hierax et Stratocles Amphipolitæ, hoc suggestu conscenso, vos solvere, atque oppidum *in fidem* accipere, juberent; pari studio privatis *rationibus* nostris consuluissemus, ac salutem Eubœensium *tutati eramus*; et Amphipolim tum obtinuissetis, et omnibus, quæ deinde secuta sunt, negotiis fuissetis liberati. Rursus, cum Pydnam, Potidæam, Methonem, Pagasas, cætera (ne singulis commemorandis immorer) obsideri nunciaretur, si tum harum urbium vel uni primæ, alacriter, et ut decuerat, opem

opem tuliſſemus ipſi, faciliore et multò humiliore nunc uteremur Philippo. Nunc, dum præſentia ſemper amittimus, et futura ſuâ ſponte ſe rectè habitura opinamur, et auximus, Athenienſes, Philippum nos, et tantum effecimus, quantus nemo unquam fuit rex Macedoniæ. Nunc autem venit occaſio. Quæ? hæc quam offerunt Olynthii ultro, civitati, nullâ priorum illarum deterior.

V. Ac ſi quis (ut mihi quidem videtur) eorum quæ in nobis Dii fecerunt æquus ſit æſtimator, is, tametſi multa non ita ſint, ut deberent, magnam tamen Diis gratiam ſit habiturus, meritò. Nam quòd multa bello amiſimus, id negligentiæ noſtræ acceptum referre jure quis poſſit. Quòd autem neque olim hoc factum, et oſtenſa jam nobis eſt quædam ſocietas, quæ hæc compenſaret, modò uti velimus; divinæ benevolentiæ beneficium equidem pronunciarem. Sed perinde ſit ſcilicet ut et in parandâ pecuniâ, ſi quis eam, quam acceperit, etiam ſervârit, magnam habet fortunæ gratiam: ſin imprudens conſumpſerit, unà conſumpſit et accepti a fortunâ beneficii memoriam. Sic etiam in rebus gerendis; qui occaſionibus non rectè uſi ſunt, ii tametſi boni quippiam divinitùs obtigit, haud meminerunt. Ex ultimo enim eventu, de iis quæ præceſſerunt omnibus, ſit plerumque judicium. Quapropter vobis ea quæ reſtant, Athenienſes, magnæ curæ eſſe debent, ut his vitiis correctis, ob res ſic

administratas infamiam deleamus. Quòd si hos quoque homines destituerimus, Athenienses, atque ille Olynthum everterit: dicat mihi aliquis, quid *restet*, quod illum, quo minùs eat quò velit, remoretur?

VI. Nunquis vestrûm cogitat, Athenienses, et spectat, quibus *tam* magnus evasit rationibus, infirmus cum esset initio, Philippus? Primùm Amphipoli captâ, postea Pydnâ, mox Potidæâ, denique Methone, postremò Thessaliam invasit. Demum, quum Pheras, Pagasas, Magnesiam, omnia, suo arbitratu composuisset, in Thraciam abiit. Deinde ibi, regibus aliis ejectis, aliis constitutis, in morbum incidit: ex eo paululum recreatus, non ad socordiam se deflexit, sed statim Olynthios est aggressus. Ejus autem in Illyrios, ad Pæonas, et adversus Arymbam, et quò non? prætereo expeditiones. Quid ergo, inquiet aliquis, ista nobis commemoras nunc? Utrumque ut cognoscatis, Athenienses, et sentiatis, tùm, projicere singulatim semper aliquid rerum, quàm non expediat: tùm perpetuam in rebus gerendis alacritatem, quâ erga omnes Philippus utitur, cuique addictus est; præ quâ fieri non poterit, ut, rebus gestis contentus, in otio se contineat. Si autem, ille, præsentibus semper majus aliquid efficere oportere, in eâ sententiâ erit, si nos autem, nullius rei curam strenuè suscipere: considerate, quem tandem harum rerum exitum fore sit sperandum. Quis vestrûm, per Deos, adeo simplex est, qui nesciat, bellum inde

inde ad nos venturum, ſi neglexerimus? Verùm id ſi fiat, vereôr, Athenienſes, ne quemadmodum ii, qui temerè pecuniam magno fœnore mutuò ſumunt, atque illâ pauliſper locupletati, poſt etiam patrimoniis evertuntur; ſic et nobis ſegnitiem noſtram magno conſtitiſſe appareat; et dum ad voluptatem omnia referimus, in neceſſitatem tandem veniamus, multa, eaque gravia, quæ minimè vellemus, faciendi; deque agris noſtris ſit dimicandum.

VII. Ac reprehendere quidem, dixerit forſan aliquis, eſſe facile et cujuſvis; quid autem de his rebus ſtatuendum ſit, pronunciare, id eſſe conſiliarii. Ego verò, quanquam illud non ignoro, ſæpè vos non iis qui ſunt in culpâ, ſed his, qui poſtremi ſententiam dixerint, iraſci, ubi quid ex ſententiâ non evenerit: non tamen arbitror meæ privatæ ſalutis ita habendam eſſe mihi rationem, ut quicquam diſſimulem, quod e re veſtrâ futurum eſſe ducam. Cenſeo igitur, duobus vos oportere modis rebus ſuccurrere, tùm urbes Olynthiorum tuendo, et milites, qui id agant, mittendo; tùm regnum ejus vaſtando, et triremibus, et militibus aliis. Quòd ſi alterutrum neglexeritis, vereor ne irrita ſit futura expeditio veſtra. Sive enim, agrum ſuum a vobis diripi vexarique paſſus, ipſe interim Olynthum ſubegerit, facilè domum reverſus ſua defendet; ſive præſidia vos duntaxat Olynthum miſeritis, videns rem domi in tuto eſſe, aſſidebit et ducet bellum, morâque obſidionis

eos ſuperabit. Auxilia igitur et magna et bipertita eſſe oportet. Ac de auxiliis hæc ſtatuo.

VIII. Quod autem ad pecuniam comparandam attinet, eſt, Athenienſes, pecunia vobis, eſt quanta omnium mortalium nemini, militaris: eam verò vos, ſic ut vultis, capitis. Quam ſi militantibus reſtitueritis, nullâ aliâ pecuniæ comparandæ ratione opus erit; ſin minùs, opus erit; vel nulla potius ſatis erit ratio. Quid igitur? dicat aliquis, tune decretum ſcribis, ut ea ſit militaris? Ego verò nequaquam. Equidem conſcribendum exercitum puto, et hanc pecuniam eſſe militarem *debere*, et unam eſſe rationem, eandem, et accipiendi et faciendi quæ oporteat. Eam verò vos ita capitis, ut feſta celebretis, et res ferè nullas geratis. Reliquum igitur id eſt, cenſeo, ut omnes *tributum* conferant; ſi multis opus erit, multum, ſin paucis, parum. *Omninò certè* pecuniis eſt opus, nec ſine his quicquam poteſt ritè adminiſtrari. Indicant etiam alias alii comparandæ pecuniæ rationes; e quibus eam vos deligete, quæ maximè conducere videbitur, et rerum curam, dum occaſio adeſt, ſuſcipite.

IX. Illud etiam eſt operæ pretium cogitare et reputare, quo in loco nunc ſint res Philippi. Neque enim (ut videatur, et dici poſſit, re non ſatis conſideratâ) ſtatus ejus hoc tempore præclarus eſt, aut pulcherrimus. Neque intu-

intuliſſet ille hoc bellum unquam, ſi gerendum fore cenſuiſſet; nam tùm primo ſtatim impetu ſe omnem rem confecturum ſperabat: quam ſpem falſam habuit. Hoc igitur primùm illum turbat, cùm præter expectationem evenerit, et magnam illi movet ægritudinem. Deinde res etiam Theſſalorum. Nam hæ quidem, naturâ nimirum, et ſemper, omnibus mortalibus infidæ fuerunt. Quales autem ſunt, tales eas nunc et ille cum primis experitur. Decreverunt enim *Theſſali* Pagaſas ab eo repoſcere, et Magneſiam muniri vetuerunt. Præterea quoſdam audivi ego, qui dicerent, non conceſſuros ei Theſſalos poſthac portoriorum et vectigalium uſusfructum, quòd Theſſalorum rempublicam inde ſuſtentari, non ea intercipi a Philippo, oporteat; quâ pecuniâ privatus ſi fuerit, in arctum admodum ei ſtipendia peregrini militis redigerentur. Jam Pæonem et Illyrium, cæteros denique omnes, exiſtimandum eſt ſui juris et liberos, quàm ſervos, eſſe malle. Inſueti enim ſunt cuiquam parere, et homo importunus eſt, ut aiunt: neque profectò id incredibile fortaſſis eſt. Nam res ſecundiores quàm par eſt, temeritatis occaſionem incautis præbent. Quare ſæpe videtur parta tueri bona eſſe difficilius, quàm parare. Statuetis igitur, Athenienſes, incommoditates illius veſtras eſſe commoditates, et occaſionem ſtrenuè urgebitis, nec legatos duntaxat mittetis, quò mittendi ſunt, ſed et ipſi militabitis, et alios omnes concitabitis. Nam ſi Philippo talis contra nos

daretur

daretur opportunitas, et bellum prope noſtros fines oriretur, quàm cupidè putatis eum in nos invaſurum? Et nonne pudeat vos, ſi nec ea, quæ ipſi ferretis, ſi poſſet ille, datâ occaſione facere audeatis?

X. Præterea ne hoc quidem vos prætereat, Athenienſes, nunc optionem dari vobis, utrum vos illic oporteat bellum gerere, an apud vos illum? Si enim Olynthiorum opes manſerint incolumes, vos illic pugnantes, cùm illius regnum vaſtabitis, tum ſecurè hâc veſtrâ terrâ fruemini. Sin illa Philippus occupârit: quis eum porro huc ire prohibebit? Thebani? Ne ſit dictu acerbius, etiam expeditè unà irrumpent. An Phocenſes? Qui ne ſua quidem ſine veſtris auxiliis tueri poſſunt. Aut alius quiſpiam? At hercule nolet. Omnium certè abſurdiſſimum fuerit, ſi, quæ nunc etiam cum ſtultitiæ reprehenſione, tamen eloquitur, ea, datâ poteſtate non faceret. Quantum autem interſit, hic an illic bellum geratur, verbis nihil opus eſſe arbitror. Si enim oporteret vos ipſos triginta duntaxat dies foris eſſe, et quæ alendo ſunt exercitui, ea e noſtri agri proventibus petere (etſi nullus inquam hoſtis in eo verſaretur) id damnum quod ii veſtrûm, qui agros colunt, admitterent, majus fore totius belli ſuperioris impenſis arbitror. Quòd ſi quæ hoſtiles copiæ venerint, quantum exinde damnum fore putetis? Accedet contumelia, atque inſuper ipſius

rei

rei dedecus, quod nullo minus eſt detrimento, ſanis quidem hominibus.

XI. QUARE omnia hæc in conſpectu habentes, univerſi opem ferre, et bellum illuc amoliri debent; divites, ut, pro multis, quæ Deûm benignitate poſſident, pauca impendentes, reliquis ſecurè fruantur: juvenes, ut in Philippi regno partâ bellandi peritiâ, formidabiles incolumis patriæ cuſtodes fiant: oratores, ut in reddendis rationibus adminiſtrationem ſuam facilè tueri poſſint. Nam ut eæ res erunt, quæ vobis evenient, ita et vos de actis eorum judicabitis. Quæ utinam bonæ ſint, uniuſcujuſque gratiâ!

*Philippus anno inſequenti Olynthum cepit. Eam omnia Athenienſium ſubſidia et conatus a domeſticis ipſius hoſtibus tueri non poterant: duo enim ejus cives, Euthycrates et Laſthenes, eam prodiderunt. Ita Philippus, largitionibus viâ factâ, miſeram urbem ingreditur, diruitque; partem civium ſervituti addicit, partem venumdat, neque aliter quàm crudeliori mortis genere proditores a cæteris diſtinguit. Olynthii, ſicuti jam annotavimus, Philippi indignationem ſubierant, quòd duos fratres ejus, qui ex altero conjugio * ei ſupererant, per miſericordiam receperant. Eorum ſcilicet, quaſi competitorum,*

* Amyntas Philippi pater ex Eurydice tres filios ſuſcepit, Alexandrum, Perdiccam, et Philippum Alexandri Magni patrem, filiam etiam Euryonem: ex Cygneâ autem Archelaum, Archideum, Menelaum.

per-

pertæsus, quippe quos in partem regni Macedonici ipsa quodammodo natura vocare videbatur, se prorsus ab iis liberare voluit, sicuti anteà tertium de medio sustulerat; atque ita demum barbaras animi sui suspiciones tranquillavit. Igitur Olynthum obsidet, expugnat, exscinditque; fratres olim destinato supplicio tradit, prædâque ingenti pariter et parricidii voto fruitur. TOURELLUS.

LIBA-

LIBANII

ARGUMENTUM

IN

ORATIONEM

DE PACE.

Quum bellum Amphipolitanum diu duraſſet; pacem tàm Philippus quàm Athenienſes expetiverunt: Athenienſes, quòd fortunâ in eo utebantur adversâ: Philippus quia præſtare cupiebat ea, quæ tùm Theſſalis, tùm Thebanis promiſerat. Pollicitus autem fuerat Thebanis, ſe Orchomenum et Coroneam Bœotiæ oppida eis traditurum: utriſque, ſe Phocenſe bellum confecturum. Id quod ab eo fieri non poterat, dum hoſtes haberet Athenienſes. Nam priùs etiam in Phocidem impreſſionem facturus

turus, quia Athenienſes claſſe circumvecti, eas quæ Pylæ (à nonnullis etiam Thermopylæ) vocantur, occupârant; regionis aditu prohibitus fuerat. Nunc, pace factâ cum Athenienſibus, obſiſtente nemine, intra Pylas progreſſus, gentem Phocenſem funditùs everterat, locumque Phocenſium inter Amphictyonas illorumque in concilio ſuffragia, a reliquis Græcis acceperat; et legatos etiam ad Athenienſes miſerat, poſtulans, ut et ipſi idem ratum haberent. Demoſthenes igitur monet, eſſe concedendum, non quòd rem ipſam probet, aut juſtum eſſe dicat, ut Macedo Græci concilii ſit particeps: ſed metuendum eſſe affirmat, ne totius Græciæ infeſtis armis oppugnentur. Athenienſibus enim alios aliis de cauſis eſſe infenſos, qui communi conſilio ipſos invaſuri ſint. Communem hanc (inquit) occaſionem dabimus contra nos, quòd ſoli hi ſumus, qui decretis Amphictyonum intercedamus. Proindè conſultius eſt tueri pacem (præſertim Philippo intra Pylas progreſſo, Atticæque invadendæ poteſtatem nacto) quàm ob rem tantillam tantum adire periculum. Hæc oratio inſtituta quidem fuiſſe, ſed habita eſſe in publico mihi non videtur: quum orator in Æſchinis accuſatione, de hoc etiam eum inter cætera criminetur, quod autor fuerit, ut Amphictyonica Philippo dignitas decerneretur: eâ cum de re nemo alius referre auderet, ne Philocrates quidem, omnium impudentiſſimus: quòd ſi ipſe hæc ſuaſiſſet, haud utique Æſchinem ob hæc eadem culparet. Satis igitur appa-

ret,

ret, eum ſuſpicionem veritum, ne Philippi ſtudioſus et largitionibus a rege corruptus, ſententiam hanc dixiſſe videretur. Nam et in hâc ipsâ oratione talem quandam ſuſpicionem amovere nititur, dum ſe ut patriæ amantem, et ab accipiendis muneribus abhorrentem commendat.

ALIUD

ALIUD ARGUMENTUM EX TOURRELLO.

EOSDEM *duces in hâc oratione collocandâ, quos et in cæteris ſecutus ſum. Habita eſt, ſecundum eos, Archonte Archiâ, anno regni Philippi quindecimo, Olympiadis centeſimæ octavæ tertio. Confecto bello ſacro, Philippus Amphictyonas convocavit, quibus bis in anno convenire mos fuit; vere nempè Delphis, et autumno Thermopylis. Ibi in concilium ſuum, Philippum poſteroſque ejus coeptârunt, in Phocenſium locum ſuffectos, quos, ob templi Delphici violationem, jure ſuffragii privârant. Athenienſes, etſi ex Amphictyonibus erant, attamen huic rei minimè ſe immiſcebant. Forſan, de induſtriâ abfuerunt, ne præſentes comprobâſſe vide-*

viderentur; vel quod verisimilius est, Philippus, ad omne impedimentum præcavendum, eos solos ex Amphictyonibus, quos sibi favere noverat, tumultuosè congregavit. Utcunque erat, rem solertiâ suâ tandem effectam dedit; et in numerum Amphictyonum relatus est. Poterant autem super hâc re lites moveri, utpote nec palàm nec ritè factâ. Ideò civitates quibus jus erat legatos ad cœtum Amphictyonicum mittendi, petiit, ut auctoritate suâ confirmarent decretum, ratum, si comprobarent, futurum; sin minùs, irritum. Inter cæteros, Athenienses quoque idem rogat. In oratione igitur sequente, Demosthenes gravibus et firmis argumentis probat, non esse e republicâ huic decreto adversari; ne et novum Amphictyonem, et collegas omnes ejus in se concitent. Libanius, *et post hunc* Photius *rati sunt Demosthenem scripsisse quidem, non verò publicè habuisse hanc orationem: in quâ consilium commendat quod ipse alibi, et Æschinem auctorem, acerrimè reprehendit. Verùm, præterquam quòd non audere orationem a se scriptam pronunciare, maximè abhorreat a moribus oratoris nostri (semper sententiam suam profiteri palàm soliti, et ab omni tergiversatione longè alieni) quòdque oratio scripta, et in omnium manibus versata, non minùs auctorem reprehensioni obnoxium redderet, quàm si pro rostris pronunciata fuisset; notandum etiam est, Demosthenem hìc non suadere aut tueri, quod ab Æschine factum, crimini dedit: cives tantummodò monet, ne repugnando Amphictyonum decreto propè omnium suffragiis sancito, temerè se in pericula maxima conjiciant: docetque sapientis esse tempori-*

bus cedere, ne graviora ſuſcipiantur incommoda. Longè quinetiam aliud eſt, ad aliquid agendum impellere, (in quâ causâ eſt Æſchines) et ut jam factum toleretur, hortari, (in quâ eſt Demoſthenes). Sed de hoc ſatis jam dictum. Oratio hæc, ſive pronunciata, ſive non, Demoſthenis (id quod conſtat) opus eſt: idque ad exiſtimationem ejus ſufficit. Neque immorando in re tam parvâ, aut lectorem fatigandum, aut legendi cupiditatem minuendam, puto.

DEMOS-

DEMOSTHENIS

ORATIO

DE PACE.

I. VIDEO, Athenienſes, hæc negotia multas habere difficultates et turbas: non eò tantum, quòd multa per incuriam ſunt amiſſa; et bene de eis dicendo nihil proficitur; verùm ob illud etiam, quòd de reliquis nullâ ex parte omnes quid expediat, conſentiunt; ſed hi ſic, illi aliter opinantur. Eſt autem cùm ſuâpte naturâ periculoſum ac difficile, dare conſilium; tum vos, Athenienſes, hoc multo difficilius effeciſtis: nam quum omnes alii ante rem deliberent; vos, re jam perfectâ, id facere ſoletis. Ex quo, per omne tempus quod ego meminerim, accidit, ut et is qui delicta veſtra reprehenderet, laudaretur, verèque dicere videretur; et rerum gerendarum, quæ in deliberationem caderent, occaſiones, vos amitteretis. Quæ quanquam ita ſunt, tamen arbitror, et quia hoc perſuaſum habeo,

ſurrexi, me, (ſi omiſſis tumultibus et rixis, audire volueritis, ſicut de republicâ tantiſque negotiis deliberantes oportet) ea poſſe et dicere et ſuadere, per quæ et rerum ſtatus emendetur, et amiſſa recuperentur.

II. Quum vero ſatis ſciam, Athenienſes, ſemper expedire plurimùm apud vos (ſi quis modò audeat) ea quæ ante dixerit, repetere, ac de ſemetipſo verba facere; ego tamen id adeò moleſtum et odioſum eſſe puto, ut quanquam neceſſarium video, tamen ab eo abhorream. Exiſtimo tamen vos de his quæ nunc dicam, rectiùs judicaturos, ſi pauca, prius aliquando a me dicta, in memoriam revocetis. Ego, Athenienſes, primùm, quùm vobis, turbato Eubœæ ſtatu, quidam ſuaderent, ut opem Plutarcho ferretis, bellumque ignobile et ſumptuoſum ſuſciperetis; primus et ſolus pro concione adverſatus ſum; parumque abfuit, quin iſti, qui parvi lucelli causâ, vos ſuis conſiliis in multos et magnos errores induxerunt, me dilaniarent. Deinde parvo tempore præterito, ſimul ac vos et ignominiam reportâſtis, et iis injuriis affecti eſtis, quibus nulli hominum unquam, ab iis quibus opem tulerant; cognoviſtis omnes et horum conſiliariorum improbitatem, et me utiliſſima Reipublicæ dixiſſe. Poſt iterum, Athenienſes, quum perſpexiſſem hiſtrionem Neoptolemum, per ſpeciem ſuæ artis quidvis impune agere, civitatem autem maximis malis afficere, reſque veſtras adminiſtrare et dirigere

rigere in Philippi *commoda*; prodii, idque vobis expoſui, nullis, privatis vel inimicitiis, vel calumniandi ſtudio impulſus; quemadmodum facta quæ ſecuta ſunt, declarârunt. Atque in his, non jam Neoptolemi defenſores accuſabo (neque enim unus aliquis fuit) ſed vos ipſos. Nam ſi Bacchanalibus, tragædorum *merè* ſpectatores fuiſſetis, non de ſalute reipublicæ ſermo eſſet habitus; nequaquam vel eum tam æquis, vel me tam infenſis animis audîiſſetis. Atqui hoc ſaltem vos opinor nunc univerſos ſenſiſſe, eum tùm ad hoſtes profectum, ut coacto ære alieno quod ſibi illic deberi dicebat, huc reverſus, publica munera obiret, et hâc oratione plurimùm eſſe uſum, iniquum eſſe, quemquam ideò quod opes, quas illic haberet, huc inveheret, ſaccuſari: cùm primum autem factâ pace tutò id facere potuit, quæ bona manifeſta hìc poſſedit, ea vendidiſſe; factamque pecuniam, properè ad illum profectum, avexiſſe.

III. Duo hæc, quæ prædixi ego, teſtantur, habitas orationes fuiſſe veras et rectas, talia *cum eſſent* qualia ego ea pronunciâram. Tertium eſt, Athenienſes (unico autem hoc dicto, de iis unde digreſſus ſum, verba faciam). Quum nos legati, exacto de pace jurejurando, rediiſſemus, et quidam pollicerentur, fore ut Theſpiæ et Platææ inſtaurarentur; ut Philippus Phocenſes, ſi eos in poteſtatem redegiſſet, conſervaret, Thebanorum autem civitatem rectè

adminiſtraret; quin et Oropum veſtrum futurum, et Eubœam pro Amphipoli vos recepturos: cùm denique plures ejuſmodi ſpes et fallacias *jactarent*, quibus vos inducti, neque utilitatis, neque æquitatis, neque dignitatis veſtræ habitâ ratione, Phocenſes deſeruiſtis: *hæc inquam cum fierent*; apparebit me in horum nullo, vel ſtruxiſſe fraudem, vel *aliquid* tacuiſſe; ſed prædixiſſe vobis (idque haud dubiè meminiſtis) me talia neque ſcire, neque expectare: ſed exiſtimare, nugas agere eum, quicumque talia profiteretur. Hæc igitur omnia, quæ me rectiùs quam alios prævidiſſe conſtat, neque, Athenienſes, ſingulari meæ ſolertiæ adſcribam; neque arrogantèr prædicabo; aut ob aliud quicquam me intelligere et præſagire profitebor, niſi ob duas cauſas, quas vobis exponam. Una eſt, Athenienſes, Fælicitas; quam ego omni humanæ ſolertiæ et ſapientiæ præſtare video: altera, quod gratis negocia judico et conſidero: neque quiſquam ullum emolumentum proferre poteſt, quod ego vel in gerendâ republicâ, vel dicendâ ſententiâ ſpectare ſoleam. Rectà igitur bonum publicum, quod res ipſæ ſuppeditant, in meos oculos incurrit. Quòd ſi verò in utramvis partem, veluti in trutinam, argentum impoſueris: id argentum præcipitat cogitationem, et ad ſeſe deorsùm abripit. Quod quiſquis admittit; fieri non poteſt, ut deinceps ullâ de re rectè verèque cogitet.

IV. JAM

IV. Jam unum hoc ego in primis tenendum eſſe dico, ſive quis tributum indicere, ſive ſocios aſciſcere, ſive aliis præſidiis rempublicam firmare conatur, id ita utì faciat, ne pacem hanc faciat irritam : non quòd ea tam præclara ſit, aut e dignitate veſtrâ : ſed qualis qualis eſt, opportunius utiliuſque ad res gerendas fuiſſet, eam nunquam fuiſſe factam, quam nunc, poſtquam facta eſt, a vobis violari. Multa enim temerè projecimus, quæ quia tum nobis integra erant, bellum et tutiùs et faciliùs quàm nunc, gerere potuiſſemus. Secundò providendum eſt, ne in neceſſitatem, ô Athenienſes, adducamus, aut cauſam ſuppeditemus iſtis, qui congregati ſunt, et ſe jam Amphictyones eſſe dictitant, belli communis contra vos *ſuſcipiendi*. Ego enim, ſi inter nos et Philippum denuò bellum ob Amphipolim, aut aliam aliquam privatam controverſiam oriretur, quæ neque ad Theſſalos, neque ad Argivos, neque ad Thebanos quicquam attineret ; non puto vobis horum quemquam bellum illaturum : ac minimè omnium (ne vero quiſpiam obturbet, priuſquam audiêrit) Thebanos : non quòd nobis tam benè cupiant, aut obſequi Philippo nolint : ſed quòd optimè ſciunt (quanquam ingenii prorsùs hebetes quiſquis eos pronunciaret) ſi bello nobiſcum implicentur, ſe malis omnibus afflictum iri, alium vero, commoditates, *otiosè* deſidentem, atque aucupantem, ad ſeſe pertracturum. Nunquam igitur eò ſeſe præcipitabunt, niſi origo et

cauſa belli communis fuerit. Nihil etiam nos, ſi cum Thebanis denuò propter Oropum, aut privatum emolumentum aliquod belligeremus, cladis accepturos arbitror. Nam eos qui fortaſsè vel nos, vel illos adjuvarent, ſi noſtros agros vaſtari videant, opem eſſe laturos arbitror: ſed neutris ad alienam ditionem oppugnandam præſtò futuros. Societatum enim ea eſt omninò ratio, quæ et diligenter cogitanti ſeſe offert; et talis eſt ipſius rei natura. Neque enim ulli vel nobis vel Thebanis adeò benè cupiunt, ut ſimul et incolumes eſſe nos, et aliis imperare velint: ſed incolumitatem omnes, ſuæ ſalutis cauſâ, nobis optant; ut vero alterutri, potiti victoriâ, ipſis dominentur, nemo.

V. Quid igitur exiſtimo formidabile? et quid vobis eſſe dico providendum? Ne bellum hoc quod agitatur, communem occaſionem, et communem querelam, apud omnes accipiat. Nam ſi Argivi et Meſſenii et Megalopolitæ, et quidam e Peloponnenſibus qui cum his conſentiunt, ob legatos Lacedæmoniis miſſos, et quòd quorundam ab his actorum fautores viſi ſumus; ſi Thebani, nobis ut aiunt infenſi, inimiciores etiam fient, quòd ab eis actos in exilium tuemur, et noſtras adversùs eos inimicitias omnibus modis declaramus; ſi Theſſali, quòd Phocenſium exules defendimus; ſi Philippus, quòd participem eſſe Amphictyoniæ prohibeamus; metuo, ne omnes, privatis quique offenſis irritati,

tati, communi bello nos adoriantur, Amphictyonum decreta prætexentes; ac deinde attrahantur ſinguli, ut etiam contra ſuam utilitatem, nos oppugnent, id quod etiam Phocenſi bello uſu venit. Nec enim hoc ſcilicet ignoratis, nunc Thebanos, et Philippum, et Theſſalos, quamvis non eadem ſinguli potiſſimùm urgerent, eadem tamen omnes perfeciſſe. Nam Thebani Philippum, ne penetraret atque anguſtiis potiretur, prohibere non potuerunt; nec obſiſtere, quo minùs is ipſorum laboris, poſtremus *quamvis* veniens, gloriam habeat. Nunc enim Thebani, quod ad poſſeſſionem atque acquiſitionem regionis attinet, rem ſane præclarè geſſerunt: ſin honorem et gloriam ſpectes; turpiſſimè. Niſi enim Philippus Pylas occupâſſet, nihil habituri fuiſſe viderentur. Neque verò hæc eis propoſita fuerunt: ſed quia Orchomeno et Coroneâ potiri cupiebant, neque tamen poterant; ideò hæc omnia tolerârunt. Sunt autem quidam qui dicere audeant, Philippum non ultrò, ſed coactum, Thebanis Orchomenum et Coroneam dediſſe. Ego verò hæc valere jubeo; illud autem ſcio, non magìs ei hæc curæ fuiſſe, quàm ut aditum Thermopylarum occuparet; eamque gloriam conſequeretur, ut bellum illud ſuis armis repreſſum diceretur, utque ſuo arbitratu Pythia adminiſtraret. Hæc fuere, quorum ille deſiderio potiſſimùm æſtuabat. At Theſſali neutrum horum voluerunt, ut vel Thebanorum vel Philippi opes augerentur,

rentur, quorum utrumque ſibi periculoſum fore prævidebant: ſed hæc duo ſpectârunt, ut et Pylæam, et emolumenta Delphica obtinerent: eorumque deſiderio, ad eas res Philippo adjutores fuerunt. Sic ob privata compendia quoſque reperietis ad multa facienda eſſe compulſos, quorum nihil in animo habuerunt. Quod quum ita ſit, cavendum vobis eſt.

VI. NUNQUID igitur harum rerum metu facienda erunt, quæ iſti juſſerint? tuque ejus rei nobis autor es? Minimè verò equidem. Sed nos, et nihil indignum nobis facturos, neque bellum conflaturos, et prudentiæ laudem conſequuturos, meamque ſententiam eſſe veram; hæc me confido probaturum. Illos autem, qui confidenter quidvis eſſe periculi ſubeundum cenſent, nec belli clades ob oculos ſibi ponunt, hæc velim conſiderare; nos Oropum Thebanos tenere ſinimus. Quòd ſi quis nos roget, ac vera fateri jubeat, quamobrem? Ne bello conflictari ſit neceſſe, reſpondebimus. Et Philippo nunc ex fœdere Amphipolim conceſſimus: et Cardianos a Cherſoneſitis reliquis exemptos eſſe patimur, et Cariæ ſatrapam inſulas occupare, Chion, et Con, et Rhodum; et Byzantios in mari exceptare naves non prohibemus: ob hoc nimirum, quod pacis tranquillitatem plura afferre commoda putamus, quàm inimicitias et contentiones hiſce de

de cauſis ſuſceptas. Proindè ſtultum ac prorsùs infelix fuerit, quum in propriis, et maximè neceſſariis rebus, ſingulatìm erga quoſlibet, nos tales præbuerimus, cum univerſis, de umbrâ Delphicâ nunc belligerare.

LIBRARY
ARGUMENTUM
PHILIPPICAM II.

LIBANII

ARGUMENTUM

IN

PHILIPPICAM II.

MONET *Athenienſes hâc oratione orator, Philippum ut hoſtem ſuſpectum eſſe habendum: neque pace fidendum nimis, ſed expergiſcendum, et rebus gerendis animum adjiciendum, et bellum apparandum eſſe. Criminatur enim Philippum, ut qui et Athenienſibus et Græcis omnibus inſidietur: idque ſatis ipſius teſtari facta dicit. Pollicetur etiam, ſe reſponſurum legatis qui advenerunt: quòd Athenienſes æſtuabant, cum reſpondendum eſſet. Undè verò illi, et quibus de rebus venerint, etſi in oratione non exprimitur, tamen e Philippicis hiſtoriis cognoſci poteſt. Per id enim tempus legatos miſerat Philippus ad Athenienſes, conquerens, ſe apud Græcos ſine causâ traduci, ut qui multa et magna pollicitus, nihil eis præſtitiſſet. Negat enim,*

nim, ſe vel pollicitum, vel fruſtratum eſſe: et ea probari poſtulat. Atque etiam Meſſenii et Argivi legatos cum Philippo Athenas miſerant, et ipſi criminantes populum, qui Lacedæmoniis Peloponneſum opprimentibus, et faveret, et adeſſet: ſibi autem de libertate dimicantibus, adverſaretur. Athenienſes igitur non habent, quid vel Philippo vel civitatibus reſpondeant. Nam et Lacedæmoniis bene cupiunt, et Argivorum ac Meſſeniorum cum Philippo conſpirationem, ſimul et oderunt, et ſuſpectam habent: neque tamen pronunciare audent, rectè facere Lacedæmonios. Quod verò ad Philippum attinet, etſi ſpe fruſtrati ſunt, non tamen ab eo decepti eſſe videntur. Philippus enim neque ullam pollicitationem literis inſcripſerat, neque per ſuos legatos quicquam promiſerat: ſed Athenienſium quidam in ſpem erexerant populum, fore ut Philippus Phocenſes conſervaret, et Thebanorum ferociam retunderet. Propterea Demoſthenes, reſponſionum factâ mentione, ſe eas daturum pollicetur: ſed juſtum eſſe ait, ut ab illius difficultatis autoribus, etiam reſponſiones exigantur, illis nimirum qui populum deceperint, et Pylas Philippo aperuerint. Quibus verbis Æſchinem obſcurè perſtringit, jam tum (ut ajunt) contra eum falſæ legationis actionem parans, quam poſt intendit: eumque multo antè apud Athenienſes criminans.

ALIUD

ALIUD

ARGUMENTUM

EX

TOURRELLO.

DIONYSIUS Halicarnaſſæus *et* Diodorus Siculus *(quos in re chronologicâ duces e conſpectu nunquam amitto)* teſtantur *Demoſthenem hanc orationem habuiſſe, Archonte Lyciſco, anno olympiadis centeſimæ nonæ primo, regni Philippi decimo ſeptimo; poſt orationem de Pace, biennio. Narrat* Dionyſius *oratorem ſuggeſtum conſcendiſſe propter legationem a Peloponneſo miſſam; ubi res tunc temporis admodum turbatæ erant. Lacedæmonii quippe nullo jure, viribus tantùm freti, principatum occupaverant: quod Argivi et Meſſenii haud æquo animo ferentes, ad Philippum confugerunt. Ille cum Athenienſibus modò pacem pepigerat:*

gerat : quos ad eam concedendam impulere pollicitationes oratorum quorundam ; qui cùm legationem in Macedoniâ obiiſſent, ibique ſe a rege muneribus corrumpi, paſſi fuerant ; demùm reverſi, dictitabant palàm, (ad hoc ſubornati) eum Thebanis amicitiam haud dubiè renunciaturum. Athenienſes ad id quod cupiebant credendum proclives, huic, atque aliis rumoribus, perindè gratis, ſed et falſis quoque, fidem adhibuere. Philippus hâc opportunâ credulitate uſus, Pylas occupavit, Phocenſes devicit, et Thebanis (animo adeò non alieno ab iis erat) fructus victoriæ impertivit. Hi, remunerandi ejus gratiâ, efficiunt ut inter Amphictyonas referatur. In hoc concilio omnia deinceps nutu ejus atque arbitrio adminiſtrari cæperunt. Ille vero, Amphictyonum auctoritate interpoſitâ, Græciæ civitates plures pro libitu oppreſſit, atque omnibus ejus controverſiis brevi ſe immiſcuit. Thebani aditum ei aperuere in Peloponneſum ; ubi ſimultates vetuſtæ quæ iis cum Spartanis intercedebant, aſſiduis motibus atque bellis materiam ſuppeditabant. Philippum itaque ſollicitant, ut conjunctis viribus, necnon aſſumptis ſibi Meſſeniis et Argivis, in Lacedæmona impetum facerent. Ille, ſocietatem conſiliis ſuis tam benè accommodatam haud cunctanter amplexus eſt. Ad concilium Amphictyonicum deinde retulit, ſeu potius juſſu ejus decretum eſt, ut Lacedæmonii Argis et Meſſenè abſtinerent. Eò exercitum quoque præmiſit ; ſimulans ſe auctoritatem conventûs Græciæ univerſæ tueri ſtatuiſſe. Lacedæmonii igitur perterriti, Athenas legatos mittunt, ad opem petendam, et fœdus, utrarumque ſaluti neceſſa-

neceſſarium, feriendum. Cunctæ civitates, quarum intererat id irritum fieri, ſummis viribus adverſabantur. Philippus per legatos monet Athenienſes, ne fœdus ſecum factum violarent: quod enim quidam objiciunt, ipſum non Thebanis renunciâſſe amicitiam, id haud rectè crimini datum: cum nihil tale pactus eſſet, idque ex ipſis tabulis conſtet. (Atque hoc verum quidem dixit, ſi pactorum ſolummodo quæ ſcriptis publicè fuere mandata, habeatur ratio) Legati quoque Argivorum, Thebanorum et Meſſeniorum, pro ſe quiſque, idem contendunt: exprobrantes Athenienſibus quòd Lacedæmonios clanculùm adjuviſſent, Thebanorum inimicos, et in Peloponneſum dominationem affectantes. Demoſthenes cauſam Lacedæmoniorum ſuſcepit: et miſsâ de his dubiis diſceptatione, Philippum libertati Græcorum haud dubiè inſidiari, oſtendit; tales eſſe illius conatus, ut oporteat Athenienſes quàm primùm ſibi conſulere; illum, ſibi ſocios aſciſcere ingenii hebetioris, quique futura omninò proſpicere nequeant; et in omnibus ejus inceptis, nihil aliud quærere, niſi ut imperium, univerſæ Græciæ et Athenarum præcipuè ruinis inædificare poſſit. Orator deindè more ſuo civium ſocordiam et imprudentiam graviter increpat. Urget etiam ut pœnæ, ſine morâ, repetantur ab iis, qui fallaci pollicitatione populum ludificati, eò res redegerant. Quibus verbis Æſchinem deſignat, jam tùm actionem contra eum parans, de falsâ Legatione, *quam, anno inſequenti, reipsâ intendit. Hic enim, cùm per plures annos patriæ fidelem*

operam præstitisset, tandem muneribus corrumpi se passus est in Macedoniâ, quò quidem profectus erat Athenienſium legatus, rediit autem Philippi mercenarius.

DEMOS-

DEMOSTHENIS

PHILIPPICA II.

I. CUM verba fiunt, Athenienſes, de Philippi factis et violentiâ, et pacis violatione perpetuâ; vêſtri defenſiones et æquas et humanas apparere video, ſemperque probari orationes eorum, qui Philippum accusârint; ut ingenuè tamen dicam, nihil rectè geri, aut ejuſmodi, ut ſit illas audire operæ pretium. Sed et eò jam tota reſpublica redacta eſt, ut quò magis et evidentius oſtenſum fuerit, Philippum et pacem nobiſcum factam violare, et Græcis omnibus inſidiari; eò difficilius ſit ſuadere, quid agi conveniat. In causâ hæc ſunt. Cùm, Athenienſes, omnes ii qui per injuriam plus æquo concupiſcunt, facto coercendi ſint, et actionibus, non orationibus; primùm nos, qui ſuggeſtum conſcendimus, hæc decernere et ſuadere, metû veſtræ offenſionis dubitamus; quæ vero deſignet, quàm atrocia et gravia, et ejus generis alia, commemoramus. Deindè vos auditores ad æqua cùm ipſi dicenda, tum dicente alio intelligenda, meliùs Philippo parati eſtis;

ad ejus autem conatus, in quibus nunc eſt, prohibendos, omninò eſtis ignavi. Eyenit igitur res neceſſaria, opinor, nec minùs conſentanea: quibus utrique occupati eſtis, et in quæ ſtudetis, in iis utrique ut excellatis; ille actionibus, vos orationibus. Quòd ſi nunc æquiora dicere, ſatis habetis, facile id quidem eſt, nulloque labore conſtat. Sin, ut hic ſtatus rerum corrigatur, providendum eſt, ne imprudentibus nobis omnibus ruat in deterius, neve ea magnitudo copiarum ingruat, cum quâ ne congredi quidem poſſimus; non eadem ratio eſt, quæ priùs fuit, conſulendi. Sed et oratores omnes, et vos auditores oportebit optima et ſalutaria facillimis et jucundiſſimis anteferre.

II. Primum igitur, ſi quis, Athenienſes, ſecurus eſt, cùm videat quantus jam, et quàm multis potitus ſit Philippus, et nullum putat periculum ex eo impendere civitati, neque contra vos ea omnia comparari; miror, et æquè vos omnes oratos volo, ut meas rationes paucis audiatis, quibus adductus diverſum expectem, et hoſtem eſſe Philippum judicem: ut ſi melius aliis ego proſpicere videbor, mihi obtemperetis: ſin ſecuri iſti, et ii qui ei fidem habent, illis aſſentiamini. Ego igitur, Athenienſes, conſidero, quæ Philippus primùm poſt pacem obtinuerit, Pylas et Phocenſem regionem. Quid igitur? quomodò his uſus eſt? quæ Thebanis expediunt, non quæ reipublicæ noſtræ, agere inſtituit. Quamobrem tandem? nimirum quòd

ad

ad opes et potentiam, quo jure, quâ injuriâ augendam, consilia sua referens, non ad pacem aut tranquillitatem, aut quod æquum sit ullum; probè hoc intelligit, se nostræ civitati, nostrisque institutis, nihil ejusmodi posse vel polliceri, vel præstare, quo adducti vos, privati emolumenti gratiâ, cæterorum Græcorum aliquos ipsi condonetis. Sed et justitiæ rationem habentes, et ab ignominiâ ei rei adjunctâ abhorrentes, et omnia quæ decent providentes, æquè adversaturos, si quid tale conaretur, ac si bellum gereretis. Thebanos autem putabat, id quod accidit, modò ipsi lucrum facerent, permissuros, ut suo arbitratû cætera administraret: et adeò non adversaturos et prohibituros, ut armis etiam adjuturi essent, si jussisset. Et nunc, de Messeniis et Argivis eadem ratus, benè meretur: quæ maxima vestra laus est, Athenienses. Ut enim ex his factis apparet, de solis vobis ita judicatur, vos nullius emolumenti causâ jura Græcorum communia deserturos, nullâ gratiâ, nullo commodo benevolentiam erga Græcos commutaturos. Atque adeò jure et de vobis ita sentit, et de Argivis ac Thebanis alitèr: non in hæc modò tempora intuens, sed et superiora considerans. Invenit enim scilicet, atque audit, ut mihi videtur, vestros majores, cum eis liceret reliquis imperare Græcis, dummodo ipsi regi Persarum parerent, talem sermonem non modo non tolerantes, cùm Alexander, a quo isti oriundi sunt, eâ de re nuncius venisset: sed et urbem deserere maluisse,

iſſe, et nullas pati ærumnas recusâſſe : taleſque res geſſiſſe poſteà, quas ut omnes celebrare perpetuò geſtiunt, ſic pro dignitate ornare nemo potuit. Quâ de causâ eas et ego jure prætereo. Majora enim ſunt eorum facinora, quàm quæ oratione explicentur. At Thebanorum et Argivorum majores, illos in exercitû fuiſſe Barbari, hos ei non eſſe adverſatos. Intellexit igitur, utroſque privato commodo fore contentos, non communem Græciæ utilitatem ſpectaturos. Proinde putavit, ſe, ſi vos amicos delegiſſet, in ea quæ ſint juſta, fuiſſe delecturum ; ſin illis ſe adjunxiſſet, adjutores habiturum ſuæ cupiditatis. Ob hæc illos vobis et tunc et nunc præfert. Neque enim triremes eis plures adeſſe videt, quam vobis ; neque cùm in mediterraneis quoddam invenerit imperium, maritimum imperium et mercatus contemnit : neque oblitus eſt verborum et pollicitationum, per quas pacem impetravit.

III. At meherculè, dicat aliquis, eum ſcire hæc omnia, neque ex avaritia, iiſque de cauſis, quas ego criminer, tùm hæc egiſſe : ſed quòd æquiora, quàm nos, Thebani poſtulârint. Verùm hanc vel ſolam cauſam ex omnibus ei nunc prætexere non licet. Qui enim Meſſenam Lacedæmonios relinquere jubet, quo pacto, Orchomeno et Coroneâ tùm Thebanis traditâ, ſe illa feciſſe, quòd æqua eſſe putaret, ſimulare poſſet ? At vero coactus eſt : (hoc enim reſtat ſcilicet) et præter animi ſui ſententiam, à Theſſalico

ſalico equitatû, Thebanoque peditatû circumventus, illa conceſſit; bene. Proindè dicunt Thebanos ei ſuſpectos fore: et fabulantur quidam paſſim, eum Elateam muniturum. Is vero hæc adhuc facturus eſt, et ut ego judico, ſemper facturus erit. Cum Meſſeniis autem et Argivis Lacedæmonios non *olim* aggreſſurus eſt, ſed et peregrinos milites jam nunc eò mittit, et pecuniam ſuppeditat, et ipſe cum magno exercitû expectatur. Igitur eos qui Thebanorum hoſtes ſunt, Lacedæmonios evertit; quos vero priùs ipſe perdidit Phocenſes, in integrum nunc reſtituit. Ecquis iſta credat? ego vero exiſtimo Philippum, neque ſi illa prima coactus feciſſet, neque ſi nunc Thebanis renunciaviſſet, eorum hoſtibus continentèr adverſaturum; ſed ex his quæ nunc facit, illa etiam conſilio ſe feciſſe declarat. Quòd ſi quis rectè æſtimet, ex omnibus perſpiciet, eum hæc inſtruere et moliri contra noſtram rempublicam; idque nunc neceſſario quodam modo ei uſu venit. Quod hoc modo intelligetis; imperare vult: in eo autem vos ſolos eos eſſe putat, qui poſſint adverſari: injurius eſt longo jam tempore, cujus ipſe rei ſibi eſt optimè conſcius. Iis enim quæ nobis erepta tenet, utitur ad cætera omnia in tuto collocanda. Nam ſi Amphipolim et Potidæam amitteret; nec domi ſe tutò poſſe manere duceret. Utrumque igitur ſcit, et ſe vobis inſidiari, et vos id animadvertere. Cùm autem vos cordatos eſſe putet: ſe jure vobis eſſe odio exiſtimat, et concitatus

eſt, malum ſe accepturum putans, ſi occaſionem nanciſcamini, niſi ipſe anteverterit. Propterea vigilat, imminet urbi, colit Thebanorum quoſdam et Peloponnenſium, qui illi aſſentiuntur; quos ut propter avaritiam in hoc rerum ſtatû acquieturos putat, ſic propter ingenii ſtuporem, nihil eorum quæ ſequentur, proſpecturos. Ac ſi qui vel mediocri prudentiâ ſunt, evidentia iis exempla eſt cernere; quæ cum res ita ferret, et apud Meſſenios, et apud Argivos retuli. Præſtat autem fortaſſe vobis etiam exponi eadem.

IV. Quam ægrè, inquam, Meſſenii, audituros fuiſſe putatis Olynthios, ſi quis in Philippum dixiſſet illis temporibus, cum Anthemuntem eis concederet, quam urbem ſibi omnes priores Macedoniæ reges vendicârant? cum Potidæam donaret, Athenienſium colonis ejectis? cum et noſtras inimicitias ipſe ſuſciperet, et provinciam illis fruendam daret? nunquid expectâſſe, ita ſecum actum iri, aut aliquo dicente credituros? ne vero putetis. Sed tamen, inquam, cùm exiguo tempore alienæ terræ fructus percepiſſent, longo ſuâpte privantur ab eo, turpiter ejecti, non victi tantum, ſed et proditi alii ab aliis, et venditi. Neque enim tuta eſt liberis civitatibus nimia iſta tyrannorum familiaritas. Quid porrò Theſſali? num putatis, inquam, cùm eorum tyrannos ejiceret, et rurſus, cùm Nicæam et Magneſiam daret, expectâſſe decurionatum fore apud ſe, nunc receptum?

ceptum? aut qui Pylæam reddidiſſet, eum privatos ipſorum reditus intercepturum? nequaquam credidiſſent. Sed tamen facta ſunt, hæc, et in conſpectû omnibus. Vos autem, inquam, largientem et pollicentem ſpectatis Philippum: eum autem cùm vos jam deceperit, et in fraudem pellexerit, deprecamini, ſi ſapitis, ne videatis. Sunt, quidèm certè, inquam, omnigena reperta ad urbium cuſtodiam et defenſionem, veluti aggeres et mœnia et foſſæ, et quæ ſunt ejus generis alia; quæ omnia manû fiunt, et magnos ſumptus poſtulant. Unum autem quoddam commune animus prudentium in ſemetipſo poſſidet præſidium, quod cùm omnibus bono eſt et ſaluti, tum vel maximè liberis civitatibus contra tyrannos. Quodnam igitur illud eſt? diffidentia. Hanc cuſtodite, hanc amplectimini; hanc ſi conſervabitis, extra omne periculum eritis. Quid verò quæritis, inquam? libertatem? an verò non videtis, Philippum alieniſſimas huic vel appellationes habere? rex enim et tyrannus omnis, eſt libertatis inimicus, et legibus infeſtus. Non cavebitis inquam, ne, dum belli finem quæritis, dominum inveniatis?

V. His illi auditis, et applaudentes ut rectè dictis, et multis etiam aliis orationibus a legatis, et præſente me, et poſteà rurſus habitis, ut credibile eſt; nihilo magis avellentur à Philippi amicitiâ, ejuſque pollicitationibus. Neque hoc eſt abſurdum, ſi Meſſenii et Peloponnenſes quidam

dam contra ea quæ animo esse optima perspiciunt, aliquid agent: sed vos ipsi, qui et intelligitis ipsi, et e nostris concionibus auditis, vobis insidias fieri, vos circumvallari, eò quòd nihil nunc agitis, omnibus his, ut mihi videtur, nec opinantes opprimemini, adeò magis valet præsens voluptas et otium, quàm quod olim utile sit futurum. Ac de iis quidem quæ vobis agenda sint, ipsi deinceps seorsim deliberabitis, si sapietis. Quæ vero nunc respondere possitis, ut vestra decreta recta esse videantur, ea jam dicam. * * *

VI. Aequum esset, Athenienses, eos qui pollicitationes attulerunt, quibus adducti pacem fecistis, citari. Neque enim ipse unquam sustinuissem obire legationem, neque vos, satis scio, belligerare desiissetis, si ita acturum Philippum, pace impetratâ, putâssetis. Nam quæ tum dicebantur, multùm ab his dissidebant. Et rursus alios citari est æquum. Quos? eos qui, cùm ego, factâ jam pace, à posteriore legatione quæ ad exigendum jusjurandum missa erat, reversus, fucum reipublicæ fieri sentiens, hæc prædicebam, et contestabar, et Pylas atque Phocenses amitti non sinebam, dicebant; me, qui aquam potarem, non injuriâ difficilem et morosum esse hominem; Philippum autem, quod optaretis vos, si *intra Pylas* progressus esset, facturum; et, tum Thespias et Platæas muniturum, tum Thebanorum ferociam repressurum, tum Chersonesum suis sumptibus perfossurum,

fossurum, tum Eubœam et Oropum pro Amphipoli vobis redditurum. Nam hæc omnia hìc pro suggesto, sat scio, meministis esse dicta, quanquam parum acres in animadvertendis improborum injuriis. Et quod est omnium turpissimum, etiam posteros, hisce pollicitationibus adducti, eâdem pace implicâstis: usquè adeò in fraudem estis illecti. Quid igitur hæc nunc dico? et illos citari jubeo? ego, ita me dii ament, verum apud vos liberè dicam, et non dissimulabo: non ut in convicium delapsus, efficiam ut ego vicissìm conviciis apud vos incessar; iis autem qui ab initio mihi infesti fuerunt, novam præbeam occasionem aliquid iterùm accipiendi à Philippo; neque ut frustrà garriam; sed *quòd* aliquando vobis molestiora fore Philippi facta puto, quám nunc. Rem enim progredi video; neque sanè velim conjecturas meas esse veras; sed vereor ne id jam nimis in propinquo sit. Quando igitur vobis non jam liberum erit, ea quæ eveniunt negligere; neque, ista contra vos parari et strui, ex me audietis, aut alio quopiam, sed ipsi omnia videbitis, et probè scietis; iracundos et asperos fore vos existimo. Vereor autem, ne, cùm ea legati reticuerint, ob quæ se largitionibus corruptos esse sciunt, iis qui ea quæ per istos perierunt, instaurare conantur, vestram experiri iracundiam usu veniat: cùm videam quosdam ferè non in sontes, sed in proximos quosque potissimùm iræ dirigere impetum.

* VII. Dum

VII. Dum igitur res differtur, et comparatur, et alius alium exaudimus, unumquemque veſtrûm, licet probè gnarum, tamen commonefacere velim, quiſnam eſt, qui Phocenſes et Pylas deferendas vobis ſuaſit? quibus illę potitus, viâ potitus eſt et in Atticam, et in Peloponneſum: eòque rem redegit, ut vobis non jam de tuendo jure Græcorum et de rebus extraneis conſultandum ſit: ſed de patrii ſoli agris, et bello Atticæ imminente; quod ubi aderit, veſtrûm unicuique moleſtum erit, ſed illo die ortum eſt. Niſi enim tùm decepti eſſetis vos, reſpublica non laboraret. Neque enim navali bello ſuperior, claſſe unquam in Atticam veniſſet Philippus; neque itinere pedeſtri per Pylas et Phocenſes pervaſiſſet: ſed aut æqua feciſſet, et ſervatâ pace quieviſſet; aut e veſtigio bello eſſet non minore circumventus, qu m id fuit, propter quod tùm priùs pacem expetiverat. Hæc igitur, ut admonendi gratiâ, nunc dixiſſe ſufficiat: abſit autem, idque Dii omnes prohibeant, ne experiundo certiſſimè comprobentur. Neminem enim velim equidem, etſi exitio ſit dignus, cum omnium periculo et damno, ſuæ improbitatis dare pœnas.

NOTÆ.

NOTÆ.

IN

PRIMAM PHILIPPICAM.

CONVERSIS a me in noſtram linguam Demoſthenis Orationibus, diu dubitavi, earum ordinem chronologicum attingerem necne. Tandem apud me Dionyſii Halicarnaſſenſis prævaluit auctoritas. Hanc, ex promiſſo, rationibus fulcire jam aggrediar: neque eas aliunde quàm ex ipsâ oratione petam. Ibi de Athenienſium ad Thermopylas expeditione, tanquam quæ recenter admodum obtigerat, loquitur Demoſthenes. Hæc expeditio, ſi Diodoro fides, in eum quo Archon erat Ariſtodemus annum cecidit: eoque Archonte, primò Demoſthenes in Philippum orationem habuit. Inde palam eſt primam Philippicam ante Olynthiacas eſſe collocandam, quî ſcilicet tempus expeditionis, quæ in primâ Philippicâ, quaſi recens adhuc memoratur, ipſi quadret. Minimè vero id fiet, ſi eam poſt Olynthiacas remiſeris, quippe quæ Archonte Callimacho, id eſt triennium illinc, habitæ fuerunt. Quin inſuper Demoſthenes Philippi res geſtas quum recenſet,

recenſet, leviſſimam de Olyntho mentionem facit, ex quo colligere eſt nondum a Philippo obſeſſam nedum captam fuiſſe eam urbem. Quam ſi tunc temporis expugnâſſet, quis credat quin Demoſthenes rem tanti momenti eamque recentem adhuc multo vehementiùs urgeret, qui præſertim de eâ in aliis ubique locis tam fusè et elatè diſſerit, maximumque inde argumentum ſumit cur Philippi progreſſibus ſtrenuè obſiſtant. TOURELLUS,

SECT. I.

Pag. 3. ἵως οἱ πλείστοι τῶν εἰωθότων] Lege Solonis cautum erat, ut inter oratores, ſeniores ſententiam priores dicerent. Lex autem illa abrogata fuiſſe dicitur 57 annis antequam habita fuerit hæc oratio. Decori tamen ratione mos adhuc viguit. Propterea Demoſthenes excuſationem hanc callidam profert, quâ ſimul odium propulſat, et attentionem captat: cùm ſignificet ſe aliquid melius cæteris, quorum conſilia rempublicam nihil juverint, in medium allaturum.

SECT. II. p. 4. ἡλίκην ποτ' ἰσχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων] Bellum quod et hìc et in aliis locis Demoſthenes magnificè prædicat, initum eſt Olympiadis centeſimæ anno quarto, hoc eſt viginti quatuor annis circiter, ante hanc orationem. Hiſtoria hæc eſt. Lacedæmonii, victâ apud Cnidum eorum claſſe, et pace exinde factâ, ſuperbire tamen et civitates Græciæ injuriis afficere haud ceſſant. Cadmæam occupabant Thebanorum arcem, horum multis patriâ privatis. Exules autem revertuntur, et auxiliantibus ſibi Athenienſibus, Lacedæmonios ejiciunt.

ciunt. Exinde Thebani exercitum ingentem conflant. Athenienſes, ut inimicos veteres et imperii æmulos frangerent, primas ſibi belli partes ſumunt. Legatos mittunt ad civitates Lacedæmoni ſubjectas, qui hortentur ut communis libertatis aſſerendæ occaſionem amplectantur. Deficiunt itaque Chii, Byzantini, Mytelenii, aliique. Sub hoc tempus Sphodrias, Lacedæmoniorum juſſu, Piræum noctu tentat unde novam belli occaſionem ſumunt Athenienſes quod iis proſpere ceſſit.——Conſulat Lector eruditus *Xenoph.* lib. 5. et *Diodor.* lib. 15.

Sect. III. p. 5. Σκοπῶν τό, τε πλῆθος, &c.] Philippus eo tempore 20000 pedites, equites 3000 habuit, ingentem ſanè exercitum, ſi Græcorum exercitibus eum conferas. Notum eſt Athenienſes ad Marathonem 10000 milites, plures nunquam in pugnam eduxiſſe.

Sect. V. p. 8. Τίθηκε Φίλιππος;] Gliſcebant hi rumores eò quòd in obſidione Methones vulneratus erat Philippus anno præcedente. Totum hunc locum maximè miratur *Longinus*; quem vide Sect. 18. Edit. Pearſe.

P. 9. ὐδὲ διδόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν] Nihil ardentiùs cupiebant Athenienſes, quàm hanc urbem recipere. Itaque cum hoc dicit orator, ſummam eſſe eorum ſocordiam ſignificat. Simul atque talis eventûs tanquam poſſibilis calidè factâ mentione, captat attentionem et ſpem erigit.

Sect. VII. p. 10. Χερρόνησον] Anno præcedente Cherſobleptes cum per ſe, hanc regionem contra Phi-

Philippum defendere minùs valuiſſet, Athenienſibus eam dediderat. Cardia, ejus civitas primaria eorum imperium recuſavit, et a Philippo auxilium petiit, qui ſpecie hujus civitatis tuendæ arma in Cherſoneſum intulit.

Sect. VII. p. 10. καὶ Ὀλυνθον] Philippus jam quædam hoſtilia in Olynthum admiſerat, nondum verò hanc urbem obſidione cinxerat, neque aliquid eò ſpectans aggreſſus erat. Nam ſi hoc factum eſſet, Demoſthenes non adeò leviter attingeret rem, cui poſteà ſæpiſſime et vehementiſſime inſtat.

P. 11. εἰς Εὔβοιαν] Opem tulerant Athenienſes ſeptem annis anteà, Eubœenſibus contra Thebanos: cùm quinque diebus exercitum in Eubœam induxerint, et triginta vix elapſis, coegerunt Thebanos pacem petere, et ab inſulâ decedere.

Ibid. καὶ πρότερόν ποτε, φασιν, εἰς Ἀλίαρτον,] Lacedæmonii hanc Bœotiæ urbem oppugnabant. Athenienſes, Thebanis opem petentibus, eam obſidione liberârunt, occiſo Lyſandro duce Lacedemonio. Facta eſt hæc expeditio annis 43 ante hanc orationem habitam (πρότερόν ποτε φασιν inquit Demoſthenes) atque eò inſignior fuit quod tùm Athenienſes nuperrimè excuſſerant jugum triginta Tyrannorum.

Ibid. εἰσιν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλουσι ἐκείνῳ] Hîc Ariſtodemum et Neoptolemum obſcurè perſtringit. Æſchines nondum apud Philippum fuerat.

Sect.

SECT. VIII. p. 11. ἐπιγολιμαίους ταύτας δυνάμεις] Hujuſce locutionis (quæ mirè torſit interpretes) hanc explicationem propoſuit Olivetus. " Athenienſibus uſitatum erat literas undique mittere ad " copias accerſendas. Reſcriptum itaque erat ex " alio atque alio loco hunc et illum militum " numerum comparatum fore. Cum verò ad rem " ventum eſſet, nequaquam tantæ repertæ ſunt " copiæ, quantæ in literis hinc petentibus, illinc " promittentibus, nominantur. En! ergo quid ſig- " nificat ἐπιγολιμαίους δυνάμεις; magnificos hos ap- " paratus qui in literis ſolummodò utrinque ſcriptis " exiſtunt."

P. 12. τούτων δὴ, Ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι στιλακοσίους] Athenienſibus olim nulli milites erant niſi cives, quibus omnibus militandum erat per vices. Temporibus oratoris noſtri, Dux qui prævalidâ factione creabatur, exercitum ex colluvie mercenariorum et peregrinorum conflabat.

Ibid. ἐξ ἧς ἂν τινος, &c.] Cives qui ætatem quadraginta annorum exceſſerant immunes erant a militiâ. Demoſthenes iis judicandum relinquit annon emeritorum privilegia ſuſpendere ex re eſſet, ut eò exercitatiores habeant milites.

Ibid. τὸς δ' ἄλλους ξένους εἶναι] In militiâ Athenienſi omnes extra Atticam nati, pro peregrinis habebantur. Peregrini itidem a Μισθωτοῖς diſtinguebantur: illo nomine ii milites vocabantur, quos a ſociis mutuata eſt reſpublica; hôc verò, ii quos mercede conduxit.

SECT. VIII. p. 13. ταχείας τριήρεις] Wolfius vertit celeres triremes; Tourellus intelligit præſidiarias; quem ſenſum ex verbis ſequentibus confirmat; ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις πλέῃ; et ex Thucydidis l. 6. ubi τριήρεις ταχείαι et ὁπλιταγωγοι ſibi mutuò opponuntur.

Ibid. ἴχοντος ἐκείνου ναυτικὸν] Ex fœdere cum Theſſalis inito, eorum claſſibus et portubus potitus eſt Philippus.

SECT. IX. p. 13. ἐν Κορίνθῳ] Idem hoc bellum eſt de quo initio orationis (vide Not. ad Sect. II. p. 4.) Corinthus erat locus, Græcis contra Spartam fœderatis ad conveniendum edictus.

P. 14. πρὸς Ἀρτάβαζον] Chares Dux Athenienſis, qui paulò anteà exercitum tenuit apud Helleſpontum, iis omnibus poſthabitis quæ a republicâ in mandatis habuit, opem tulit Artabazo Satrapæ Aſiatico rebelli, cùm jam regio exercitû obſeſſus eſſet. Chares mercedem beneficio parem accepit. Id verò factum ejus pro capitali crimine habebatur; quippe quòd non ſolum reipublicæ negotia omiſiſſet, verùm etiam regem Perſarum infenſum reddidiſſet. Demoſthenes nihilominùs culpam hìc a Charete transfert in milites immorigeros, ſeù potius in populum qui ſtipendia miniſtrare neglexerat.

Ibid. δέκα ταξιάρχους, &c.] Unaquæque tribus unum deligebat imperatorem, qui antiquitùs (quando omnes ad bellum ierant) ſingulis diebus imperabant per vices: et ne ſententiis paribus inter ſe diſcreparent, populus aliquando Polemarchum creabat,

bat, qui (cùm res ita eſſet) rem in alteram partem inclinaret. Taxiarchus peditibus propriæ tribûs, Phylarchus equitibus imperavit. Equitatus totus in alas duas dividebatur, quibus ſingulis præfuit ſuus Hipparchus, ſive magiſter equitum.

Sect. IX. p. 15. ἰὼς μὲν Λῆμνον] In bello nempe ſociali, quando ii qui ab Athenis defecerant, in eam inſulam, cum claſſe 100 navium, impetum fecerunt.

Ibid. Μενέλαον] Hunc Philippi fratrem fuiſſe ait Tourellus ex alio conjugio natum. Meliùs autem Olivetus judicare videtur, hunc eſſe alium Menelaum nobis aliàs ignotum. Quamvis enim Philippus et Menelaus non inter ſe amicitiâ conjunctiſſimi eſſent; tamen veriſimile non eſt, Athenienſes hoſtis ſui fratri Atticæ curam et Thermopylarum cuſtodiam committere voluiſſe.

Ibid. ἀλλ' ὑφ' ὑμῶν ἔδει κεχειροτονημένον] Populum ſolum penes erat hæc munera conferre. Hoc tamen imperatorum arbitrio nonnunquam permiſere.

Sect. X. Χρήματα τοίνυν] Collocatio verborum inſolentior. Sic autem accipio; περὶ χρημάτων τοίνυν, *de pecuniâ, quod ad pecuniam attinet*, ἡ μὲν τροφὴ τῇ δυνάμει ταύτῃ (quod ſequitur κατ' ἐπεξήγησιν accedit σιτηρέσιον μόνον τοῖς στρατευομένοις) ἐστι, id eſt, ἀπαιτεῖ τάλαντα ἐννενήκοντα—Talentum minas 60, mina drachmas 100 valuit. De valore communis Attici talenti diſcrepant authores. Juxta Tourellum valet noſtrâ monetâ 187 lib. 10 ſol. Prideaux id exæquat 188 lib. ſol. 6. Arbuthnotus lib. 193. ſol. 15.

Ex Demoſthenis computo patet in unum annum duraturum eſſe quem ille poſtulat, commeatum.

Sect. X. p. 17. ΠΟΡΟΥ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ] Hìc Γραμματεὺς ſive ſcriba quidam, Demoſthenis de pecuniâ comparandâ ſententiam publicè perlegit. Quæ ſequuntur, aliam orationem facit Dionyſius Hal. ſextam nempè Philippicam, quæ Archonte Themiſtocle habita fuit. Niſi fortè cum Mountneio credendum ſit, Philippicam illam ſextam vitio temporis periiſſe, eodem autem modo initium habuiſſe cum hâc primæ Philippicæ parte. Præcipuè, cum ſolenne fuit oratoribus eaſdem propè periodos diverſis in locis repetere.

Sect. XI. p. 17. ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε, &c.] Verbum hoc majorem habet vim quam χειροτονεῖν, idemque ſignificare videtur ac ſi dictum eſſet ἐπικυροῦτε, *(cùm ex diverſis ſententiis aliquam ſuffragiis veſtris comprobaveritis.)* Ideoque ſequi debere Mountneius opinatus eſt, non præcedere: et totam hanc ſententiam ita refingendam vult, ἐπειδὰν δ' ἐχειροτονήσαλε τας γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ ἐπιχειρῆτε. Si conjecturis indulgere fas eſſet, alium in hac periodo vocabulum immutarem; et pro ἀρέσκῃ legerem ἀρκέσῃ *(quæ vobis ſufficiant.)* Levis hæc mutatio ſenſum præſtat optimum et argumento maximè congruum.

Ibid. Ετησίας] Ventos ſcilicet qui ſingulis annis ſub ortum caniculæ flabant; (quo tempore Græcis propter ingentem calorem in æſtiva ſe recipere mos erat) quique a ſeptentrione flantes obſtabant in Macedoniam invaſuris.

Sect.

Sect. XI. p. 17. μὴ βοηθείαις πολεμεῖν] Βοηθεῖα, manus tumultuaria ad reprimendos hoſtes ſubito coacta. Συνεχὴς παρασκευὴ καὶ δύναμις, conſtans et perpetuus exercitus qui ſemper in procinctu ſtet, quovis in loco paratus ad vim et inferendam et repellendam.

P. 18. ῥᾳδίως ἴσται] Hunc locum tribus modis explicare conatur Wolfius, nimirum aut legendo ἴσισθε *(facile vos Athenienſes ſcietis)* aut ἴσεῖλαι, ſc. ὁ τριτηγὸς (quod duriuſculum eſt, cum nondum τριτηγῶ mentionem fecerit) vel denique (quod optimum videtur) ſubaudiendo γνῶναι.

Sect. XII. p. 19. τὴν ἱερὰν —— τριήρη] Intelligo τὸ θεωρικὸν πλοῖον, quo ſacrificia Delum ab Athenienſibus pervehebantur.

Sect. XIII. p. 19. Παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν Διονυσίων] Conſulat lector Potteri Archæol.

P. 20. χορηγὸς] Civis qui chorum tribûs ſuæ curabat, victum, veſtem, et ornamenta miniſtrabat.

Ibid. γυμνασίαρχος] Qui pugilibus præerat, atque ei ludo neceſſaria præbebat.

Ibid. τριηράρχῳ—ἀνιδόσεις] τριηράρχοι, cives locupletiores, qui tenebantur, non ſolum triremi præeſſe, ſed et eam propriis ſumptibus inſtruere et armare. Interdum unus, interdum duo vel plures conjunctim, hoc munus obierunt. Quod cùm oneroſum eſſet, licebat ei qui trierarchus conſtituebatur alium locupletiorem

monſtrare, qui id obiret; dummodo ille permutatis cum hôc facultatibus, navem inſtruere velit. Hæc eſt ἀντιδόσις, *permutatio opum*, de quâ loquitur Demoſthenes; quæque multum certè turbarum et moræ afferret reipublicæ. Si de hiſce plura velit lector, conſulat Potteri Archæol. et Sigon. de Rep. Ath.

Sect. XIII. p. 20. μετοίκους] Inquilinos, quibus permiſſum erat ſub quibuſdam legibus, Athenis commorari.

Ibid. τὰς χωρὶς οἰκοῦντας] Wolfius vertit, *libertinos qui ſuam ipſi rem familiarem adminiſtrant*; ſc. ſub. τῶν δεσποτῶν; an potius ſunt ruſtici, χωρῖται, cui ſententiæ accedit Tourellus, vel denique ξένοι, qui Athenis commorantur.

Ibid. αὐτὰς] Ipſos cives Athenienſes.

P. 21. ΕΠΙΣΤΟΛΗ.] Hæ literæ non ad nos pervenerunt. Videtur tamen Philippum in iis de opibus Athenienſium contemptim diſſeruiſſe; et Eubœenſes monuiſſe ne nimium iis fiderent.

Sect. XIV. p. 22. πολίσην δύναμιν] Inſtruere poterant 300 triremes, quæ cum hoſtium claſſe vel duplo majore, pugnam conſerere valerent. Fuere iis quoquè vicies mille pedites, et bis mille octingenti equites. Reditus autem annui eorum fuere 1200 talenta.

Ibid. ἐδεινὸς δὴ ἀπολείπεσθε] Affectamini omnes; h. e. in tergo hæretis hoſti; ſequimini, quò vos adverſarii ducunt.

Sect.

SECT. XV. p. 24.] ἤρετό τις] Aut legendum videtur ἔροιτό τις, quod inter varias lectiones a Morellio collectas extat, aut potiùs hæc verba prorsùs delenda ſunt, quippe quæ ex gloſſemate nata videntur; et ex margine (ubi ad voces præcedentes explicandas poſitæ erant) in textum temerè recepta. Uti monet doctiſſ. *Pearce* in emendat. ad *Longinum*.

P. 25. ἐνθένδε] Scilicet pro ſuggeſto.

SECT. XVI. p. 26. κατάλυσιν] Ubicunque pollerent Lacedemonii, oligarchiam conſtituere affectârunt.

Ibid. ὡς Βασιλέα] Ita appellatur Rex Perſarum. Videtur Philippus hâc legatione cauſas quæſiviſſe belli contra Perſam denunciandi, quod olim (impulsû Iſocratis) animo agitârat.

Ibid. ἐν Ἰλλυριοῖς] Decem abhinc annos Philippus magnam hujus regionis partem ſubegerat. Haud veri abſimile eſt eos iſtiuſmodi rumores eo animo ſparſiſſe, ut Philippo eſſent utiles, cum perſuaſum darent, ſcilicet, longè ab Athenis eſſe remotas ejus cogitationes atque conſilia.

NOTÆ.

IN

OLYNTHIACAM

PRIMAM.

HAS orationes Olynthiacas eodem ordine collocamus quo Dionyſius Hal. in Epiſtolâ ad Ammæum. Eique ratio ipſa ſuffragatur: namque initio hujus Olynthiacæ, quam nos primam facimus, orator Athenienſibus inſtat, de fœdere citò cum Olynthiis ineundo: in duabus autem reliquis id fœdus initum ſupponit, inque id ſolum incumbit ut oſtendat quàm neceſſe ſit, quæ ex eo tenebantur facere, ut faciant.

SECT. III. p. 33. θρυλλούμενόν ποτε ἀπόῤῥητον] Philippus Amphipolim liberam dimiſerat. Athenienſes itaque hujus urbis recipiendæ cupidi, legatos ad Philippum mittunt opem in hâc re petentes, et ſe Pydnam illi pro tali beneficio daturos, promittentes. Sed ne Pydnæi imperium Philippi aſpernantes, aliquid interea molirentur; res in ſenatu clàm acta erat, neque, ut ſolitum eſt, ad populum relata.——Hanc nar-

narrationem citant Ulpianus et Suidas ex Theopompo.

SECT. III. p. 33. τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν] Hanc urbem occupaverat quando in Theſſaliam contra Tyrannos profectus eſſet. Theſſali eam vindicabant; pollicitationibus autem Philippi (ſe nempè illicò reſtiturum) decepti, quieverunt.

P. 34. διὰ τούτων ἦρθη μέγας, &c.] Interpretationem noſtram in hoc loco ab aliis diſſentire obſervabit lector. Conſulat Wolfium et Tourellum, dumque ſuo utitur judicio, eandem veniam benignè concedat; ſi quid hìc aut alibi temerè immutatum fuiſſe putet.

SECT. IV. p. 34. διδυλωμένοι Θετταλοὶ] Philippus, ubi Theſſaliæ Tyrannos ejeciſſet, ipſe in eorum locum ſuccedere aggreſſus eſt. Neutiquam verò vi apertâ: ſed adeo callidè comitatem et benignitatem ſimulavit, etiam erga victos, ut Theſſali omnium rerum ei fidem haberent, quod ille in ſua commoda dirigere probè norat.

P. 35. ἀνιχαίτισι] Rectè exponit ſcholiaſtes per ἀνέτρεψε. Metaphoræ autem vim et venuſtatem, vocabulum ne ullum aliud quidem vel leviter attingere poteſt. Imaginem nobis exhibet equi alicujus generoſi, jubis erectis, ſe efferentis, et onus ſuum ſuperbè dejicientis. Hujuſce vocabuli vim maximè mirantur Plinius aliique.

SECT.

SECT. VII. p. 38. Πεζέταιροι] *Commilitones:* ita appellati ſunt milites phalangis Macedonicæ, cujus auctor extitit Philippus.

Ibid. συσκευοῦμένοι τὰ τῆ πολέμῳ] Phalangem intelligit, quæ confertis ordinibus, in acie ſtabat inſtar valli, et (partibus ſe mutuo ſuſtentantibus) difficilimè perrumpi poterat.

P. 39. κορδακισμὸς] Saltationes impudicæ, nomen ſuum mutuatæ a ſatyro qui eas inſtituit. In nequitiâ et luxu Philippi deſcribendis, verum excedere forſan videretur Demoſthenes, ni eadem vel graviora ab hiſtoricis traderentur. Videat lector eruditus *Athen.* lib. 6.

Ibid. Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον] Servum publicum, ex eorum numero, quos Athenienſes cum ducibus ſuis emittere ſolebant; ut iis, in quibuſdam rebus adeſſent, et munera quædam ad exercitum pertinentia obirent. Servos ad hæc munera deligebant, ut ab iis veritatem (ſi occaſio eſſet) tormentis extorquere liceret: quod in cives haud conceſſum fuit.

SECT. VIII. p. 41. εἰ Λακεδαιμονίοις μὲν, &c.] in eodem bello ſcilicet, de quo in principio Philippicæ primæ.

SECT. IX. p. 43. Λάμψακος, Σίγειον] Artabazus Satrapa Perſicus hiſce duabus Aſiæ minoris urbibus remuneratus erat officia Charetis, in bello contra regem. Vide Not. ad Sect. 9. p. 14. Phil. 1.

SECT.

SECT. IX. p. 43. τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν] Chares, omiſsâ Amphipoli, quam recipere in mandatis erat, tranſiit cum claſſe ſuâ ad prædones quoſdam, et piraticam exercuit in Ægeo mari. Delatus poſt reditum, ſe ſubduxit: tandem verò (prævalente ejus factione) reverſus, exercitibus denuò præfectus erat.

P. 44. κατὰ συμμορίας] Ex unaquâque tribû educebantur 120 cives locupletiores, qui munia publica obire, et ex ſuis facultatibus ſumptus civitati ſuppeditare obſtricti erant. Mille et ducenti hoc modo delecti, in duas partes dividebantur; atque harum utraque iterum in denas claſſes quæ Συμμορίαι vocabantur. Hæ rurſus, in binas diſtinguebantur partes, pro ratione cenſûs: atque ita tandem ex decem prioribus claſſibus delecti ſunt *trecenti* τριακόσιοι, hoc eſt, numerus civium locupletiorum, qui quandocunque opus erat, pecuniâ rempublicam adjuvare tenebantur. Ex 1200 reliqui muneribus extraordinariis fungebantur per vices.———Veriſimile eſt tamen, tempore Demoſthenis, haſce claſſes varias cauſas excogitâſſe, quò ſe a tributo ſolvendo immunes facerent, atque, de toto onere munerum publicorum in ſe invicem rejiciendo certâſſe.

NOTÆ

NOTÆ.

IN

OLYNTHIACAM

SECUNDAM.

SECT. III.

P. 50. Ἡραῖον τεῖχος] Heræum caſtellum. Locus in Thraciâ a Samiis ædificatus, cuique hi nomen indiderunt a Junone ipſorum numine tutelari.

Ibid. Μαιμακτηριῶν] De menſium Atticorum ordine et ſerie, cuique ex Julianis eorum quilibet reſpondeat, acerrima eſt inter doctos controverſia. Satis ſit lectori duplicem eorum ſeriem ob oculos ponere, hanc *Petavii*, alteram *Scaligeri*.

Pet.		*Scal.*	
Ἑκατομβαιὼν	*September.*	Ἑκατομβαιὼν	*Julius.*
Μεταγειτνιὼν	*October.*	Μεταγειτνιὼν	*Auguſtus.*
Βοηδρομιὼν	*November.*	Βοηδρομιὼν	*September.*
Μαιμακτηριὼν	*December.*	Πυανεψιὼν	*October.*

Pet.

Pet.		*Scal.*	
Πυανεψιὼν	*Januarius.*	Μαιμακτηριὼν	*November.*
Ποσειδεὼν	*Februarius.*	Ποσειδεὼν	*December.*
Γαμηλιὼν	*Martius.*	Γαμηλιὼν	*Januarius.*
Ανθεστηριὼν	*Aprilis.*	Ανθεστηριὼν	*Februarius.*
Ελαφηβολιὼν	*Maius.*	Ελαφηβολιὼν	*Martius.*
Μουνυχιὼν	*Junius*	Μουνυχιὼν	*Aprilis.*
Θαργηλιὼν	*Julius.*	Θαργηλιὼν	*Maius.*
Σκιροφοριὼν	*Augustus.*	Σκιροφοριὼν	*Junius.*

Sect. III. p. 50. μετὰ τὰ Μυστήρια] τὰ μέγαλα scilicet, Cereri Eleusiniæ sacra. Erant omnium apud Græcos festorum celeberrima; et a decimo quinto Boëdromionis mensis per novem dies durabant. Minora, (Herculi sacra) mense Anthesterione agebantur.

Ibid. ἀπεστάλατε——Χαρίδημον] Hunc gente Oritam, quòd utilem reipublicæ operam navâsset, Athenienses civitate donârunt. Quin et decretum fecit Aristocrates ejusmodi: si quis Charidemum occiderit, comprehendi eum jus fasque sit, in omni ditione Athenienſibus conjunctâ. Quòd si quis comprehensum asseruerit, sive civitas sive homo privatus, is fœderum expers esto. Hoc decretum accusavit Euthycles, eique subserviens Demosthenes orationem habuit κατὰ Ἀριστοκράτους.

Ibid. δέκα ναῦς——κενὰς] *Vacuas sci. militibus, et postea mercenariis peregrinis complendas.* Animadvertat lector integri loci vim et ornatum: quæque vox aut moram instructionis aut mediocritatem notat.

Sect.

SECT. IV. p. 51.] Ὑπῆρχον Ολύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι] Philippi patre regnante, conjunctis Macedonum et Lacedæmoniorum viribus obſiſtere valuere.

P. 52. ἐχόντων μὲν ὡς ἔχυσι Θηβαίων ἡμῖν] Thebani odio habuerant Athenienſes, eo quòd hi poſt pugnas ad Leuctram et Mantinæam Lacedæmoni faviſſent, quòdque recenter Phocenſibus auxiliati eſſent in bello ſacro. Quin et olim eo animo fuiſſe exinde conſtat, quòd confecto bello Peloponneſiaco, Athenas eſſe delendas, in concilio Græcorum pronunciâſſent.

SECT. V. p. 53. Νομοθέτας] Nomothetæ erant 1001 (ne pares eſſent ſuffragiorum calculi) ſorte electi; quorum munus erat leges curare, abrogare, ſancire, et ſimilia. Vide Sigon. de Rep. Ath. lib. 2. cap. 4. et Potteri Archæ.

Ibid. περὶ τῶν θεωρικῶν] Conſulat lector hujuſce orationis argumentum ex Tourello.

Ibid. τὰς περὶ τῶν γραφομένων νόμους] Juxta Solonis leges militares unuſquiſque civium, nomen ſuum profiteri, ac per ſe militare tenebatur: leges quas abrogandas cenſet orator fuere recentiores quædam labante jam antiquâ diſciplinâ latæ, quæque de prioribus multum derogabant. Unde factum ut cuilibet militiam detrectare impunè liceret. Demoſthenes itaque ſuadet ut antiquæ leges iterum valeant.

SECT.

Sect. V. p. 53. Καὶ τὴν τῦ τὰ βέλτιςα λέγειν ὀδὸν παράσχῃς ἀσφαλῆ] Eubuli ſcilicet legem abrogando; quæ eum capite mulctari juſſit, quicunque decretum ferre auſus ſit de pecuniâ theatrali in militiæ uſum transferendâ.

Sect. VI. p. 54. περὶ ὧν γράφει] Legendum fortaſſe γραφῆ indef. 2 ſubj. paſſ. quod et in codicibus nonnullis reperitur.

P. 55. ἄνθρωπος] Hac voce Philippum contemptim deſignat: qui alibi paſſim ἕτος et ἐκεῖνος eodem modo appellatur.

Ibid. Εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται] Chalcidicam regionem intelligit, in quâ Philippus jam antequam Olynthum obſediſſet duo et triginta urbes ceperat.

Ibid. Εἰ πολεμήσαιεν] Si bellum gererent, i. e. ſi ultrò laceſſerent Philippum: multo itaque magis cùm ipſos bello peteret Philippus.

Ibid. Οὐ βάρβαρος;] Græci omnes alias nationes nec Macedoniâ exceptâ pro barbaris habebant. Alexander qui tempore Xerxis Macedoniæ Rex erat, ludis olympicis, utpote barbarus excluſus eſt: neque ad eos tandem aliquando admiſſus antequam ſe Argis oriundum eſſe probâſſet.

Sect. VI. p. 56. πλὴν ἴσ, δίον εὔξασθαι παραλείπει] In hiſce orationibus plurima occurrunt quæ ad ea quæ ab aliis dicta erant ſpectare videntur. Conjicere licet quod

quod in hoc ipſo concilio, priuſquam dixiſſet Demoſthenes, orator quidam futilis auditores fallaci ſpe ludificatus et vota fundens inania pro felicitate publicâ, tempus teruiſſet; omiſſo intereà quid agere oporteat docere, aut dato forſan conſilio peſtifero. Hoc, multum (ni fallor) tum lucis, tum vis et ornatûs huîc loco conciliabit.

Sect. VIII. p. 57. Κορινθίους] Demoſthenes Athenienſium virtutem recalefacere ſtudet, in memoriam ipſis revocando inſignem patrum ipſorum expeditionem circiter ſæculo ante factam. Simul atque Græcia Perſarum regem propulſaſſet, victores ſtatim in ſe invicem arma converterunt. Athenienſes et Lacedæmonii ſuis utrique partibus præfuerunt: reliqui vel has vel illas partes amplexi ſunt. Corinthii et Megarenſes illo tempore de finibus inter ſe certabant. Megarenſes, quibus commodius eſſet ab Athenienſibus quàm a Lacedæmoniis auxilium petere, ab his elapſi ſunt ut illis ſe adjungerent. Corinthii minimè hoc erant perterriti; ſeque perſuaſiſſimos habentes Athenienſes in Ægypto et Æginâ occupatos ad novum hoc bellum ſufficere non poſſe, in Megarenſium fines ſe intromiſerunt. Athenienſes vero non tam virium quam virtutis rationem habuerunt. Senibus et adoleſcentibus urbem commiſere, unà alacres profecti ſunt, quæſivere hoſtem ac profligarunt.

Ibid. καὶ Μεγαρέας] De bello jam loquitur quod duodecim annis contigit poſt bellum de quo in notâ præcedenti. Megarenſes poſtquam præſidiarios Athenienſium milites trucidaſſent, Lacedæmoniis atque etiam Corinthiis contra quos Athenienſes ipſorum cauſam ſuſcepiſſent ſe conjunxere. Athe-

Athenienses, eorum tam perfidâ defectione, animoque adeo ingrato commoti, injuriam ulcisci decreverunt. Itaque Megarensibus denunciârunt ne agrum Cereri et Proserpinæ sacratum contra fas colerent: quâ admonitione detrectatâ, eos aditû in portus et regionem Atticam interdixere, et ducem quemlibet Athenienſem juramento obstrinxerunt, se quotannis Megarensium fines semel saltem invasurum.

Sect. VIII. p. 58. Προπέποται] Græcis solenne fuit in conviviis lautioribus alteri propinare et deinde proculum ei donare. Hinc sumptâ metaphorâ, προπίνειν significat *donare, concedere, prodere.* Etsi de hujus vocis etymo nequaquam convenit inter eruditos.

Sect. IX. p. 59. πέντε μὲν καὶ τεταράκοντα ἔτη—— —— —— ἑκόντων] In Wolfii codice legitur, πέντε καὶ ἑξήκοντα; sed nostra lectio plurium exemplarium auctoritate munitur, et simili quoque loco in oratione περὶ συντάξεως, ubi dicit orator Athenienses imperium obtinuisse spontè Græcorum 45 annos: a Pausaniæ nempe interitû, ad initium belli Peloponnesiaci. Huic intervallo adjectis 27 annis ejusdem belli, quo tempore inviti paruerunt Græci; duraverit Athenienſium imperium omninò 72 annos integros, sive 73 inchoatos. Calculo hoc posteriori utitur Demosthenes in Philippicâ tertiâ.

P. 60. Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων] Clades apud Leuctram et Mantineam opes eorum prorsus infregerant.

SECT. IX. p. 60. Θηβαίων δὲ ἀσχόλων ὄντων] Bello nempe ſacro ſive Phocenſi, ſub hoc tempus implicati fuere Thebani.

P. 61. Οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους, &c.] Ulpianus et Wolfius hoc intelligendum cenſent de pace quâ Athenienſes libertatem conceſſerunt Chiis, Rhodiis, Byzantinis, aliiſque defectoribus. Mihi potius videtur hæc referre ad eventus recentiores, veluti expugnationem Pydnæ, Potidææ, aliarumque Thraciæ urbium, quas Philippus ab Athenienſibus ceperat.

SECT. X. p. 63. Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;] Valente Eubuli lege, capitale foret ad populum juxta formulas præſcriptas ferre ut pecunia theatralis in ſtipendia militum impenderetur: licebat tamen impunè verbo tenus ſententiam proferre. Et ne hoc tamen niſi cautiſſimè aggreditur Demoſthenes.

Ibid. τὴν αὐτὴν σύνταξιν, &c.] *Omnium ordinationem eandem eſſe ac militantium*; ſci. ut militibus ſic et cæteris officio fungentibus pecuniam numerandam cenſet. Debebatur enim merces quædam civibus, qui judiciis et conciliis interfuere.

NOTÆ.

NOTÆ.

IN

OLYNTHIACAM

TERTIAM.

SECT. I.

P. 70. ANTI πολλῶν ἂν——χρημάτων, &c.] Notat hìc Ulpianus oratoris artem, qui civibus ſuadere parans ut pecuniâ theatrali reipublicæ cederent, hoc dicto, animos eorum jam primùm præoccupavit; dumque ad honeſtam nummorum deſpicientiam hortatur, non tam ſuam quàm auditorum ſententiam proferre videtur.

SECT. II. p. 71. ἐνθένδε] HINC mittendis civibus, non ut anteà, mercenario milite alibi conſcribendo.

Ibid. ἀξιόπιστος δ' ἂν, &c.] Etſi promiſſis ejus nulla ſit habenda fides——valet hoc itaque cùm ad conflandum Philippo odium, tum ad incutiendum Athenienſibus terrorem.

Sect. III. p. 72. ἴσασιν ἃ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας, &c.] Philippus, cum Amphipolim et Pydnam proditione ceperat, proditores vel morte vel exilio ſuſtulit. Nihil tamen Olynthii magiſtratibus exemplum profuit. Anno quippe orationes Olynthiacas ſequente, proditionem tam malè remuneratam imitati ſunt: proque eâ eadem ipſi præmia accepêre.

Sect. IV. p. 74. ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βοηθηκότες, &c.] Vide Notam ad Sect. 7. Phil. 1. p. 11.

Ibid. παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ καὶ Στρόμβιχος] Hi duo legati, Amphipoleös nomine (cui nova a Philippo obſidio imminebat) ſe ſuamque urbem in fidem et tutelam Athenienſibus offerebant; qui eos accipere noluerunt, veriti ſcilicet ne pacem anno ſuperiori cum Philippo initam dirimerent.

Sect. VI. p. 76. Ἀρά γε λογίζεταί τις, &c.] De his rebus a Philippo geſtis paucula inveniet lector in argumento primæ Philippicæ ex Tourello: conſulat autem *Diodorum*, alioſque hiſtoricos.

Ibid. πρὸς Ἀρύμβαν] Arymbas Alcetæ Moloſſorum regis filius erat; fraterque Neoptolemi, cujus natam Olympiadem Philippus uxorem duxit. Mortuo Alcetâ, inter fratres contentio orta eſt de imperio dividendo. Arymbas, natu major, et hæres unicus ac legitimus fuit. Philippus tamen auxilium ſocero ſuo tulit, idque tandem effecit, ut Arymbas regnum ſuum cum Neoptolemo partiri cogeretur. Primam hanc injuriam gravior inſecuta eſt: mortuo enim Arymbâ,

Arymbâ, tam benè Philippo ſucceſſerunt minæ aut verſutiæ, ut Moloſſi Æaciden Arymbæ filium pellerent; et Alexandrum filium Neoptolemi totius Epiri regem ſolum conſtituerent.

Sect. VI. p. 77. Συζῇ] *Cum quâ vivit:* id eſt, quæ individua ejus comes eſt, in quâ omne ſuum ſtudium et ætatem conſumpſit. συμβιῶναι idem valet quod συζῆν, ut in oratione de coronâ, ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτῃ συμβεβίωκα τύχῃ.

Sect. VIII. p. 79. καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικὰ] Hæc verba duplicem admittere interpretationem cenſet Mountneius; vel enim reddenda, *has fieri militares*, vel *propterea* (ταῦτα ſci. pro διὰ ταῦτα) *ſtipendia deſignari oportere.* Et hâc ambiguitate eludere Eubuli legem ei videtur Demoſthenes, potius quam diſcrimine inter ΓΡΑΦΕΙΝ, *juxta formulas legam ferre*, et ΗΓΕΙΣΘΑΙ, *ſententiam dicere*, ſci. *quod lex decerni debet.*

Sect. IX. p. 81. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν, &c.] Theſſalorum fluxa fides ſæpius notata etiam in proverbium ceſſit.

Sect. X. p. 82. Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν, &c.] Thebanorum in Athenienſes odii cauſas jam aſſignavimus. Vid. Not. in Olyn. 2. Sect. 4. pag. 52.

Ibid. Ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν ἐχ' οἵοί τε ὦσιν φυλάττειν, ἐὰν, &c.] Per longum tempus re malè geſtâ in bello ſacro, quod necdum erat finitum, Phocenſes valdè fuerunt debilitati. Philomelus et Onomarchus ipſorum duces infeliciter perierant;

Phayllus et poſt hunc Phalecus fortunâ non magis ſecundâ utebantur. Ita ut Phocenſes non ſuccumbere non potuiſſent, niſi iis Lacedæmonii et Athenienſes auxilia identidem miſiſſent.

Sect. X. p. 83. Η ἄλλος τις;] Theſſalos tacuit, quia eos a Philippo alienos eſſe jam oſtendit; et in Athenienſium amicitiam idcirco propenſiores videri poterant.

Ibid. τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον] Bellum ſcilicet, (ut vult Tourellus) in Thraciâ factum de Amphipoli recuperandâ; quod Æſchines in oratione de falsâ legatione, 1500 talentis conſtitiſſe ait.

NOTÆ.

NOTÆ.

IN

ORATIONEM

DE PACE.

SECT. II.

P. 89. Τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ταραττομένων πραγμάτων, βοηθεῖν Πλουτάρχῳ, &c.] Plutarchus ille Eretriæ tyrannus, (nobilis in Eubœâ civitatis) contra conâtus quoſdam Philippi, (qui in hâc inſulâ turbas jamdudum excitârat) Athenienſium auxilium petîerat. Dein verò partibus Philippi, ut videtur, conciliatus, arma in eos vertit, qui opem laturi venerant. At dux horum Phocion, hâc perfidiâ minimè perterritus, Macedonas prælio devicit, et Plutarchum inſulâ ejecit. Moloſſus in ejus locum ſuffectus, ſuperatus a Philippo, et captus fuit. Et ſub hoc tempus, inſula ferè tota, in Philippi ditionem veniſſe videtur.

Sect. II. p. 89. Νεοπτόλεμον τὸν ὑποκριτὴν] Hic et tragædiarum ſcriptor nobilis fuit; etſi appellatione minus honorificâ eum deſignet orator. Quin et hiſtriones ſummâ apud Græcos gratiâ fuere, et ad prima reipublicæ munia ſæpiſſimè provecti. Hic ipſe Neoptolemus e decem legatis erat, ad fœdus cum Philippo faciendum miſſis.

P. 90. ἐν Διονύσου] Subintelligitur ἑορτῇ.

Ibid. οὐσίαν φανερὰν] Bona in duas ſpecies diviſerunt Athenienſes: ἀφανὴς οὐσία, καὶ φανερά. Hoc nomine vocabant agros, fundos, prædia; illo autem, nummos, mancipia, et ſimilia.

Sect. III. p. 91. Ηνίκα τὰς ὄρκους, &c.] Legationem illam ſecundam intelligit, quam ipſe, Æſchines, aliique octo obiere, cum jam Cteſiphon et Phrynon Athenienſibus renunciârunt Philippum pacis ſtudioſum et reipublicæ amicum eſſe. Et hìc Æſchinem præcipuè perſtringit orator.

Ibid. Θεσπιὰς τινῶν καὶ Πλαταιὰς ὑπισχνουμένων οἰκισθήσεσθαι] Thebani, duce Epaminondâ, Theſpiam ſolo æquaverant. Platææ excidium bis paſſæ erant. Semel, cum Archidamus Rex Spartanus, Platæenſes coegerit in fidem ac poteſtatem ſuam ſe dedere; anno quinto belli Peloponneſiaci. Thebani, tunc temporis Spartanorum ſocii, ut exterminarentur impetrârunt. Pace Antalcidæ denuo reſtituti, rebus ſecundis non diu fruebantur: annis quippe tribus ante pugnam Leuctricam, ad priſtinam miſeriam redacti

redacti ſunt a Thebanis, eò quòd arma conſociare cum illis contra Spartanos, recusârunt.

Sect. III. p. 91. διοικεῖν] Ita legere malimus; et cum Tourello reddimus per *adminiſtraturum:* quâ leni et ambiguâ voce utitur Philippus, ſimul ut Athenienſibus perſuaſum daret, ſe Thebanorum inſolentiam repreſſurum, et ut Thebani neque conterriti, neque a ſe alienati eſſent. Wolfius cenſet διοικεῖν pro διοικίσειν poni; atque reddit *diſſipaturum.* Vix videtur autem Philippum tam duram adhibuiſſe vocem, quæque Thebas ſtatim infenſas redderet.

Ibid. τὸν Ωρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν,] Themeſion Eretriæ tyrannus Athenienſes hâc urbe privârat, (an. 3. Olymp. 103.) atque eam poſteà Thebanis dederat: unde ſæpius de eâ ortæ ſunt inter has civitates inimicitiæ.

Sect. IV. p. 93. ἕτερος καθεδεῖται·] Sparta hujus diſſidii occaſionem expectabat, ad potentiam ſuam priſtinam recuperandam.

Sect. V. p. 94. εἰ γὰρ Ἀργεῖοι μὲν, καὶ Μεσσήνιοι καὶ, &c.] Fractis Spartæ opibus a Thebanis, civitates quæ anteà ei paruerant ſe in libertatem vindicârunt. Hinc ortæ controverſiæ adhuc durabant. In quibus Spartani Athenienſes habuere ſibi adjutores.

Ibid. τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαί τι τῶν, &c.] Lacedæmoniis ſcilicet in animo erat haſce civitates in priſtinam ſervitutem repetere. Itaque cum Tourello vertimus ἐκδέχεσθαι *fautores eſſe.* Secundum Suidam, vel fortior

tior eſt iſta vox: ἐκδέχεσθαι (inquit ille) eſt *aliquid ab altero accipere, quod ipſe deinde tractandum ſuſcipias.* Wolfius illud ἐκείνοις de Argivis intelligit; et locum hoc modo vertit, *propter acta quædam ſua impedita.* Sed concinnior videtur interpretatio prior.

Sect. V. p. 95. τὰς παρ' ἐκείνων φεύγοντας, &c.] Bæotiæ civitates plurimæ Phocenſibus auxilium præbuere in bello ſacro. Hoc autem finito, Thebani harum civitatum potiti in incolas admodum ſævierunt, et Athenis ſe in tutum recipere coegerunt.

Ibid. πρὸς μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομίσθαι κάλλιστα πέπρακται] Omnis quippe Phocis, finito bello, iis dedita erat.

P. 96. τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν] Anno præcedente, Phocenſes hiſce urbibus Thebanos ſpoliârant.

Ibid. τῆς πυλαίας δὲ ἐπιθύμων, καὶ τῶν ἐν Δελφοῖς πλειονεκτημάτων, &c.] Phocenſes quippe Delphorum potiti, Theſſalos inde abegerunt. Ex voce πυλαία, ſatis liquet concilium Amphictyonicum Pylæum appellatum fuiſſe, ſeu Delphis ſeu Pylis habitum.

Sect. VI. p. 97. Καρδιανὸς ἰῶμεν ἔξω, &c.] Fuſiùs exponitur hoc in argumento orationis de Cherſoneſo.

Ibid. καὶ τὸν Κᾶρα, &c.] Mauſolus Cariæ Rex inſularibus contra Athenas fœderatis auxilium dedit. Confecto autem bello ſociali, cùm Athenienſes coacti eſſent eos eſſe liberos et immunes ſinere, tum Mauſolus

ſolus ex ſocio ſe eorum dominum fecit. Eo defuncto, conjux Artemiſia in inſulas jam victas imperium exercuit. Huic denique ſucceſſit frater Hidrieus, qui Cariæ regnavit, quo tempore habita eſt hæc oratio.

SECT. VI. p. 97. καὶ Βυζαντίους κατάγειν τα σκοῖα·] Byzantini quoque defecerant, et cum inſularibus erant fœderati in bello ſociali. At, quatenus iſtiuſmodi injurias fecerint, aut unde fuit quòd id impunè tulerint, haud conſtat.

P. 98. περὶ τὴς ἐν Δελφοῖς σκιᾶς] *Pro umbrâ Delphicâ.* Hoc eſt, pro inani appellatione Amphyctionis, ſive patroni templi Delphici.

NOTÆ.

NOTÆ.

IN

PHILIPPICAM

SECUNDAM.

Sect. II.

P. 105. Ὁ Τούτων πρόγονος, περὶ τούτων κήρυξ] In codicibus nonnullis legitur *τούτου iſtius*. Demoſthenes præ contemptû vocat Alexandrum non ΠΡΕΣΒΥΝ, *legatum*, ſed ΚΗΡΥΚΑ, *præconem, nuncium:* quaſi Mardonii mancipium. Herodotus rem totam narrat. l. 8. et 9.

P. 106. οὐ γὰρ δὴ τριήρεις γε ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν] Mari admodum pollebant Athenienſes. In pugnâ Salaminiâ ex claſſe Græcorum integrâ 300 triremium, 200 erant Athenienſes. In expeditionem Syracuſanam 300 naves emiſerunt. Et claſſis eorum uſque ad 400 deinde aucta fuit.

Sect.

Sect. III. p. 106. ἀλλὰ τῷ δικαιοτέρα ἀξιῶν τὴς Θηβαίους ἢ ἡμᾶς] Societatis cum Thebanis initæ cauſam honeſtam præ ſe tulit Philippus: nempè ut de iis qui Apollinem et templum Delphicum violâſſent, pœnas repeteret. Oratori haudquaquam eſſet commodum, hoc fuſiùs exponere in concilio populi: hâc itaque voce indefinitâ rem totam præcidit.

P. 107. ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίοις, &c.] Pari quippe jure Lacedæmonii Meſſenem vindicabant, ac Thebani Bœotiæ urbes memoratas. Lacedæmonii ſibi arrogabant principatum Peloponneſi, Thebani autem, Bœotiæ.

Ibid. Ελάτειαν] Urbs præcipua Phocidis: et propter ſitum, reprimendis Thebanis apprimè accommodata. Hâc de causâ, Philippus paucis abhinc annis, cum perſpiceret Thebanos a ſe alienari, Elateam e veſtigio occupavit.

P. 109. ταὐτὰ βουλομένους τούτῳ] Cenſet Olivetus quòd legendum ſit τούτοις ſci. *Thebanis*.

Ibid. ἃ καὶ πρὸς Μεσσηνίους, &c.] Cum primùm Philippus harum civitatum cum Lacædomone controverſiis ſe immiſcere cæperat, Athenienſes in Peloponneſum legationem miſerunt, ut et ejus opes et gratiam minuerent, et Argivos Meſſenioſque monerent ne eo arbitro uterentur omninò. Hâc occaſione habita eſt oratio, cujus jam pars citatur.

Sect.

SECT. IV. p. 109. Ἀνθεμοῦντα] Hæcce urbs Macedoniæ regibus parebat antiquitùs. Teſtatur quippe Herodotus, quòd 200 annis anteà, Amyntas ejus copiam fecerat Hippiæ Piſiſtrati filio.

P. 110. Νίκαιαν] Urbs Locrenſis, quam in ditionem Philippo dederat Phalecus ſub finem belli ſacri.

Ibid. δικαδαρχίαν] Legendum potiùs (cum Harpocratione) τετραδαρχίαν. Theſſalia quippe reverà fuit diviſa in quatuor regiones, quarum unicuique tyrannum præpoſuit Philippus. Et Demoſthenes de hâc re in Philippicâ tertiâ locutus, diſertis verbis dicit ΤΕΤΡΑΔΑΡΧΙΑΣ κατέϛηϲε παρ' ἀυτοῖϛ.

SECT. V. p. 112. ταῦτ' ἤδη λέξω·] Etſi editorum nullus hoc moneat, veriſimile tamen videtur ſcribam, hìc loci, de ſcripto recitâſſe oratoris rogationem, juxta formulas: niſi credendum ſit hanc orationem ad nos mutilam perveniſſe: liquet enim inter hanc ſententiam et ea quæ ſequuntur nullum eſſe nexum.

SECT. VI. p. 113. ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων, &c.] Orator quidam Philocrates Philippi mercenarius, hujus ſcommatis auctor fuit. Res fuſiùs narratur in oratione de falsâ legatione.

Ibid Χερρόνηϲον δὲ τοῖϛ αὐτῷ τέλεϲι διορύξει] Cherſoneſus jam a Cherſoblepte Athenienſibus dedita, perpetuis Thracum incurſionibus patebat: quæ aliter prohiberi non poterant, niſi iſthmum perfodiendo,

do, (naves quippe nullæ Thracibus erant)——Hanc operam Athenienſibus eorumque colonis navandam ſuſceperat Philippus.

SECT. VI. p. 113. πρὸς τὰς ἐλπίδας] *Propter has ſpes. Hiſce pollicitationibus adducti*——Wolfius vertit, *ad quos ejus ſpei quam vos habetis pertinet hæreditas:* Nos autem *Luccheſinum* et *Olivetum* ſequimur.

VARI-

VARIANTES QUÆDAM

LECTIONES

INSIGNIORES.

PHIL. I.

Pa.	Li.		
3.	2.	προτίθετο	προὐτίθετο. al. προέκειτο
	6.	ἂν αὐτὸς	ἂν καὶ αὐτὸς
	15.	πρῶτον	περὶ αὐτῶν
4.	15.	- - - - -	deeſt Ελληνικῶν
5.	18.	ἔρημος ὢν σ.	ἔρημον ὄντα τότε σ.
7.	16.	ὑμῖν	ἡμῖν paſſim
	21.	καὶ κύκλῳ παντὶ.	καὶ κύκλῳ καὶ π.
8.	6.	πραγμάτων	πεπραγμένων.

Pa. Li.

8.	9.	γένοιλο γὰρ ἄν τι	τι δ' ἂν γένοιλο
	18.	ἡμετέραν ἀμέλειαν	ὑμετέραν passim. ἀμέλειαν καὶ ῥαθυμίαν
	20.	ὑπάρξοι	ὑπάρξαι al. ὑπάρξει
9.	1.	διοικήσαιαδε	διοικήσεαδε al. διοικήσεἶε
	3.	ἂν ἀπηρτημένοι	ἂν τῶν πραγμάτων ἀπ.
	7.	ἑτοίμως	ἐθελόντας
11.	1.	παρατῆναι	παραθεῖναι
14.	21.	ὐκ ἐχειροτονεῖτε δὲ ἐξ ὑμῶν	ὐκ ἐχειροτονῦμεν δὲ ἐξ ἡμῶν
15.	1.	εκπέμψηἶε	πέμψητε.
	10.	- - - - -	deeſt ἡ δύμαμις
	12.	τῶν δ'--ἀγωνιζομένων	τὸν δ'--ἀγωνιζομένον
16.	7.	- - - - -	deeſt ἕκαστος
17.	5.	χειροτονήσαἶε	χειροτονήσανἶες

Pa.

Pa. Li.

17.	6.	τοῖς ψηφίσμασι	ἐν τοῖς ψ.
19.	8.	ἄγων	ἔχων
		Γεραιςῷ	Γερασῷ
	14.	προέληθε	προθῆσθε. al. προέλοιθε
	20.	ἐπιμελησόμενοι	ἐπιμελόμενοι
20.	10.	τῆς τότε παρασκεύης	τῇ τότε παρασκευῇ
	23.	ῥαθυμίαν	εἰρωνείαν
21.	6.	ΕΠΙΣΤΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
22.	10.	ἐν δέοντι	εἰς δέον
	23.	πραγμάτων	χρημάτων
23.	19.	ὀργίζεται	λογίζεται
24.	5.	ἐμβησόμεθα	ἐκβησόμεθα
	9.	ἤρετό τις	ἔροιτό τις
	11.	πόλεμος	πολέμιος
	23.	σύμμαχοι	Ελληνες

Pa. Li.

25.	5.	ἥλτηται	ἠγῆται
	8.	ἐνθένδε	ἐνθάδε
	15.	ὥςε μὴ	ὐ γὰρ μὴ
	16.	παρόντας ὁρᾶν	παρόντας δεῖ ὁρᾶν

OLYNTH. I.

31.	16.	ὐχὶ καλῶς	ὐχ ἱκανῶς
32.	5.	τύτων	ὑπὲρ τύτων
	10.	δοκιμάζειν	δικάζειν
34.	23.	συμπονεῖν	πονεῖν
35.	8.	βραχὺν	μικρὸν
36.	20.	περαίνειν	παραινεῖν
37.	2.	προδήκης μέρει ἑςί τις	προδήκη μερίς ἑςί τις
38.	12.	πεζέλαιροι	πεζαιλέροι
39.	3.	παρεωρᾶσθαι	παρεῶσθαι
	23.	πάντ' ἐξετασθήσεται	ταῦτα ἐξετασθήσεται πάντα
40.	15.	προσπολεμῆσαι νομίζει	προπολεμῆσαι νομίζοι

Pa. Li.

41.	3.	αὖ τὸν	αὐτον
	12.	μηδ'ἐν ποι-ῶνλες	μηδ'ἐν, Αθηναῖοι, ποιῶνλες
42.	8.	διελήλυθεν	ἐλήλυθεν
	17.	περάξεων	τάξεων
43.	13.	ἰδίῃς	ἰδίᾳ
44.	5.	τύτες	ταύτας
	8.	ἔχειν	ἔχει
	12.	τύτῳ	τύτοις
	13.	βοηθησό-μενοι	βοησόμενοι
	17.	βελεύεσθαι	βέλεσθαι
45.	2.	περιέςαι	ἐξέςαι
	4.	Λέγω	Ο δὲ τύτων λέγω
	7.	παρῶσι	παρῆσι

OLYNTH. II.

49.	8.	ὀρθῶς	ὅμως
50.	3.	πᾶν	πανῦ. al. πόσον
	18.	μάγις	μόλις
	23	καὶ	ἢ
51.	3.	ἐβοηθήσα-μεν	ἐβοηθήσατε

Pa.

Pa. Li.

51.	4.	ἐψηφισά-μεθα	ἐψηφίσασθε
52.	16.	βοηθὲς ἑ-αυτῷ	βοηθὸν αὐτῷ
53.	12.	ἀθυμολέρυς	ῥαθυμολέρυς
54.	22.	γεάφει	γεάφῃ
55.	7.	ὑπάρχει	ὑπάρχειν
	11.	ϖοιῆτε	φευνῆτε
56.	6.	ὅμως	ὁμοίως
	17.	ἐν ὀλίγῳ	ἐνὶ λόγῳ
57.	ult.	ϛεαλευο-μένοις	ϛεαλιώταις
58.	10.	ϖαεόνλες	ϖαεμόνλες
60.	5.	οἶδεν	εἶδεν
	6.	γειτόνος	ἥτλονος
	8.	ἀλλὰ τὸ	ἀλλὰ καὶ τὸ
	17.	ἢ	καὶ
61.	17.	πλὐσιοι	ταχὺ πλὐσιοι
62.	2.	ὁ δῆμος δεσπότης	ὁ δῆμος καὶ δ.
	10.	χρημάτα, συμμάχυς	χρημάτα καὶ σ.

Pa.

Pa. Li.

62.	13.	βοΐδια	βοηδρόμια
	14.	ἀνανδρότα-τον	ἀνανδρειόταλον
	16.	ἐπάγυσιν	ὑπάγυσιν
63.	5.	ἀλλὰ νῦν γ᾽ ἔτι	ἔτι καὶ νῦν
64.	8.	λημμάτων	χρημάτων
	14.	μικρόν	μικρῶν
	18.	ὅτυ	ὅπυ
	20.	ποιησόνλων	ποιῦνλων
65.	7.	καλῶν κινδύνων	καλῶν καὶ μεγάλων κινδύνων

OLYNTH. III.

71.	14.	ἄνθρωπος	Φίλιππος
73.	10.	ἐθρυλλεῖτε	ἐθρύλλυν. al. ἐθρύλλυν τέως
74.	3.	πλεῖν	ἐκπλεῖν
75.	8.	πάλαι	πάλιν
75.	14.	χρημάτων	κλημάτων
	17.	συναναλωσε	συναναλώσεται

Pa.

Pa. Li.

75.	23.	προϋπαρξάντων	πρὶν ὑπαρξάντων
78.	13.	οἶμαι γε δεῖν	οἶμαι δεῖν
79.	ante	περιέχαι	ponitur καὶ
	23.	μίαν σύνταξιν	μίαν τὴν συνταξιν
80.	2.	post πραγμάτα	ponitur ταυτα
	7.	καὶ ἄλλως τινὰς ἄλλοι πόρως	τινὲς καὶ ἄλλως π.
	15.	εὐπρεπῶς	εὐτρεπῶς
83.	11.	πολεμίᾳ	πολέμᾳ
	17.	ζημία	ζημίας
	19.	συνιδόντας	συνειδότας
84.	2.	ἐμπειρίαν	ἐμπορίαν
	5.	πεπολιτευμένων	πολιτευομένων

DE

DE PACE.

Pa.	Li.		
88.	19.	αὐτῷ	αὐτῶν
89.	2.	Εγὼ γὰρ	Εγὼ μὲν γὰρ
	9.	ἐπὶ	ἐν
	21.	μέγιςα	μάλιςα
90.	10.	οἶμαι νῦν ἅπανλας ἠσθῆσθαι, ὅτι	οἶμαι γινώσκειν, ὅτι
	12.	τὰ ἐκεῖ	τὰκεῖσε
	23.	γεγενημένοις	προσγεγενημένοις
93.	19.	αὐτοῖς	αὐτὸς
95.	12.	πέρα	περὶ
	23.	χώραν κεκομίσθαι	χώραν ἔχειν καὶ κεκομίσθαι
96.	11.	ἔμελεν	ἔμελλεν

PHIL. II.

103.	4.	πάνλας	πάνλως
104.	11.	οἶδε	εἶδε
	ult.	αὐτὸν	ἑαυτῷ
105.	17.	λοιπῶν	ἄλλων

Pa.	Li.		
105.	20.	τούτων	τούτῳ
	21.	πόλιν	χώραν
106.	15.	εὗρηκε	ἧρηται
	22.	δικαιότερα	δικαιοτέρως
108.	5.	ἂν	ἃ
109.	1.	βουλομένως	βουλευομένως
		τούτῳ	τούτοις
	16.	ἀποίκως	ἐποίκως
110.	1.	αἰσχρῶς	πικρῶς
	6.	αὐτῶν	αὐτὼς
	12.	οὐκ ἔστι	ουκέτι
112.	2.	περιτειχί-ζεσθε.	περιτοιχίζεσθε
113.	23.	καινὴν	κενὴν
115.	5.	- - - - -	deest Ελληνικῶν

Explicit Orationum Philippicarum Tomus prior.